

NAJPREJ POČASI, POTEM PA TEMPO, TEMPO

Mlada slovenska dramatika – sedem izbranih dram avtoric
in avtorjev, rojenih po letu 1985

Izbrala in uredila *Petra Kolmančič*

Uredniški uvod

Petra Kolmančič (3)

Na začetku počasi, potem pa tempo, tempo

Eva Kučera Šmon (14)

Iskalci zlata

Ana Obreza (46)

J A Z Z

Nejc Gazvoda (110)

Sara se bori z gigantskim robotom

Mitja Lovše (158)

Stopnice

Jaka Smerkolj Simoneti (202)

Sen 59

Tibor Hrs Pandur (242)

Zlata ptička, črna vrana

Varja Hrvatin (266)

UREDNIŠKI UVOD

Najprej počasi, potem pa tempo, tempo

Mlada slovenska dramatika – sedem izbranih dram avtoric
in avtorjev, rojenih po letu 1985

Petra Kolmančič

Revija Dialogi je pred štirimi leti izdala odmevno tematsko številko s poezijo avtorjev in avtoric rojenih po letu 1980 (*Nekega dne se nekaj premakne*, Dialogi 7-8, 2017), dve leti kasneje smo ubrali podoben uredniški koncept in bralcem ponudili *Petdeset izbranih kratkih zgodb avtoric in avtorjev rojenih po letu 1980* (Dialogi 1-2, 2019). Dvojna številka Dialogov, ki je pred nami, prinaša dramska besedila avtoric in avtorjev rojenih po letu 1985 ter s tem dopolnjuje zamisel o celoviti predstavitvi literarnega ustvarjanja in pisave generacije, ki šele stopa na literarno prizorišče.

Po temeljitem pregledu področja dramskega ustvarjanja najmlajše generacije ugotavljamo, da gre za žanr, ki je zadnja leta v izrazitem vzponu. Razlog zanj so številne institucionalne ali neinstitucionalne spodbude, ki s premišljeno zasnovanimi programi izjemno

ugodno vplivajo na nastajanje novih del ter povečujejo zanimanje za pisanje dramskih besedil – žanra, ki na literarni sceni žal še vedno velja za marginalnega in pogosto nevidnega, saj se zaradi vkomponirane tendence po odrski uprizoritvi in s tem odvisnosti od drugega medija avtonomnost dramskih del pogosto prevprašuje ali pa se jih razume kot nekakšna pred-besedila, ki svojo dokončno podobo dobijo šele v gledališkem ustvarjalnem procesu. Nekateri ustvarjalci in ustvarjalke na tem področju že dolgo poudarjajo, da gre pri tovrstnem razumevanju dramskega besedila za zastarelo percepcijo, ki jo je potrebno razbiti.

Podobno kot na področju drugih literarnih žanrov tudi na področju dramske pisave v Sloveniji dolgo časa ni bilo sistematičnega in formalnega poučevanja dramskega pisanja, na kar so opozarjali gledališki strokovnjaki, teoretiki, kritiki in drugi akterji gledališke krajine. Začasno premostitev težave so reševali različni projekti, denimo vsakoletne delavnice dramskega pisanja na Tednu slovenske drame, ki so potekale od leta 2004. Ščassoma sta se vendarle oblikovali dve akademski skupini. Na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo na oddelku za dramaturgijo in scenske umetnosti je začela delovati katedra za dramsko pisanje pod vodstvom Žanine Mirčevske, na Filozofski fakulteti pa dramski krožek primerjalne književnosti in literarne teorije pod vodstvom Drage Potočnjak. Od 2010 sta nekaj let oba akademska oddelka v obliki bralnih uprizoritev predstavljala svojo ustvarjalnost na Tednu slovenske drame v Prešernovem gledališču v Kranju.

Iniciative, ki se načrtno ukvarjajo z razvojem nove dramske pisave, se pojavljajo od leta 2000 v obliki delavnic, umetniških laboratorijev in izobraževanj, vendar večina teh iniciativ deluje na ljubiteljski in prostovoljski pogon, se pravi na polju neodvisne gledališke – včasih tudi literarne – produkcije in, kot opozarjajo akterji, brez systemske podpore tovrstne aktivnosti na dolgi rok ne morejo delovati v polnem zagonu. Kot prva spodbuda nastajanju novih del so se leta 1999 pojavile delavnice pisanja dramskih del Študentske založbe Ljubljana, ki jih je vodil Lado Kralj. Leta 2000 in 2002 je bil v sodelovanju med Gledališčem Ptuj, Študentsko založbo in Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani razpisan natečaj za mlado dramatiko, nagrajene drame tega natečaja so izšle v knjigi *Mlada dramatika*, ptujsko gledališče pa je v letu 2002 na oder postavilo nagrajeno dramo *Pikado* mlade dramatičarke Martine Šiler.

V začetku novega tisočletja področje kot deficitarno zazna tudi Prešernovo gledališče Kranj in leta 2003 v sodelovanju s Kulturno-umetniškim društvom Sodobnost International pripravi delavnice dramskega pisanja, ki od leta 2004 postanejo redna praksa Tedna slovenske drame – delavnice so doslej vodili slovenski in tuji nagrajeni dramatik, denimo Dušan Jovanović, poljska avtorja Tadeusz Słobodzianek in Mateusz Atman, nagrajenka Prešernovega sklada za dramatiko Simona Semenič, makedonski avtor Goran Stefanovski, hrvaška avtorica Nina Mitrović, v šestnajstih letih pa je na delavnicah med udeleženci sodelovalo tudi nekaj imen, ki so se kasneje znašla med Grumovimi nagrajenci. KUD Sodobnost oblikuje projekt Nova dramatika in v letu 2005 prične z izobraževalno zasnovanim programom, že kmalu pa različne projekte in programe povezane z dramskim pisanjem izvajajo tudi Cankarjev dom, KUD France Prešeren in festival Exodos, zelo angažirano na tem področju pa začne delovati Javni sklad za kulturne dejavnosti, ki leta 2002 v svojem

uveljavljenem programu poletnih gledaliških delavnic, ki ima več kot četrtsloletno tradicijo, uvede tudi delavnico dramskega pisanja.

Leta 2005 se je na pobudo dramatičarke in performerke Simone Semenič in pod okriljem Gledališča Glej ter društva Sodobnost International uveljavila skupina PreGlej, ki je prirejala delavnice in bralne uprizoritve,¹ ki so v mednarodnem gledališkem prostoru uveljavljena praksa, v Sloveniji pa so pred letom 2005 bile redkost. PreGlej ustanovi laboratorij za raziskovanje sodobnih besedilnih formatov ter na področju dramske pisave s predavanji in interaktivnim delom razvija diskurz in dialog. PreGlejev laboratorij, ki ga vodijo Rok Vevar, Maja Šorli in drugi, je s sodobnimi ustvarjalnimi metodami kreativnega pisanja in analitičnimi pristopi pomagal avtoricam in avtorjem, da so besedila za različna področja uprizoritvenih praks pripeljali do relevantnih rezultatov. Pri tem so uporabljali klasični in sodobni teoretski ter praktični instrumentarij, s pomočjo diskusij in poglobljenih analiz so ostrili vsebine, v svojem poslanstvu in pri svojem delu pa so izhajali iz prepričanja, da je tekst »reaktivna forma v dialogu s sodobnim svetom, njegovimi različnimi družbami, kulturami in politikami, pisanje pa je veščina, ki jo je mogoče vsaj do neke mere izpopolnjevati s kritičnim in konstruktivnim dialogom«. PreGlej je z leti postal ena najpomembnejših valilnic novih perspektivnih imen, PreGlejev laboratorij je prejel nagrado Liberalne akademije Zlato gnezdo za razvoj in mednarodno izmenjavo dramskih pisav, ključnega pomena pa je, da je deloval in odigral pomembno vlogo za mlado generacijo v času, ko se na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo še ni učilo dramskega pisanja. Leta 2010 se je umetniška skupina PreGlej formalizirala v kulturno društvo Integrali in do leta 2018 organizirala osem izvedb mednarodnega festivala sodobne gledališke pisave Pre-glej na glas, v njihovi produkciji so potekali Dnevi bralnih uprizoritev in različne, z gledališčem povezane aktivistične akcije. Osnovne tendence društva so se usmerjale v raziskovanje in preizkušanje dramskih besedil, zanimala jih je afirmacija nekonvencionalnih besedil, vključevanje dramatikov in dramatičark v proces nastajanja predstave ter interakcija med različnimi profili umetnikov, ki delujejo na polju gledališča.

Od leta 2007 deluje spletni portal slovenskega gledališča SiGledal, ki so ga ustanovili Samo M. Strelec, Tamara Matevc in Gregor Matevc, njegovo poslanstvo je med drugim promocija ustvarjalnosti na področju uprizoritvene umetnosti in portal je resnično zgleden prikaz, kako je mogoče na enostaven in celovit način predstaviti tudi mlade dramske ustvarjalce in ustvarjalke ter omogočiti, da so njihova dela dostopna širši javnosti. V rubriki Dramski teksti je na portalu SiGledal na voljo skoraj 500 dramskih besedil, obsežna

¹ Format bralne uprizoritve podrobno opiše dramatičarka in dramaturginja Kim Komljanec, ki je leta 2005 bila ob uredniku Sodobnosti Evaldu Flisarju pobudnica projekta Nova dramatika: »Bralna uprizoritev je nekakšen hibrid med literarnim večerom in gledališko predstavo. Gre za javno prireditev, na kateri igralci dramsko besedilo občinstvu preberejo. Končna oblika bralne uprizoritve je različna: od nekakšne javne bralne vaje do že skoraj pravega gledališkega dogodka. Pri tem je količina informacij o dramski akciji različna: lahko poleg besedila, ki ga izrečejo liki, eden od igralcev bere tudi didaskalije, lahko pa je stransko besedilo (vse ali le najbolj ključne didaskalije) posredovano skozi zelo elementarno mizansceno (npr. vstopi in odhodi likov s prizorišča). Bralno uprizoritev pripravi režiser (včasih tudi v sodelovanju z dramaturgom), ki v nekaj vajah z igralci dramaturško razčleni in analizira besedilo. Na teh vajah naj bi sodeloval tudi avtor besedila. Praviloma naj bi se na bralni uprizoritvi občinstvu posredovala integralna verzija besedila (torej brez dramaturških črt ali krajšav), vendar so v praksi tudi pri tem odstopanja« (Komljanec, 2018).

digitalna knjižnica torej, ki se neprestano dopolnjuje in ima na voljo tudi iskalnik, ki omogoča iskanje po izbranih kriterijih (avtor, naslov, število vlog, zvrst, ključne besede ...). Dramska besedila promovirajo s simpatično akcijo Izvolimo dramo, svojevrstno bralno štafeto, kjer izbrani sodelujoči izberejo eno od dram, napišejo o njej miselni utrinek in jo priporočijo naslednjemu bralcu ali bralki.

Prešernovo gledališče Kranj od leta 2012 pod okriljem festivala Teden slovenske drame podeljuje nagrado za mladega dramatika, za katero se lahko potegujejo nova slovenska besedila avtoric in avtorjev, starih do trideset let, razpis se je z leti vse bolj uveljavil in že kmalu tudi pospešil nastajanje novih del. Z nagrado želijo organizatorji omogočiti strokovno vrednotenje novih dramskih besedil in spodbuditi polje dialoga in konfrontacije. Dosedanje nagrajenke in nagrajenec so Vesna Hauschild, Tibor Hrs Pandur, Tjaša Mislej, Katja Markič, Pija Vatovec, Nika Švab, Maša Pelko, Ana Obreza, Varja Hrvatin in Nina Kudar Stiković. Drame, ki so doslej konkurirale ali se znašle v izboru za nagrado za mladega dramatika, družijo v glavnem klasična zasnova s klasično fabulo in s klasičnim razumevanjem besedila kot temeljnimi točkami uprizoritve, kar preseneča, saj bi pri nagrajenih dramah pričakovali veliko več metaforičnega jezika, alternativnih form in drznosti ter več odstopanja od tradicionalnega linearnega preslikovanja realnosti. V dokaz, da med nagrajenimi deli obstajajo tudi izjeme, na naslednjih straneh objavljamo drami *Iskalci zlata* Ane Obreza in *Sen59* Tiborja Hrsa Pandurja, kot izjema pa izstopa tudi nekonvencionalni tekst Varje Hrvatin *Vse se je začelo z golažem iz zajčkov*.

V sezoni 2014/2015 so posluš za mlado slovensko dramatiko izkazali tudi v SNG Drama Ljubljana. Pričeli so z izvedbo Novih branj, platforme za razvijanje in predstavljanje sodobnih slovenskih dramskih besedil v formatu bralnih uprizoritev, ki se osredotoča na najmlajšo generacijo profesionalnih dramatičark in dramatikov, izbranih z javnim pozivom, poteka pa pod mentorskim vodstvom Simone Hamer. Sodelujoči se na Novih branjih spoznavaajo z različnimi odrskimi in pisnimi improvizacijami, razmišljajo o dani temi s filozofsko-sociološkim in teatrološkim pogledom, debatirajo o nastajajočih dramah in so deležni gostujočih dramaturških, jezikovnih, režijskih in igralskih komentarjev. Tudi eno izmed izbranih dram, nastalih na Novih branjih SNG Drama Ljubljana, objavljamo v tej številki Dialogov.

V koprodukciji Trubarjeve hiše literature in Društva študentov primerjalne književnosti ter v organizaciji Brine Klampfer in Sandija Jesenika je leta 2015 zaživel projekt Instant drama, cikel eksperimentalnih delavnic dramskega pisanja, namenjen rušenju mej med avtorjem, bralcem in gledalcem, med napisanim in uprizorjenim. Srečanja so bila zastavljena z vsakič novimi mentorji in novimi udeleženci. Kot prva je delavnico Instant drame vodila Simona Semenič, sledilo je srečanje s Simono Hamer, gost tretjega dogodka je bil pisatelj, režiser in dramaturg Vinko Möderndorfer, četrto delavnico pa je vodil dramaturg, dramatik in performer Milan Marković. Na srečanjih so vsakič priredili ad-hoc bralno uprizoritev vseh besedil, ustvarjene tekste je komentirala in ocenjevala strokovna žirija in ta je udeležencem ponudila natančne in konstruktivne komentarje za izboljšanje njihovih del. Zmagovalni teksti vsakokratnega srečanja so bili uprizorjeni v gledališču Glej.

V zadnjem času je izjemno pomemben iniciator dogajanja na področju mlade dramatike KUD Krik kot mlado društvo, ki organizira delavnice dramskega pisanja, festival Vzkrik in dramsko platformo. Festival Vzkrik poteka od leta 2016 pod vodstvom Varje Hrvatin in Brine Klampfer in kljub kratkotrajni prisotnosti društvu in festivalu že lahko pripišemo številne zasluge – s premišljenim konceptom in izvedbo povezuje mlade avtorice in avtorje ter jih vključuje v ustroj uprizoritvenega procesa, spodbuja mreženje z drugimi gledališkimi ustvarjalci, udeležence in občinstvo seznanja z novimi uprizoritvenimi formati in novimi produkcijskimi modeli, vztrajno širi horizonte razumevanja gledališkega besedila, ki ni nujno le podlaga za klasično odrsko produkcijo, temveč izhodišče za zelo raznovrstne uprizoritvene prakse – po zaslugi festivala so bralne uprizoritve zaživele kot samostojen, polnokrven žanr. Vodji festivala, Hrvatinova in Klampferjeva, opozarjata na razvrednotenje in deprofesionalizacijo dramske pisave v slovenskem umetniškem prostoru, na manko povezovanja v mednarodnem prostoru, na manko uprizoritvenih priložnosti za mlade ustvarjalce in na nujnost sistematizacije in institucionalizacije skrbi za novo dramatiko – kot rešitev za slednjo težavo ponujata model rezidenčnega dramatika ali specializirane gledališke hiše, kamor bi lahko dramatiki in dramatičarke prijavili svoja nedokončana besedila in kjer bi imeli možnost procesnega pisanja.

Tudi Mestno gledališče ljubljansko je v zadnjem času naredilo korak bližje k mladi slovenski dramatiki. Leta 2019 je uvedlo program rezidenčnega avtorstva in dalo priložnost gostujočemu mlademu dramatikumu oziroma dramatičarki, da se loti ciljnega ustvarjanja dramskega besedila v sodelovanju z režiserjem, dramaturgom in drugimi člani ustvarjalne skupine bodoče uprizoritve. V prvi sezoni so v Mestnem gledališču ljubljanskem uprizorili dramo *Izkoristi in zavrzi me* Ize Strehar, v naslednji sezoni pa *Žalostinke* Jerneja Potočana.

Kako pa posluh mladim dramatikom in dramatičarkam ter njihovim delom izkazujemo v Mariboru? Festival Borštnikovo srečanje v organizaciji Slovenskega narodnega gledališča Maribor je pred dvema letoma v okviru sklopa Študentsko gledališče v sodelovanju z Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo in na pobudo Žanine Mirčevske izpeljal prvi mednarodni projekt Minutna drama. V projektu obujajo zanimivo tradicijo kratkih uprizoritvenih besedil, pri čemer se sklicujejo na futuristične sinteze, Fluxus scores, ki so nekakšne predloge oziroma navodila za performanse,² ter na igre, kot je znamenita kratka igra Samuela Becketta *Breath*.³ S takšnim formatom želijo mlade ustvarjalke in ustvarjalce spodbujati k drznejšim in inovativnejšim postopkom na ravni dramske forme, saj kratka forma omogoča več eksperimentiranja z dramsko pisavo in njenimi za-

² Primer takšne predloge je delo *Cheers* Kena Friedmana iz leta 1965. Navodila avtorja za igro so takšna: Privedite večjo množico ljudi v hišo neznanca. Potrkajte na vrata. Ko bo neznanec vrata odprl, množica glasno ploska in navdušeno vzklika. Nato vsi tiho odidejo.

³ Samuel Beckett je leta 1969 napisal kratko odrsko igro *Breath/Dih*, ki traja le petindvajset sekund in ne vključuje igralcev, besedila, oseb in likov, temveč le odrska navodila, ki se v povzetku glasijo nekako takole: Na kupu vse močnejše osvetljenih smeti je slišati le otroški krik in vzdih.

konitostmi. Kratka dramska dela, ki prispejo na mednarodni natečaj, oceni strokovna žirija, uprizoritvam treh nagrajenih besedil pa sledi pogovor z avtorji nagrajenih del in ustvarjalci uprizoritev.

Morda še beseda o tem, kje so dostopna nova dela mladih domačih avtorjev in avtoric. Omenili smo že spletni portal SiGledal, kjer je v rubriki Dramski teksti na voljo skoraj 500 dramskih besedil, med njimi so dobro zastopana tudi dela mlajše generacije. Knjižnih objav pravzaprav ni, tudi uveljavljeni, renomirani dramatik in dramatičarke redko pridejo do objav dramskih del v knjižni obliki. Revijalne objave so prav tako redke, pred letom 2010 jih najdemo le v revijah Sodobnost, Mentor in Dialogi. Sodobnost od leta 2006 objavlja besedila Grumovih nominirancev, Mentor občasno objavlja odlomke dramskih besedil, izdal pa je tudi nekaj tematskih števil, posvečenih dramskemu ustvarjanju. Revija Literatura občasno objavlja dramolete. Objave dram so pogoste v študentski reviji Adept, ki jo izdaja AGRFT in ki prireja tudi natečaj za dramska besedila ter bralne uprizoritve dram. Objavljanje dramskih del v reviji, ki jo držite v roki, pa takole povzema Kim Komljanec: »Revija Dialogi dramatiko občasno objavlja že vse od leta 1965, ko je pričela izhajati ... Od leta 2000 do 2008 je tako v rednih številkah izšlo 10 slovenskih dramskih besedil, pri čemer so vštete tudi objave odlomkov dram ter objave besedil, ki v svojih značilnostih mejijo na prozo. Pol od teh besedil je bilo objavljenih leta 2006 v številki revije, ki je bila v celoti posvečena predstavitvi projekta PreGlej. Tam so poleg dramskih besedil *Reykjavík* Martine Šiler, *Nogavice* Simone Semenič, *Beli dež* Saše Rakef, *Divji vzhod* Iztoka Lovriča ter *Komika zla* Matjaža Briškega objavljeni tudi intervju s Simono Semenič, članek o projektu PreGlej Roka Vevarja, analitična razprava Tarasa Kermaunerja o drami ter uvodni članek Primoža Jesenka, enega od urednikov revije, o najnovejši slovenski dramatik.« (Komljanec, 2008)

Po vsem naštetem lahko sklenemo, da dolgoletni trud različnih akterjev vendarle žanje rezultate. Mlada slovenska dramatika nastaja in se poraja, zanimanje med pisci mlajše generacije za pisanje dramskih besedil se povečuje in tudi repertoarna gledališča v zadnjih letih kažejo pripravljenost za sodelovanje z mladimi dramatik in dramatičarki, s čimer se vrzel vsaj na videz manjša. Dolgoletna prizadevanja so naposled ustvarila dovolj ugodne pogoje za razvoj mlade slovenske dramatike ter predvsem omogočila potrebno kritično maso, zaradi česar se začne govoriti o novem valu mlade slovenske dramatike. A pretirani optimizem nikakor ni na mestu, saj je večina sodelovanj še vedno zgolj obrobne, občasne ali spremljevalne značaja, področja mlade dramatike se ne spodbuja trajnostno, po različnih izobraževalnih oblikah in procesih razvoja novih dramskih del se avtorji in avtorice pogosto znajdejo v precepu, saj njihova pisava v literarnem ali gledališkem prostoru še naprej ostaja neprepoznana, dramska besedila pa so praviloma brez objav in odrske uprizoritve. Še vedno je prisotna temeljna težava izvirne slovenske dramatike, ki se le redko znajde na repertoarjih gledališč, čeprav je uprizorjanje slovenskih dram eno temeljnih poslanstev slovenskega gledališča. Tekst, ki odseva nek čas in prostor in se na ta čas in prostor tudi nanaša, potrebuje tudi uprizoritev v tem času in v tem okolju, je misel, ki jo že nekaj desetletij vedno znova poudarjajo različni akterji in akterke.

Po teh uvodnih straneh, na katerih sem povzela dogajanje na področju spodbujanja razvoja mlade dramatike v zadnjih dveh desetletjih, se bom v naslednjih odstavkih posvetila izbrani dramski produkciji, s katero smo zapolnili strani tokratne številke Dialogov. V zadnjih dveh letih sem med pripravo te tematske številke prebrala resnično veliko število dram, ki so javno dostopne ali so jih mlade ustvarjalke in ustvarjalci prijazno izbrali iz svojega opusa in mi jih poslali. Opozoriti je treba, da dram nisem prebirala, kot jih verjetno prebira nekdo, ki ga zanima uprizoritveni potencial gradiva, prebirala sem jih kot literarna urednica, ki jo zanima, kako bo besedilo delovalo kot literarni izdelek v obliki revijalne objave. Moj prvi vtis je bil, da mlada dramatika ni tako razgibano in razburljivo polje, kot je denimo polje mlade poezije, pomislila sem, da bom težko izluščila dovolj kvalitetnih in raznolikih dram, da bi lahko z njimi napolnila dvojno številko revije. Ugotavljal sem, da v slogovnem in formalnem smislu prevladujejo predvsem tradicionalna besedila s klasično dramsko strukturo, pogost je realizem, dela so zasnovana linearno, liki so enoznačjski, replike in razvoj dogodkov predvidljivi, medčloveški odnosi so pogosto popreproščeni, velikokrat klišejski in prežeti s stereotipi ter praviloma na precej nedomisel in neizviren način obravnavajo ljubezenske ali družinske patologije. Bila sem že zelo zaskrbljena, podobno kot morda moj uredniški kolega Primož Jesenko, ki je pred trinajstim leti v zgoraj omenjeni številki Dialogov o osnovnem značaju mlade slovenske drame presodil, da je ta pisava redko provokativna in tudi ko prevprašuje moralne norme, se ne poskuša konfrontirati ali biti šokantna, kar pripíše našemu nacionalnemu značajskemu habitusu, za katerega velja, da ni eksperimentalno naravnan. Ugotavlja, da pisavi mlade generacije »ne bi škodilo ubesedovanje in zložno rušenje teh ali onih tabujev, ki držijo slovensko družbo v krč in življenjsko prakso zakrknjeno« (Jesenko, 2006).

Po prebrani prvi deseterici del sem kot ljubiteljica visoko profilirane dramske pisave Gregorja Strniše, Daneta Zajca, Dominika Smoleta ali sodobne dramske pisave v maniri Simone Semenič ali Roka Vilčnika malce razočarana ugotavljala, da v mojem naboru ni postdramskih, neklasičnih ali eksperimentalnih besedil z inovativnimi dramskimi taktikami, a potem sem le naletela na prvi tekst, ki je sicer deloval tradicionalno, a ga nisem odpravila z neusmiljeno oznako naivno, nedodelano, slabi dialogi, dolgovezno, površno. In potem je nekako v tem tempu šlo naprej. Na vsakih deset prebranih dram se je pojavila kakšna, ki je izstopala in se mi zdela kvalitetna, vredna objave. Takšne sem običajno označila s tremi kljukicami, tremi klicaji ali samo preprostim odlično. Vem, pravkar sem se postavila temu, da bo kdo tudi meni očital popreproščenost, vendar se ob prvem branju običajno ne ukvarjam s poglobljenimi literarnimi analizami, ampak se kot zahtevna bralka pri primarni presoji najprej zanašam na elementarni občutek bralnega užitka, ki ga povzroči predvsem vsebinsko, jezikovno in slogovno dodelano besedilo. Med branjem sem ugotavljala, da je rdeča nit številnih del intimni pogled na svet s perspektive milenijske generacije, ki se spopada s pritiski sodobne družbe. Sama v stereotipe o generacijah ne verjamem, zagotovo pa gre za generacijo, ki so ji veliko bolj kot katerikoli drugi prioritete, vrednote in odnos do življenja, družine, dela ali skupnosti definirali novi mediji in nove tehnologije. Seveda me je ob branju zanimalo ali pogled na svet s perspektive tako imeno-

vane generacije Y prinaša kaj bistveno novega in drugačnega, ali mladi dramatik in dramatičarke svet motrijo z drugačnimi premisleki, ali se odsev družbene stvarnosti in okolja v njihovih delih v čem bistveno razlikuje od odseva, ki so ga zrcalila dela prejšnjih generacij. Odgovor je *ne* in seveda sem ga poznala že vnaprej, saj izvirne perspektive in avtorski pristopi nikoli niso značilnost generacije, temveč nadarjenih posameznikov in posameznikov.

Ta izbor želi predstaviti nekaj pozornosti vrednih dramskih besedil nadarjenih mladih dramatičark in dramatikov, ki so nastala v zadnjih letih. Drama Eve Kučera Šmon (po kateri sem nasloвила tudi to številko *Dialogov, Na začetku počasi, potem pa tempo, tempo*, saj se mi je zdelo, da naslov lepo povzame vzpon in razvoj mlade dramatike v zadnjih dveh desetletjih) je nastala pod mentorskim vodstvom Simone Hamer na delavnici Nova branja v SNG Drama Ljubljana, kjer je bila tudi prvič bralno uprizorjena. Besedilo izstopa že na ravni didaskalij, kjer se avtorica poigrava z jezikom. Didaskalije ustvarijo posebno vzdušje, ki s svojim tonskim načinom opredeljuje dogajanje. Maks Dimnik, nekoč uspešen dirigent, ki je v prizadevanju za svoj uspeh celo življenje zanemarjal in poniževal svoje bližnje, se naposled znajde osamljen v domu za ostarele, kjer mu družbo delajo le spomini in glas Marie Callas, ki vedno znova izvaja arijo *Norme* iz leta 1955. Avtorici Evi Kučera Šmon je uspelo izpisati izjemno prepričljiv lik, ki nas ne pusti ravnodušnih. Tudi napeta dinamika zgodbe nas kmalu posrka, vse skupaj pa je začinjeno še z duhovitimi besednimi domisljicami in sočnimi replikami.

Ana Obreza se v teh *Dialogih* predstavlja z dramo *Iskalci zlata*, ki je bila zmagovalno delo na natečaju za mladega dramatika 49. Tedna slovenske drame leta 2019. Dramaturginja, dramatičarka in glasbenica, ali še raje, kot si pravi sama, iskalka zlata, je ustvarila motivno pestro, slogovno raznoliko kolažno besedilo z množico protagonistov, neke vrste omnibus, ki ga prevevajo raznotere ideje iskateljstva – naj gre za zlata jabolka, zaklad, odrešenika, rajski vrt, zlato, slavo, ljubezen, všečkanje – v ozadju teh bleščečih svetlečih se magnetov se iskalcem zmeraj postavlja tisto znano, skoraj metafizično vprašanje, kaj sploh je zaklad (ali ideja zaklada v vsej svoji večpomenskosti), zakaj ga iščemo, zakaj ga hočemo in želimo, zakaj je vedno na drugi strani sveta in predvsem, če danes utrgamo zlato jabolko, kaj bomo počeli jutri, kako se bomo soočili s to izgubo, ki je izguba hrepenenja po nedosegljivem, skoraj že stvar duhovnosti. Literarni postopki, ki jih uporablja avtorica, so medbesedilne reference (protagoniste lahko prepoznamo iz različnih literarnih kontekstov), ironija in številni slogovni preobrati.

Tudi drama že prekaljenega pisatelja Nejca Gazvode *Jazz (niti ne drama med dvema)* se na nek način ukvarja s podobnimi vprašanji kot *Iskalci zlata*, kdo smo, kam smo namenjeni, kaj hočemo, kaj hočemo biti in postati, kaj iščemo. Gre za avtorjevo novejšo delo, katerega dogajalni čas je pet zaporednih silvestrskih večerov med letoma 2017 in 2021. *Jazz (niti ne drama med dvema)* je intimna pripoved o ženski in moškem, ki se znajdetata v okolju, ki jima ni povsem domače, na prestižni zabavi v kostumih v razkošni hiši njunih delodajalcev, kjer se ona udiinja kot inštruktorica, on pa kot priložnostni glasbenik in učitelj. Zgodba lepo odseva slovensko stvarnost, ki se vse bolj približuje ameriškemu

modelu postindustrijske družbe, kjer je redna služba preživetja ideja in kjer mora posameznik za svoje preživetje hkrati opravljati več služb in priložnostnih poklicev, pa še tako si težko zagotovi dodatno zdravstveno zavarovanje in dostojno existenco. Ko se leto za letom srečujeta na strehi hiše, v kateri poteka zabava, moški in ženska ugotavljata, kako življenje teče mimo njiju, kako sta fosilizirana v jantaru svoje nemoči in obupa, kako nepomembna sta v tem svetu in kako težko je ujeti val, če si prisiljen spati v glasbenem studiu ali se pri tridesetih vrniti nazaj k staršem. *Jaz sem zares, v svojem bistvu, nekdo, ki nima pojma, kaj hoče*, reče ženska. *Jaz točno vem, kaj hočem biti*, reče moški. *Pazi. Samo to nikoli ne bom*. A iz njunih srečanj sčasoma vznikne točka upanja in konec drame si lahko interpretiramo kot zmerno optimističen.

Sara se bori z gigantskim robotom Mitje Lovšeta je po avtorjevi opredelitvi znanstvenofantastična melodrama, napisana leta 2019, in je zagotovo eno najbolj nenavadnih besedil mladih dramatikov, ki so mi prišla v roke. Besedilo ima kompleksno zasnovano strukturo in nekonvencionalno vsebino – Sara je namreč pilotka, bojevnica v nesmiselni dolgotrajni vojni, v kateri gre za življenje in smrt našega sveta, na bojišču pilotira mehaničnega kolosa, ki premaguje stvore, velikanske komarje, tiranozavre, gigantske pajke in podobne pošasti, ki so se usuli z neba in uničili že na tisoče mest. Didaskalijski avtor uporabi kot izvirno vezivo med prizori, dogajanje je napeto in polno akcije, prežeto s pretnjo smrti, skrivnostnega *Punkt Absoluta*, izginulih vojakov oziroma nekakšnega virusa, ki napada vojake. Besedilo bi bilo izrazito žanrsko, če ne bi vsebovalo vznemirljivih vmesnih pasusov, ki s svojim poetičnim duhom presekajo vsakokratno dogajanje in ga v vsebinskem smislu povzdignejo na naslednji nivo. Ne vem zakaj, a ob branju nisem razmišljala o odrski uprizoritvi, temveč se mi je besedilo, ko sem uspela odmisлити, da ne berem predloge za računalniško igrice, samodejno prevajalo v predlogo za radijsko igrice.

Jaka Smerkolj Simoneti, ki ima kot nekdanji urednik študentske gledališke revije *Adept*, v kateri je mogoče prebrati kar nekaj objav izvirne mlade slovenske dramatike, zagotovo odlični vpogled v stanje na tem področju, se predstavlja z dramo *Stopnice*, besedilom iz leta 2017, v katerem spremljamo obdobje v življenju dveh mladih ljudi, Levija in Desne, ki živita v isti staromeščanski hiši in se srečujeta na stopnišču, ki ima v drami svojo vlogo, vlogo pripovedovalca, komentatorja in povezovalca. Konceptualno gre za enostavno zastavljeno besedilo, ki na precej enoznačen način opisuje družinske, ljubezenske in medsosedske odnose odrasčujočih mladcev in mladenke. Jaka Smerkolj Simoneti tematizira vprašanje nestrpnosti, homofobije, najstniške nosečnosti, skupnosti in napeti kozmos družinskega življenja, prežet z nasiljem, medgeneracijskim razkolom in nesprejemanjem drugačnosti. Jezik je sočen, slengovski, dramo pa odlikuje nekaj dobro izpisanih prizorov, prežetih z erotiko in poželenjem.

Dramsko besedilo Tiborja Hrsa Pandurja, *Sen 59*, je besedilo, ki med izbranimi deli datira najdlje v bližnjo preteklost, saj je prva delovna verzija drame nastala že leta 2009. *Sen 59* je intimna tenkočutna poetična ljubezenska pripoved, ki bralca zagrabi s svojo čutno in čustveno intenzivnostjo. Drama je polna refleksij o ljubezni, hrepenenju, pozelednosti, sanjah in sanjskem, hkrati pa prežeta z udarnimi izjavami enega ali drugega protagonista.

nista, ki nas iz zasanjanosti v hipu postavijo na trdna tla. Besedilo govori o nedosegljivosti tistega, kar ti je najbližje, in o tem, kako nas to hkrati frustrira in osvobaja. Drama je bila uprizorjena v gledališču Glej in zanjo je pesnik, prevajalec, dramatik in dramaturg Tibor Hrs Pandur leta 2013 na 43. Tednu slovenske drame prejel nagrado za mladega dramatika.

Še eno dokaj nekonvencionalno besedilo v izbrani sedmerici je »receptna sonata« Varje Hrvatini *Zlata ptička, črna vrana*. Besedilo, ki doslej še ni bilo objavljeno, je nastalo leta 2019 kot predloga na procesu vaj za koncertni performans igralka in pesnice Anje Novak *Moje telo, moja kletka*, avtorica ga je pisala kot nekakšno koncertno partituro. Delo svoje učinke dosega z veliko mero namerne citatnosti, medbesedilnosti, sloganov in referenc, avtorica usmerja recepcijsko pot našega branja z zajemanjem iz kolektivnega spomina, s preigravanjem družbenih in kulturnih predpostavk ter stereotipov. Besedilo je postdramsko, brez likov, beremo ga kot širokokotno kritiko različnih kontekstov kulture in družbe. Z grobimi, nasilnimi in neokusnimi prisposodobami iz kolin ali televizijskih šovov milenijske kuharske generacije avtorica v besedilu preizprašuje položaj človeka in umetnika, življenja in umetnosti v tem zmedenem svetu, kjer ni več jasno, kdo je kuhar, kdo je jed, kdo je jedec in kdo bo pojeden.

Prepričana sem, da je ta izbor sedmih dramskih besedil zgleden prikaz razpona, globine in umetniškega dometa dramske pisave najmlajše generacije. Seveda je potrebno svet mlade dramatike razumeti kot svet, ki je šele v porajanju in nastajanju. Avtorski nastavki so že prisotni, ponekod že izdelani, izbrušeni, v razcvetu, ponekod še v popku. Po prebranem dramskem gradivu se mi zdi, da izhajajo mlade dramatičarke in dramatik generacije Y pri svojem ustvarjanju iz nekoliko manj cinične pozicije kot njihovi predhodniki, kar me pravzaprav veseli, saj cinični um sčasoma začne zastrupljati samega sebe in tudi vse okrog sebe. Upala bi si trditi, da je tudi vasezagledanost milenijscev, njihova *look-at-me* poz(icij)a, o kateri se v povezavi s to generacijo govori kot o nekakšni patologiji, le stereotip, ki ga bo treba razbiti, saj gre za generacijo, ki je zaradi tehnologije pravzaprav v neprestani komunikaciji s svojimi bližnjimi, bolj kot je kdajkoli prej bila katerakoli druga generacija. Tudi literatura, dramatika je oblika komunikacije s posameznikom in družbo. Iz oči v oči, preko zaslonov ali s črkami in besedami, natisnjenimi na papir, izražamo svoje dožemanje sebe, sveta in drugih. In kot boste lahko razbrali iz dramskih besedil na naslednjih straneh, se vrednote in prepričanja milenijscev ne razlikujejo kaj dosti od vrednot in prepričanj drugih generacij.

Literatura

Komljanec, Kim: *Sodobne slovenske dramatičarke in dramatikov subjekt*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, diplomsko delo, 2008. https://www.slov.si/dipl/komljanec_kim.pdf (12. 2. 2021)

Jesenko, Primož: *O tem, kar je, in o tem, kar še bo, Uvod v tematsko številko o mladi slovenski dramatiki*, Dialogi 7–8, 2006, 3–4

Eva Kučera Šmon

Eva Kučera Šmon (1997) se je po končani gimnaziji v Celju vpisala na študij dramaturgije in scenskih umetnosti na AGRFT. Leta 2020 je diplomirala z dramskim besedilom *Ta prizor sanjam vsak dan*, za katerega je prejela akademsko Prešernovo nagrado. Sodelovala je na delavnici Nova branja (SNG Drama), kjer je pod mentorstvom Simone Hamer napisala dramsko besedilo *Na začetku počasi, potem pa tempo, tempo*, ki je bilo objavljeno v več revijah in bilo večkrat bralno uprizorjeno (SNG Drama, Slovenski dnevi knjige, Nova pošta). Trenutno je vpisana na študij filmske in televizijske produkcije (AGRFT), še vedno pa aktivno piše tako za gledališče kot tudi za film.

Na začetku počasi, potem pa tempo, tempo

MAKS DIMNIK

in

KATKA

In

JANJA

In

Zagotovo MAKSOVA HČERKA

In

Stoposto MAKSOV OČE

In

KLAVDIJA z grdim imenom

In

MAKSOVA MAMA

In

MAKSOV VNUK

in

MARIA CALLAS

*

*Soba.
Miza.
Postelja.
Stol.
Svetilka.
In človek.*

*No, ne katerikoli,
katerikoli pač ne.
Pač pa Maks Dimnik,
starejši suhljat gospod.*

*Gospod,
jebemti, da ja.
Gospod.*

*Ne starejši škrbav prdec, ki si albert kekse mehča v mleku.
Niti tak ne, ki ima na riti posrano plenico od predvčerajšnjim.
O ne.
Pač pa Maks Dimnik,
starejši,
suhljat,
urejen,
pedanten,
z manirami,
gospod.*

*No, temu gospodu,
ja, gospodu,
se ipak tresejo roke.
Posran za zdaj še ni,
ampak roke,
roke se mu pa tresejo.
Zelo tresejo.
Jebemti, se tresejo.
Tako se mu tresejo, da bi si ob pogledu nanj lahko mislili:
»Ubogi stari revež, ta je pa dal nekaj življenja skozi.«
Ali pa kaj v smislu:
»Jebemti, kako te življenje povozi.«*

Maksa Dimnika pa življenje ni povozilo.

O ne.

Če že, je on,

gospod,

povozil življenje.

Jebeno življenje.

Stoposto je povozil jebeno življenje.

Je pa sključen.

To pa je.

Tu pa nimaš kaj.

Tu pa ni nobene filozofije.

Čeprav ni navaden,

bil kdo,

kdorkoli,

je vseeno sključen.

Sključen starec,

no ...

gospod,

ki se mu tresejo roke.

Jebemti, kako se mu tresejo.

In smo spet pri žalostnih starih.

Pri tresočih se starih prdcih.

Ker tresoče se roke so žalostne,

ampak tresoče se stare roke ...

To je pa žalostno za popizdit.

Ampak ...

Maksa Dimnika,

gospoda Maksa Dimnika,

življenje ni povozilo.

O ne.

Če že,

je on ...

- Ja gospod Maks! Je pa res, da ste danes še bolj praznje napravljeni kot druge dni. Veste, prav ne morem verjet, kje najdete vso to voljo, da ste vedno tako ugvantani! Pa te hlače, pa ta kravata... No, pri vas pač vse štima... Pri vas vedno vse štima.

Katka.

Jebena oskrbovalka Katka.

Hecna ženska za popizdit,

z goreče oranžnimi lasmi

in

z grdim,

nagnusnim,

ampak res nagnusnim zobnim aparatom pri štiridesetih.

Ženska z zobnim aparatom pri štiridesetih?

Jebemti babo glupo.

Lani je prišla sem,

bog ve, zakaj.

- A kaj rabite mogoče? A? A vam kaj prinesem? Vas mogoče počešem na prečko? A?

No, tudi bog verjetno ne ve, zakaj,

ampak prišla je.

Ljudem se pač stvari posrečijo.

Userejo.

Pokrompirijo.

Ampak na dober način.

Katka se je usrala na dober način.

Ali pa tudi ne.

Katka se je samo usrala.

- Kira muzika pa bo danes? Ha?

Maks Dimnik po tem,

ko Katka ustreli glupost,

dvigne obe sivi obrvi.

Ne ene,

ampak obe sivi obrvi.

Ne ene,

ampak ...

- No ... prav... če ste za ... bom pa ... No, bom pa ... kar pritisnila muziko.

*Ne muziko.
Kasetofon.
Katka bo utihnila.
Skrila bo butaste zvezdice
in pritisnila kasetofon.
Aleluja.
Mati božja.*

*To Katka pač mora storiti,
ker je oskrbovalka
in ker je vestna
in ker ima vsako tele svoje vesele
in ker,
bodimo realni,*

- Evo, muzika špila!

*je to edina stvar, ki jo lahko naredi za Maksa Dimnika.
Za gospoda Maksa Dimnika.
Prižge kasetofon.*

*In ...
Se končno pobere.*

- A grem? A še kej rabite? A vas še počesem? Ha?

In se končno pobere.

*Prijetno,
prijetno.
Zelo prijetno.*

*In zdaj vas vse sigurno zanima, kaj Maks Dimnik posluša,
in prav je,
da vas,
ker to,
madona,
to pa je.
To pa res je.
To,
madona,*

*to,
to pa je,
to pa,
madona,
ni Madona,
ampak to,
to, madona,
to pa je nekaj,
to pa,
to pa je nekaj, kar bi človeka moralo zanimati.*

*Ker to ...
To je Maksov najljubši glasovni posnetek vseh časov.
Jebemti, da ja.
Vseh časov.*

*Maks Dimnik živi že nekaj časa.
Prekleto dolgo časa ...
In če ima on najljubši posnetek vseh časov,
potem mu verjamite na besedo.*

*Poslušaj Mario Callas,
njeno izvedbo Norme iz leta 1955.
Boginja.
Jebena boginja.
Njen glas in interpretacija in uživanje in dihanje in ...*

*Jebena boginja,
jebena boginja.*

*To je edina ženska,
ki ji je Maks Dimnik kadarkoli rekel jebena boginja.
Pa je v svojem življenju,
v svojem dolgem življenju,
srečal precej žensk,
ki bi si zaslužile ta naziv.*

*No,
precej,
precej ravno ne.
Nekaj ...
nekaj pa tudi ne.*

*Maria Callas poje,
jebena boginja poje
to Normo na življenje in smrt.
Maks Dimnik pa ne vidi več –*

- Maks, bi te nekaj vprašala ...

*In Maks vidi Janjo,
svojo mlado fejest babo.
In vidi sebe,
mladega,
postavnega,
z manirami,
Maksa Dimnika.*

*In Janja,
fejest baba,
fejest baba, s katero se Maks malo heca že dva meseca,
malo gor, pa dol, pa levo, pa desno,
položi roke na Maksove noge.*

- No, bi ti nekaj povedala.

- Ja?

*In Maks gleda Janjine roke.
Ne Janje,
ampak njene roke.*

- Da te imam zelo rada.

- Ja?

- Ja. Pa sem mislila, no ... da bi bila fant pa punca. No ... enkrat v prihodnosti ... Če bi ti bil za. Ne rabiva hitet, ampak tako sem razmišljala ... Za prihodnost.

*In Maks Dimnik ne more odgovoriti.
Ne, ne more.
Ker gleda Janjine roke.
Ne Janje,
ampak njene roke.*

- Ja?
- Ja.
- Ja?
- Ja, Maks.
- Ampak Janja ...
- Ja?
- Neke stvari pa so ... Neke stvari pa so, ki me zelo motijo.

In gleda ...

Neke stvari gleda ...

Ne Janje,

ampak njene -

- Ja? Povej ... bom popravila. Bom vse spremenila. Vse bom delala –
- Ti imaš zemljo za nohti.
- Kaj?
- Zemljo imaš za nohti ... Umazane nohte imaš.

Jebemti babo glupo.

- Doma imamo štaló, Maks, pa je –
- Ni važno. To se ne spodobi, Janja. Če hočeš, da sva fant in punca, boš morala pazit na takšne stvari. To se ne spodobi.

Baba glupa.

Baba glupa brez manir.

- Maks ... Rada te imam. To pa šteje, a ne?

In Maria Callas poje.

Maks vidi domačo jedilnico.

Vidi očeta,

vidi mamo,

- Ekola! Goveja juha! Domača!

*vidi sestro,
vidi Janjo,
svojo fejest babo,
ki nima več zemlje za nohti.
O ne.
Nekaj jo je pa naučil.
Jebemti, da ja.*

- No ... kaj čakate? Vzemite, otroci, Janja ... vzemi, prosim, deklica! No, vzemite! Je dovolj, še preveč. Nič nočem, da ostane!

*Vidi sebe, Maksa Dimnika,
ki vzame Janjin krožnik.
Pač moški,
dec.
Vljuden,
z manirami.
In potem Janjo dregne,
ker je danes tiho kot rit.*

- Maks, pusti jo, no ... Ti samo jej, deklica. Da boš ... no, da boš še bolj čedna, kot si.

*In Maksu je mamin odgovor vseh.
Mu odgovarja.
Bravo, mama.*

Oče bi rekel,

- Naj bo vsaj lepa, če brihtna ni.

*ampak raje sreba juho.
Bravo, oče.*

*Goveja juha je
in notri je ribana kaša
in za vzorec govedine
in za vzorec korenja
in za vzorec peteršilja.
Veliko ribane kaše ...*

JANJA: Gospa ... Joj ... Jaz pa nočem bit nesramna ... ampak jaz pa mislim, da v juhi ... joj, plavajo ličinke.

MAMA: Dej nehi ...

MAKS: Mama?!

MAMA: Pa nemogoče. Sem dala ribano kašo, pa nisem pogledala v vrečko in sem ... a so res? A? A ste zihhr?

OČE: Ja, pa so res! Jebemti babo glupo!

Jebemti babo glupo.

In Maksa Dimnika je sram mame.

Očeta, ki razbija po mizi, ne,

ampak mame,

ki streže ličinke.

Babe glupe, ki ...

- Pa nemogoče ... a? Pa sej niso, no ... A so? Oprosti, ljubica ... Maks ... oprosti ...

Očeta, ki razbija po mizi, ne,

ampak mame,

- Oprosti, Maks ...

ki streže ličinke ...

Očeta ne,

deca ne,

ampak mame...

- Oprosti ...

In Maria Callas ... poje.

Maks vidi, zdaj končno ne več slike hrane,

tega je bilo dovolj,

ampak sliko svoje sestre.

Nje pa še ni dovolj.

Ne še.

*Svoje mlajše sestre Klavdije.
Klavdije, ki ima grdo ime.
Klavdija.
Klav-di-ja
je stara 13 let
in je za svoja leta,
no,
majhna je,
pa
no,
precej razvita.
Ornk baba.
Ne fejest,
ampak ornk.*

*Z Maksom,
ki je dve leti starejši od nje,
sta naredila gugalnico.
No,
naredil jo je Maks Dimnik.
Moški,
Fant.
Dec.
Ona,
ona, je trgala marjetice.*

*Dve debeli vrvi je Maks Dimnik,
Močan mlad fant,
obesil na drevo.*

*In prva se gunca Klavdija.
Naprej,
nazaj.*

- Samo zato, ker si lahka .

*Naprej,
nazaj.
In nese jo precej visoko.
Naprej,
nazaj.*

- Nee, ker bolje zamahnem z nogami.

*Naprej,
nazaj.*

Jebemti, gre visoko.

- No, pojdi zdaj dol ... no, daj, no ... pa halooo, no ... dol pojdi, da še jaz poskusim ...

*In Klavdija na najvišji točki skoči z gugalnice v travo.
Lep doskok,
bravo, Klavdija.
Klav-di-*

- Klavdija ... Na riti imaš pa ... nek čuden flek.

- Kakšen flek?

- Flek pač. Madež. Rdeč. Krvav?

A je to?

Ja. To je lužica prve menstruacije.

Jebemti babo glupo.

Potem joče.

In cmizdri.

In ne more vstat iz trave.

Ampak Maks Dimnik,

Maks Dimnik sliši Mario Callas.

Vidi flek,

ki je uničil njegovo gugalnico,

ampak sliši pa Mario Callas.

Vidi Klavdijo, ki je uničila njegovo gugalnico,

ampak sliši pa ...

- A si v redu?

- Kaj?

- Če si v redu? Zelo si bleda.

*In Janja je res bleda.
Tako je bleda
kot papir.
Kot razredčena bela tempera barva.
Tako bleda, da steče do stranišča,
in Maks ...
Maks Dimnik pa herojsko za njo.
Je le pravi dec.
Vzgojen.
Z manirami.*

*Janja bruha v sekret,
in ne pomisli na svoje dolge lase,
po katerih bruha.
Baba glupa.
In bruha
in bruha
in bruha
in bruha
zelo dolgo,
pizda, dolgo bruha.
In bruha.*

*In Maks ji drži lase,
pravi dec,
ji drži lase.
Babi glupi drži lase.
In bruha še po njegovih rokah.
In bruha,*

- Kaj si pa pojedla? A si kaj takšnega pojedla?

*In bruha,
zelo dolgo bruha.
Njegova fejest baba bruha po njegovih rokah.
Po rokah Maksa Dimnika.
In bruha
in bruha.*

-Kaj si pa pojedla? A si kaj takšnega pojedla?

Potem Janja neha z bruhanjem.

Aleluja.

Mati božja.

Skrajni čas.

Neha in se nasloni na ploščice.

Bleda,

bleda kot ploščice.

Maks gleda roke,

ne ploščic,

ne Janje,

ampak roke.

Umazane roke.

Ne sme si umiti rok, ker sta rekla,

da se ljubita.

- Noseča sem.

Da se imata rada.

- Noseča sem.

Da se imata najraje.

In to si Maks ponavlja.

Rad jo imam.

Rad jo imam.

Rad jo imam.

S pobruhanimi rokami,

z zemljo za nohti,

si Maks ponavlja...

- Noseča sem.

- Pa valda nisi.

- Sem.

- Nisi.

- Ja, pa sem.

- Nisi.

- Sem.

*In Maks stopi do umivalnika,
ne do svoje noseče punce,
ampak do umivalnika,
kjer si z ledeno vodo,
ampak res ledeno,
spere koščke bruhanja s svojih rok.*

*Gabi se mu.
Vse skupaj se mu ...*

- Jaz, Maks Dimnik, sprejemem tebe, Janja Rupnik, za svojo ženo in obljubim, da ti bom ostal zvest v sreči in nesreči,

*Voda, ki spira bruhanje, se mu gabi,
Ampak sam sebi...*

- v boleznih in zdravju, da te bom ljubil in spoštoval vse dni svojega življenja.

Sam sebi se pa ne gabi.

- Jaz, Janja Rupnik, sprejemem tebe, Maks Dimnik, za svojega moža in obljubim, da ti bom ostala zvesta v sreči in nesreči, v boleznih in zdravju, da te bom ljubila in spoštovala vse dni svojega življenja.

*Pred sabo vidi svojo nosečo punco
z velikim,
ogabnim trebuhom
pod veliko,
ogabno
belo obleko.
Svojo fejest babo,
ki ni več fejest baba.*

*Ampak sam sebi ...
sam sebi se pa ne gabi.*

- Ljubim te.

*Sam sebi se pa ne gabi.
Ker je odločen,
ker dobro ve, kaj hoče v življenju,*

in ker dobro ve, da mu ženska ...

- Maks Dimnik, sprejmi ta prstan v znamenje moje ljubezni in zvestobe.

Ne, ne ... ne bo.

Ne bo mu.

- Lahko poljubite nevesto.

Ženska, ne ...

Ne bo mu sfukala življenja.

- Lahko poljubite nevesto.

Ne, ne bo mu sfukala ...

- Lahko poljubite nevesto.

Ne bo mu ...

- Daj, Maks, poljubi me.

On študira na akademiji.

On bo glasbenik, kot njegov fotr.

- Prosim, Maks.

In ženska mu ne bo ...

- Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus!

On bo,

za fotra.

- Magister dirigriranja! Moj dragi magister dirigriranja. Sem vedel. Ko si se rodil, sem vedel, da ti pa boš. Ti pa boš zavladal svetu.

In bo zavladal svetu.

- Sine moj, pa dirigent!

Ženska mu ne bo sfukala življenja ...

In Maria Callas ...

Ona poje.

Maks ima hčerko.

Maks Dimnik ima hčerko,

- Jo lahko vzameš vsaj enkrat na mesec? A si lahko vsaj enkrat na mesec oče? A bi bilo ...

ki jo vidi enkrat na mesec.

Enkrat na mesec je idealno.

- Enkrat na mesec jo vsaj na igrišče pelji.

Enkrat na mesec jo pelje v opero,

idealno,

ali gledališče

ali na razstavo

ali na klasični koncert,

idealno,

čeprav je stara 5 let

in čeprav še vedno sesa prst.

Jo pelje.

To morajo otroci čim prej ...

Gledališče

in razstave

in bonton

in manire,

ker on ni in se mu to nekje pozna.

No, njegovi hčerki,

njegovi hčerki se pa to ne bo poznalo.

- Mamica te vozi gledat risanke, ati ti bo pa pokazal svet.

In potem gledata opero.

Normo.

Na Dunaju.

Ja,

Maks Dimnik pelje svojo petletno hčerko na Dunaj,

gledat Normo.

*Dober fotr,
zlat fotr.*

*Ona ne bo pela ringa ringa raja,
muca pa nagaja.
Kuža pa priteče,
pa vse ...
Ne,
ne bo pela*

- kuza pazi z lepkom miga

*Ne, ne bo pela.
Ona bo poslušala
in pela
in živela opero.
Normo.
Umetnost.*

*Ona bo spodobna,
z manirami.
Kot njen oče.
Ne kot njena mama,
ampak kot njen oče.*

*In Maks Dimnik kupi ložo,
najboljšo ložo,
centralno ložo zase in za svojo hčerko.
Na Dunaju.*

*Dobr fotr,
Zlat fotr.*

*In po 45 minutah Norme,
Norme na življenje in smrt,
življenje in smrt,
njegovo hčerkico pritisne kakat.
Pritisne jo kakat,
na življenje in smrt.*

In potem prosi

- Ati, plosim, ati ...

In Maks se koncentrira na sopranistko.

- Ati, plosim ...

Ampak Maks se koncentrira na ...

- Ati plosiiiiiiiiim.

*In gresta,
izstopita iz lože,
gresta na vece,
slečeta hlačke*

- No, dajmo. No, hitro.

*in sedita pet minut,
deset minut ...
petnajst minut.
In nič.*

Nič.

*In Norma na življenje in smrt
v Dunajski operi,
on,
on pa s hčerko sedi na veceju in jo prosi.
Jebeno hčerko.*

-Ati, nemolem.

*Nič ne bo, Maks Dimnik.
Nič ne bo.
Z jebeno hčerko.*

-No, dajmo. No, hitro.

Ampak ati.

Ona ne mole.

In nič ni.

Niti lulanja.

Niti kakanja.

Niti prdca.

Nič.

Samo njegova hčerka in on,

na veceju,

v Operi.

Njegova hčerka, ki binca z nogami in

- kuza pazi z lepkom miga, vstane, leze, tacko da

nemole.

In potem ji potegne hlačke gor

in jo prime za roko

in teče do lože

hitro,

tempo,

tempo,

in prosi, da ga spustijo not,

in ga ne,

- Tut mir Leid.

in prosi

- Tut mir Leid.

in ga ne in

- Tut mir Leid

- Tut mir Leid

- Tut mir Leid.

Maria Callas ...

In ga ne.

Ne spustijo ga.

Nemolejo.

Poje.

*Maks Dimnik je uspešen dirigent.
Tako uspešen,
da se mora uvest na letalo, ko mu umira oče.
Tako je pač, ko si uspešen.
Jebeno uspešen.*

*Sede na letalo in pride v bolnico.
Tam sta Janja,
ne več fejšta baba,
in njegova hčerka,
ki zdaj že zna srat na sekretu.
In njegov oče,
Njegov ...*

- Se bo treba posloviti.

*In Maks Dimnik pogleda Janjo.
Kako jo pogleda,
grdo jo pogleda.
Kaj pa ti veš, če se bo treba posloviti.
Tako jo pogleda.
Kaj pa ti veš, kaj bo treba.*

*Nič ji ne podeljuje pravice,
da bi lahko rekla,
se bo treba posloviti.*

To je Maks Dimnik že slišal,

- Se bo treba posloviti, Maks.

od svoje mame.

- Maks ... življenje je kot bonboniera ...

Od svoje glupe mame je to že slišal.

- Nikoli ne veš, kaj boš dobil. In jaz sem dobila tvojega očeta, ki je tak, kot je ... zdaj je pa čas za kaj boljšega, Maks, veš ...

*Maksov oče bi rekel,
jebemti babo glupo,
in Maks Dimnik bi rekel,
jebemti babo glupo.*

*In Maks Dimnik bi se smejal.
Tako, kot se znata smejat le onadva.
Iz srca.
Na glas.
Iz srca.
Ampak zdaj se ne moreta,
ker se bo treba poslovit.*

*Ker je Janja,
baba glupa,
razsodila, da se bo treba poslovit.*

Se bo treba poslovit.

*Potem si Janja obriše solze
in pusti Maksa Dimnika
in njegovo desetletno hčerko pri umirajočem očetu.*

*Maks Dimnik ga gleda,
hčerka ga gleda,
ampak med sabo,
med sabo se pa ne gledata.*

- Deda pa danes ni tako lep kot ponavadi.

*Njegova desetletna hčerka.
Precej pametna,
razgledana.
Razen danes.
Danes, ko Maksu Dimniku umira oče.*

*Dobr fotr,
Zlat fotr.*

- A se tebi zdi lep?

*Danes pa ni pametna, razgledana.
Danes bi ji Maks rekel,
jebemti babo glupo.*

*Ampak Maks Dimnik ne reče nič,
o, ne.
Ne reče nič, ampak naredi pa.
Je le pravi dec.
Gospod.
O ja.*

*Ne reče nič,
ampak stegne pa roko.
O ja.
In jo mahne.
Jebeno hčerko,
mahne.
O ja.
In jo mahne še enkrat.
Da si bo zapomnila.
In še enkrat,
da si bo zapomnila,
da je bil Maksov oče lep,
in še enkrat,
da si bo zapomnila.*

In Maria Callas ...

In še enkrat ...

Ona poje.

*Zdaj je pa na koncertu.
Zdaj je pa Maks Dimnik na koncertu s svojo dvajsetletno hčerko.
Fejst babo.
Ornk fejst babo.
Ne po mami,
ampak po očetu.
Po očetu fejst babo.*

*In ta fejest baba ima modro obleko,
Maks Dimnik pa kravato.
Črno kravato.*

*Sedita na sredi,
na balkonu.
Uglajena,
ker se spodobi.
V tišini,
ker se spodobi.*

*In Maks Dimnik posluša koncert.
Gospod
z manirami
posluša klasičen koncert
s svojo hčerko v modri obleki.
In nekje na polovici začne Maks Dimnik udarjat z nogo.*

*Ob tla začne udarjat z nogo.
Po tempu,
po pravem tempu,*

- Ati ...

*ker dirigent na odru
ne zadene tempa.*

- Ati, no.

Ne zadene jebenega tempa.

*In Maks Dimnik udarja precej glasno.
In začne še z rokami
in z zibanjem
in z nogami.*

- Ati, prosim, no.

*In iz vrste pred njim se obrne ženska,
ki ju grdo pogleda.
Uglajena ženska,
ki ju grdo pogleda.*

- Tut mir Leid.

In hčerka mu z roko drži nogo,

- Ati, prosim ...

ki udarja

tempo

in buta,

tempo

in treska,

tempo

ob tla.

In Maks Dimnik ...

Maks Dimnik začne še glasneje.

- Tut mir Leid.

Tempo,

glasneje,

tempo,

glasneje,

tempo.

In fejest baba,

fejest baba v modri obleki,

fejest baba v modri obleki se ne opravičuje več.

Fejest baba vstane,

dvigne celo vrsto

in pusti očeta s kravato,

z manirami,

da udarja

tempo

in buta

tempo

in treska

tempo –

- Vse najboljše, draaagi Maks, vse najboljše za te. Torta svečke ima –

- Hvala.

In Maks odvijte Klavdijino darilo.

Sestrino darilo.

In ne gleda darila.

Ne.

Ampak svojo sestro Klavdijo.

Klav-di-jo.

In njeno hčerko s cerebralno paralizo,

ki jo vidi prvič.

Maks Dimnik gleda v darilo

in gleda v Klavdijo,

Klav-di-jo.

In v cerebralno paralizo.

In –

- A bi lahko prišli živet k tebi? A bi lahko, prosim, prišli živet k tebi?

Tega pa Maks Dimnik ni pričakoval.

Tega pa Maks Dimnik zagotovo ni pričakoval.

Pričakoval je:

- Kje pa naslednjič dirigiraš?

Ali pa:

- A nama posodiš kaj denarja?

Ampak tega,

tega pa zagotovo ne.

In Maks Dimnik ne more.

Ne more živet s Klavdijo.

Klav-di-jo

in njeno hčerko s cerebralno ...

Ne.

Maks Dimnik dirigira na življenje in ...

In smrt.

In življenje.

In smrt.

- Mama ima pa raka.

In življenje.

In smrt.

- A boš prišel na pogreb?

On dirigira na življenje.

- A me boš pospremil do oltarja, ati?

Življenje in ...

- Rada sva se imela. A ne, da sva se imela rada, Maks?

In smrt.

- Šefe moj. Moj sin dirigent! Za popizdit!

In življenje ...

- Moj sin dirigent!

In smrt ...

- Ati, dedek boš. Mu bom dala ime Maks.

Življenje in ...

- A ga lahko vsaj enkrat na mesec pelješ na igrišče? A si lahko vsaj enkrat na mesec dedek?

- Kuza pazi z lepkom miga ... Deda, a me slišiš? Kuza pazi z lepkom miga, vstane, leze, tacko da. Deda? A me slišiš?

In smrt.

In življenje ...

In Maria Callas ...

Zdaj bi pa Maks rad tišino.

Zdaj bi pa Maks rad ...

- Ja gopod Maks, ja kaj pa počnete?

Hvala bogu.

Katka.

- Gospod Maks Dimnik, kaj počnete?

Umira, Katka.

Maks Dimnik umira.

- A tako, z odprtimi očmi?

Ja.

- Ja Maks, kaj pa počneš?

Še Janja.

Fejst baba.

- A ne moreš zapret oči?

In Klavdija.

- Ati zapli oči.

Nemole.

In Maksova hčerka.

In Maksova mama.

- Zapri oči, lubček.

In Maks ne more zapret oči.

- Gospod Maks Dimnik, a vam lahko kako pomagam?

*Ugasni jebeni kasetofon.
Katka, ugasni ga.
Bodi koristna.*

- Nemolem.

*In Maria Callas poje.
A še poje?
A res še poje?
Ne.
Maria Callas ne poje več.
O ne.
Maria Callas stoji pred Maksom Dimnikom.
Jebena Maria Callas stoji pred jebenim Maksom Dimnikom.*

- A jo vidiš, Maks?

*In Maria Callas vzame v roke palico,
dirigentsko palico.
In zamahne s palico.*

Baba glupa.

*In Janja
in Maksova hčerka
in Maksova mama
in Klavdija z grdim imenom
in cerebralna paraliza
in Maksov oče
in Maksov vnuk
in Katka ...*

Jebemti, oni pojejo.

- Kuza pazi z lepkom miga, vstane, leze, tacko da. Hiso cuva, jezno laja, ce nikogal ni doma.
- Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus. Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus.
- Vse najboljše za te, vse najboljše za te, vse najboljše dragi Maaaks, vse najboljše za te.
- Ringa ringa raja, muca pa nagaja, kuža pa priteče, pa vse na tla pomeče.

*Oni pojejo,
na življenje in smrt ...*

*In Maria Callas,
Maria Callas ne poje več.
Ampak jim dirigira.*

- Ko pa Jurček Cicibanček truden se odpravi spat, kuža pazi, k vratom leže, da ne vzame Jurčka tat.
- Post iucundam iuventutem, post molestam senectutem, nos habebit humus, nos habebit humus.
- Torta svečke ima, vsaka tisoč želja, naj se vse ti izpolni, dragi slaaavljenec.
- Kokot kikiriče, čipke čopke kliče, putka kokodajsa, ker je znesla jajca.

*Oni pojejo,
na življenje in smrt ...*

Maks Dimnik pa nemore zapret oči.

*Oni pojejo,
on pa nemore.*

Nemole.

- Naj se vse ti izpolni, dragi slavljenec!

Nemole zapret oči.

*In Maria Callas ...
Maria Callas dirigira.*

Jebemti babo glupo.

Tema

Ana Obreza

Rojena pod vročim poletnim soncem 1990 je otroštvo in zgodnje mladostništvo preživela v objemu notranjskih gozdov. Pri petih letih prične najprej pisati, nato brati in tako začne svoje trajno ljubezensko razmerje z jezikom; dve leti zatem svoje srce zapiše še violini in glasbi.

Ko v času odločanja za študij izgubi tla pod nogami, jo veter milostno odnese v smeri nejasne, a mikavne ideje o dramaturgiji in oktobra 2009 začne s študijem na ljubljanski AGRFT. Naslednjih nekaj let žejno pije pri vseh dramaturških zajetjih ter 2013 s predelavo Camusevega *Kaligule* (*Kaligula et al.*) diplomira. Še istega leta se vpiše na magistrski študij, smer praktična dramaturgija in dramsko pisanje. Da bi dejansko okusila praktičnost iz študijskega predmetnika v sezoni 2015/16 odide na sedemmesečno prakso v SSG Trst. Ob robu študija ugotovi, da se mora napotiti k samemu izviru stvari. Napiše magistrsko nalogo *Ustvarjenje*, sestavljeno iz filozofskega esejskega kolaža *Ustvari v stvari* in drame *Stvarjenje*. Magistrira leta 2018 in za delo prejme tudi akademjsko Prešernovo nagrado. Leto zatem jo preseneti Grumova nagrada za mlado dramatičarko, ki ji je podeljena za besedilo *Iskalci zlata*.

Venomer se zaljublja v različne kulture in jezike, ljubi dialog ter po različnih poteh ubira stopinje za nepojemajočim klicem glasbe. Strastna je v odkrivanju nešteti plasti človeške narave ter bolj in bolj predana zbliževanju z Zemljo, prisluškovanju njenim zgodbam – in resnicam Neba.

Iskalci zlata

Dramatis personae:

NOE

JOE

ZBOR DREVES

HERAKLES, junak

VODJA ZBORA

DRIADA, čuvarka rajskega vrta

JABOLKO

MENIŠEC

ČLOVEK

GREHOTE: *požrešnost, napuh, pohlep, pohota, jeza, zavist, lenoba*

HUDIČ

KREPOSTI: *vera, upanje, ljubezen, razumnost, pravičnost, srčnost, zmernost*

ANGEL

FJODOR, pesnik

MIHAIL, pesnik

ZAROČENKA, ki to pravzaprav sploh ni

ZAROČENEC, ki to pravzaprav sploh ni

MATI

DEKLE

NEZNANEC

FERDO

MARGA

JULKA

EDITA

RUDAR

DEKLE

MLADENIČ

VLADIGON

ESTRAMIR

{Pod zvezdnatim nebom.}

NOE

Še vedno bediš.

(Premolk.)

Joe?

JOE

Ne morem spati.

NOE

Zaspi. Odpočiti si moraš. Dolga pot je še pred nama.

(Premolk.)

Zaspi, Joe. Zaspi in naj nobene sanje ne vznemirjajo tvojega počitka.

JOE

Ampak. Ne morem. Ne morem si pomagati. Ne morem nehati misliti na zaklad. Ves čas je tukaj. Tukaj. Pred mano. Pred mojimi očmi. In jaz ga hočem gledati.

NOE

Ne. Zaspi. Najprej spanje. Zaklad lahko počaka. Počakal te bo. Če ti je res namenjen, te bo počakal. *(Premor.)* Zaspi sedaj.

JOE

Jaz nočem spati. Misliti hočem nanj. Velika skrivnost je. Velika okovana skrinja. Ne vem kaj je v njej. Ampak smehlja se mi. Meni. *(Premor.)* Ko bom prišel do nje, ko bom našel zaklad, bo skrinja moja. Z vsemi dragocenostmi, ki jih skriva. Za vedno moja.

NOE

Zaspi. Pot je še dolga.

Slava

ZBOR DREVES

Svet je poln poti, ko stopiš nanje, jih že več ni.

Na koncu poti, ki je ni, stopiš na vrt rajskih dni.

Ta vrt je poln dreves s koreninami priraščenih na nebes.

Sredi vrta diha jablana, na jablani zvončkljajo zlata jabolka.

Kisla so ta jabolka. Grenka so ta jabolka. Trpka so ta jabolka. Zlata jabolka.

Kdor ima ušesa, naj posluša. Kdor ima oči, naj sprevidi.

Včeraj je svet prestopil bregove.

Včeraj je sreča odprla svoje mehove.

Darila varljiva, sreča opoteča.

Svet se je pokvaril.

Nepopustljivi, nezlomljivi zobniki se vrtijo v nasprotni smeri urinega kazalca.

Naše veje morda nikoli več ne zacvetijo. Naše krošnje morda nikoli več ne obrodijo.

Prišel bo. Nekdo mora utišati neznosno škripanje tečajev sveta. Nekdo mora obrezati trohnobo življa. Nekdo mora s svojim trdom seči do neba.

Pst! Poglejte, prihaja.

HERAKLES

Žrl sem blato. Zdaj sem tu.

VODJA ZBORA

Kakor iz sanj je.

HERAKLES

Prelezel sem par gora, preplaval ducat voda, prehodil nebroj potá. Premagal premnogo gorja.

VODJA ZBORA

Velik in lep, kodrolas in močan, odet v kožo jaguarja, s čekani merjaščevimi za vratom močnim.

HERAKLES

Gotovo ste me prepoznali. Ja. Prav imate. Herakles, Zevsov sin. Ja. Prav tisti. Polbog. Ki si bo s svojimi slavnimi deli prislužil nesmrtnost. Herakles, smrt neranljivega nemejskega leva, Herakles, konec devetglave hidre, Herakles, slavni lovec treh zlatih Artemidinih puščic in divjega merjasca ...

VODJA ZBORA

To je on, to je naš mehanik, naš vrtnar, naš odrešenik! Radostite se, rešitev ni daleč!

HERAKLES

Herakles, rekordni čistilec Avgijevih hlevov, Herakles, uničenje ptic železnih krempljev, Herakles, plenilec dragocenega pasu Amazonk ...

DRIADA

Lepa reč.

VODJA ZBORA

Pusti ga, naj pove ...

DRIADA

Če pa samo naklada.

(VODJA ZBORA *resignirano zmajuje z glavo in se ukorenini v ozadju.*)

HERAKLES

Kaj?

DRIADA

Lepa reč, pravim.

HERAKLES

Lepa reč? Res si lepa reč ...

DRIADA

Ja. Lepa reč. Ukradel si dragoceni pas Amazonkam. In kaj potem? Je svet zato kaj lepši, boljši, pravičnejši?

HERAKLES

Bi moral biti? Zahtevna si, draga ...

DRIADA

Kaj delaš tu?

HERAKLES

Zakaj hočeš vedeti? Sicer pa, a ni jasno, da sem prišel k tebi ...

DRIADA

Jaz sem driada, čuvarka zlatih jabolk. Ne spuščam vsakogar v svoj vrt in ne vem, kako se je tebi uspelo prebiti vanj. Kaj delaš tu?

HERAKLES

Izpolnjujem svojo nalogo. Rad bi te osrečil ...

DRIADA

Si ti tisti, ki ga čakamo?

HERAKLES

Mene vedno povsod čakajo. Saj si me tudi ti zvesto čakala?

DRIADA

Potem pa stori, kar je tvoja naloga, in odidi. V rajskem vrtu ni prostora za neposvečene.

HERAKLES

Počasi, počasi, pomiri se. Zakaj si tako živčna?

DRIADA

No? Boš ali ne boš? Kje imaš svoje orodje?

HERAKLES

Ljubica, jaz ne potrebujem orodja, dovolj so moje gole roke ...

DRIADA

Štejem do tri. Loti se popravila ali odidi.

HERAKLES

Ne morem verjeti. Hujša si od furij. Ampak ti paše. Luštna si, ko se jeziš.

DRIADA

En ...

HERAKLES

Ok. Prav. Razumem. Pač nisi za stvar. Vzel bom zlato jabolko in čao amore.

DRIADA

Čakaj, čakaj! Zlato jabolko?

(HERAKLES *steguje svoje roke po zlatih jabolkih.*)

DRIADA

Samo moment. Tu imamo svoja pravila in zapovedi. Če hočeš nabrati jabolko iz rajskega vrta, moraš rešiti uganko.

HERAKLES

Kaj?

DRIADA

Rešiti moraš uganko. Saj veš, kaj je to? Uganka? Zagonetka?

HERAKLES

Mmmm ...

DRIADA

Nekaj podobnega kot naloga, ki ti jo zada vladar in jo moraš opraviti.

HERAKLES

Torej moram opraviti še eno nalogo, če hočem opraviti nalogo.

DRIADA

Tako je.

HERAKLES *veselo vznemirjen.*

No? Povej. Reci. Karkoli. Naj posekam tiste grde vrbe pri vhodu? Pokosim travo? Preženem mrčes? Saj imaš prav. Povsod ena sama mušica. Skrajni čas, da jim nekdo pokaže, kje je njihovo mesto.

DRIADA

Ne, ne, malo narobe si me razumel.

HERAKLES *že krili okrog sebe, da bi pregnal mušice. Začuden obstane v svojem početju.*

Kaj pa potem hočeš.

DRIADA

Odgovoriti mi moraš na vprašanje, ki ti ga bom zastavila.

HERAKLES

Vprašanje?

DRIADA

Preprosto je. Če je to, da moraš prinesiti vladarju zlata jabolka, resnično tvoja naloga, potem ne dvomim o tem, da poznaš odgovor nanj. Kako bi se sicer sploh odpravil na pot, kako bi grizel v skalne grebene, goltal blatno rečno vodo, se ubijal v prahu poti. Gotovo moraš poznati odgovor.

HERAKLES je nestrpen.

No?

DRIADA

Kaj je zlato?

(Tišina.)

HERAKLES

Kakšno vprašanje je pa to?

DRIADA

Lažje ne bi moglo biti.

(Tišina.)

HERAKLES

Ga lahko še enkrat ponoviš?

DRIADA

Čarobna beseda?

HERAKLES

Prosim.

DRIADA

Hvala. Kaj je zlato?

HERAKLES

Zlato je kemični element ...

DRIADA

Še dva poskusa imaš.

HERAKLES

Zlato je barva tvojih las ...

DRIADA

Laskanje ne bo pomagalo. Zadnjič.

HERAKLES *premišljuje.*

Dokaz poguma, junaštva, moči.

DRIADA *ploskne z ročicama.*

Bravo! (*Mehanično.*) Vaš odgovor je pravilen! Lahko sežete po zlatem jabolku!

*

HERAKLES

Hočem, da gre glas o meni v deveto vas.

DRIADA

V deveti vasi bi potrebovali pomoč tvojih rok, ne pa glasu o tebi.

HERAKLES

Hočem, da o meni vrabci čivkajo in ptiči pripovedujejo.

DRIADA

Vsi vedo vse o tebi, a nihče te ne pozna.

HERAKLES

Hočem priti na naslovnice časopisov.

DRIADA

En dan na naslovnici, drug dan v črni kroniki.

HERAKLES

Hočem biti glavna dnevna novica pri televizijskem dnevniku.

DRIADA

En dan boš junak glavne dnevne novice, drugi dan tat.

HERAKLES

Hočem, da vsi všečkajo moje fotografije!

DRIADA

Vsi te všečkajo, nihče pa te ne ljubi.

*

JABOLKO

Ne dotikaj se me.

HERAKLES *presenečeno umakne roko.*

Kaj praviš?

JABOLKO

Don't touch me, ne touche pas, ne pipaj.

HERAKLES *osupel.*

Pardon?

JABOLKO

Barbar!

HERAKLES

Od kdaj jabolka govorijo?

DRIADA *se smeje.*

Od nekdaj. Samo nisi jim znal prisluhniti. Je pa tudi res, da so zlata jabolka ena od bolj glasnih sort. Lahko bi rekli celo, da so razvpita.

JABOLKO

Kaj je? Si po župi priplaval?

HERAKLES

Ne ...

JABOLKO

Kaj pa potem?

HERAKLES

Prelezel sem par gora, preplaval ducat voda, prehodil nebroj potá. Premagal premnogo gorja.

JABOLKO

Pa kaj mi to govoriš? Nisva midva skupaj krav pasla.

HERAKLES *zbegan gleda zdaj Driado, zdaj jabolko.*

Izpolniti moram nalogo.

DRIADA

Ne glej mene, njega moraš prepričati, da bo hotelo s tabo v svet, na naslovnice časopisov in v dnevna poročila.

JABOLKO

Zakaj me hočeš utrgati?

HERAKLES

Nalogo imam.

JABOLKO

Kakšno nalogo?

HERAKLES

Pomembno.

JABOLKO
Kdo ti jo je dal?

HERAKLES
Vladar.

JABOLKO
Neba?

HERAKLES
Zemlje.

JABOLKO
Koščka zemlje.

HERAKLES
Koščka zemlje.

JABOLKO
Vladar koščka zemlje ti je dal nalogo in zdaj si tu. In kakšna je ta tvoja naloga?

HERAKLES
Prinesti mu moram zlato jabolko iz rajskega vrta.

JABOLKO
Če ne?

HERAKLES
Drugače ne morem nazaj pred njegovo obličje.

JABOLKO
Zakaj?

HERAKLES *molči.*

JABOLKO
Zakaj?

HERAKLES
Rekli bi, da sem reva. Pusica. Nesposobnež. Prpa. Luzer.

*

DRIADA
Danes utrgaš zlato jabolko. Kaj boš počel jutri?

HERAKLES
Ne vem še. Ampak gotovo se bo našla kakšna nemogoča naloga zame.

DRIADA
Ne bi raje ostal v našem vrtu in postal vrtnar?

HERAKLES

Zaradi tebe bi si želel. Ampak ne morem. Čakajo me nova junaštva. Čaka me nesmrtna slava.

DRIADA

Se boš vrnil, ko opraviš vsa junaštva? Se boš vrnil, ko dosežeš svojo slavo?

HERAKLES

Vrnil se bom.

DRIADA

Lažeš.

HERAKLES

Vem.

DRIADA

Jokam.

HERAKLES

Vem.

DRIADA

Ni vredno.

HERAKLES

Seveda je vredno. Ne srečaš vsak dan tako postavnega junaka.

DRIADA

Zlato jabolko ni vredno več od običajnega jabolka.

HERAKLES

Lažeš.

DRIADA

Jaz nikoli ne lažem. In tudi jabolka nikoli ne lažejo.

*

HERAKLES

Rekli bi, da sem reva. Pusica. Nesposobnež. Prpa. Luzer.

JABOLKO

Dovolj pošteno povedano. Uberi me.

HERAKLES

Si prepričano?

JABOLKO

Ja. S tabo grem. Slavno bom. Na vseh naslovnica z junakom junakov.

HERAKLES *ubere jabolko in ga spravi v svojo malho.*

Najbrž to pomeni, da je prišel čas za slovo.

DRIADA

Ja.

HERAKLES

Pogrešal te bom.

DRIADA *molči.*

HERAKLES

Hvala za vso pomoč. Omenil te bom v kakšnem intervjuju. (*Odhaja.*)

Lahko me dodaš na Facebooku. Herakles Edeninedini je moje ime. (*Odhaja.*)

DRIADA sama sebi.

Ne pozabi, dragi. Zlato je gnoj in gnoj je zlato.

ZBOR DREVES

Glasba se širi v koncentričnih krogih.

Telo vibrira kot napeta struna, na katero igraš z lokom svoje nestrpnosti.

Vse je isto. Že na veke. Nič se ne spreminja. Že na veke.

Tebi pa je vsak dan vse novo. Vsako svoje delo imaš za junaštvo.

Navaden prdec v veter.

Ko bi vsaj nastavljal vžgalico k zadnjici.

Pa bi zagorel majhen plamenček. Vsaj majhen plamenček.

Ti pa nič. Še mar ti ni. Še kar prdiš v veter.

Brez najmanjšega žara.

Kdo izmed nas še ni premagal nemejskega leva, kdo izmed nas še ni čistil hlevov krona-nega prasca Avgija?

Na svetu so večja junaštva od tvojih: tiha junaštva, ki se ne ponašajo in razglašajo.

Dekle se zabode s pisemskim nožičem zaradi neuslišane ljubezni.

Pastirčku se ovčka izgubi, pa gre in si vzame eno iz sosednje črede.

Mesarju gre predobro, pa proda še crkovino.

Mačeha je varčna in v kruh pastorkom zamesi ptičjo pičo.

Strašna so ta njihova junaštva, strašna in veličastna.

Z njimi ne upajo upati ne na čast, ne na slavo in nebeško glorio, temveč tvegajo le sram in kes in pokoro v podzemlju, pa vendar vršijo junaštva pogumna na skrivnem.

{V puščavi.}

JOE

Kaj je bilo prej, kura ali jajce?

NOE

Prah.

JOE

Kaj bi raje jedel, kuro ali jajce?

NOE

Prah si in v prah se povrneš.

Vera

MENIŠEC

Bil si močnejši od mene.

Hotel sem moliti.

Hotel sem hvaliti.

Hotel sem vsaj prositi.

Bil si močnejši od mene.

Hotel sem vztrajati.

Hotel sem izpolnjevati.

Hotel sem služiti.

Bil si močnejši od mene.

Klonil sem pred dvomom.

Klonil pred skušnjava.

Bil si močnejši od mene.

Zapustil sem varnost.

Zapustil zidovje.

Odšel na goro.

Ne da bi postal močan.

Da bi našel svojo šibkost.

Kdo je to?

Kaj je to?

Je to človek?

Je to sploh človek?

Pod skorjo blata nekaj živo trepeta.

Kaj je to?

Kdo je ta?

Človek?

Pod gnezdrom las droben obraz:

Oči me gledajo nezaupljivo

Nič slabega ti nočem

Pomagal bi ti rad

Povej mi, kdo si
Si lačen
Si žejen
Ne moreš hoditi morda?
Molči in me meri skoraj zaničljivo.
Morda ne razume moje govorice
Ta človek ničesar ne razume.

(Nastopijo GREHOTE: požrešnost, napuh, pohlep, pohota, jeza, zavist, lenoba.)

POŽREŠNOST
Lačne stradati.

ZAVIST
Žejne izsuševati.

POHOTA
Nage še bolj razgaljati.

JEZA
Popotnike odslavljati.

LENOBA
Bolnike pozabljati.

POHLEP
Jetnike pogubljati.

NAPUH
Mrličke odkopavati.

HUDIČ
Česa ne veš? Česa še vedno ne razumeš?
Pusti to kepo blata tu.
Dovolj je težka tvoja malha.
Dovolj je neroden tvoj križ.
Božji poslanec na zemlji si
Tvoje delo je oznanjanje nebes
Ti moraš vedno zreti proti nebu
Samo proti nebu
Kaj tebi mar, kaj se valja na poteh sveta
Kaj se svaljka po strminah gora
Ti moraš navzgor, navzgor
Tvoje mesto je na vrhu

Na vrhu gore te čaka
Tvoje razsvetljenje
Na vrhu gore te čaka spoznanje
Razjasnitev vseh dvomov
Odprto nebo
Nasmeh nebes
Žarek usmiljenja
Na vrhu gore
Pohiti
Ne obiraj se
Daj Bogu, kar je božjega
In pusti zemlji, kar je njenega.

POŽREŠNOST

Pojej njegovo meso.

POHLEP

Popij njegovo kri.

POHOTA

Vzemi njegovo goloto.

JEZA

Brcni ga.

LENOBA

Pozabi nanj.

POHLEP

Pusti ga njegovi usodi.

NAPUH

Naj ga požro mrhovinarji.

HUDIČ

Kaj še čakaš, kaj se obiraš?
Morda bo danes konec sveta.
Morda se bo nebo stemnilo in se bo zemlja stresla
Že to noč
Pohiti na vrh gore
Da izveš za resnico
Preden se temelji zamajejo in stavba poruši
Ne postavaj tu
Ob kepi blata

Ničvrednosti
Človeškosti

MENIŠEC
Človeškosti
Človečnosti
Človek
Človek je
Človek si
Človek sem
Rad bi bil človek
Človek človeku človek
Ti pa nisi človek
Pojdi od mene, satan

(HUDIČ *z grehotami izgine.*)
(*Nastopijo KREPOSTI: vera, upanje, ljubezen, razumnost, pravičnost, srčnost, zmernost.*)

ZMERNOST
Nahrani ga.

PRAVIČNOST
Napoji ga.

RAZUMNOST
Obleci ga.

SRČNOST
Sprejmi popotnika v njem.

UPANJE
Obišči bolnika v njem.

VERA
Reši jetnika v njem.

LJUBEZEN
Pokoplji mrtveca v njem.

ANGEL
Nekoč
Ko je bil svet še mlad
Bilo je še malo ljudi na zemlji
In veliko dreves

In veliko trave
Nekoč
Se je rodil poseben otrok
Mati je bila preprosto dekle
Očeta ni imel
Vsaj poznal ga ni
Čeprav ga je seveda moral imeti
Nekje
Ta otrok je na čelu imel zvezdo
Pravo, svetlo zvezdo
Zvezdo, ki je svetila podnevi in ponoči
Ljudje se niso mogli nehati čuditi
Trgovci so to zvezdo hoteli kupiti
Duhovni so jo hoteli dobiti
Moral bi biti kralj, pa je bil berač
Moral bi biti berač, pa je bil kralj
Je kralj manj kralj, če je berač
Je berač manj berač, če je kralj
Kdo sploh je kralj
In kdo berač
V čem se razlikujeta
Oba hrepenita
Oba se bojita
Oba trpita
Oba se veselita
Različna so hrepenenja, različni strahovi
Trpljenje in veselje pa sta ena in ista
Vzemi ga s seboj
Vzemi ga s seboj na goro
Morda prav on ve
Kar hočeš ti izvedeti
Morda ti on lahko pove
Česar ne moreš nikjer prebrati
Morda ti on lahko seže v srce
Ki je zaprto
Zatrto
Potrto
Vzemi ga s seboj

MENIŠEC
Rad bi ti verjel

Rad bi ga vzel s seboj
Vem, da bi bilo prav
Da bi bilo lepo, dobro in resnično
Vem
Ampak moja duša je utrujena
Moj hrbet upognjen
Moja ramena sključena
Moje noge ukrivljene
Moja torba je prazna
Ničesar mu nimam dati jesti
Ničesar piti
Hladno je, in razen kute nimam na sebi ničesar
ne morem
ne morem
ne morem --

(ANGEL odide v spremstvu kreposti. Menišec na kolenih, joka.)

ČLOVEK

Nočem. *(Premolk.)* Ničesar nočem od tebe.

(Premolk.)

Samo ostani. Ostani z mano. Lezi v travo poleg mene. Gledala bova oblake. In gora bo prišla k nama.

{V visoki travi.}

JOE

Kaj iščeva v tej visoki travi? Zaklad je vendar zakopan na drugi strani sveta.

NOE

Gledava, če je v travi zaspal kakšen pravičnik. Zbuditi ga morava in vzeti s seboj na pot.

JOE

Kaj je to pravičnik? In zakaj bi ga jemala s seboj?

NOE

Pravičnik je pravičen človek. Sveti se. Kot zlato se sveti. (*Premolk.*) Potrebujeva ga, da nama bo svetil v temi.

(*Tišina.*)

JOE

Tu ga ni. Tu so same rdeče gozdne jagode.

Resnica

FJODOR

Njeno lice, bleda mesečina,
njene ustne, dva rdeča rubina,
njeni kodri, sončno zlato ...

MIHAIL

Nima. (*Premor.*) Nima. (*Premor.*) Nima. Nima! Ni-ma! Nima nima nima!
Ne! Ne ... ne.
Ne moreš. Ne. Ne moreš. Moreš. Ne. Ne ne moreš.

FJODOR

... njene ustne, dva rdeče rubina,
njeni kodri, sončno zlato,
svetijo se bolj od žita v lati...

MIHAIL

Ni tako. Ni. Ni ni ni in ni. Ni tako.
Ne. (*Premor.*) Ne!
Ni imela. Ni. Nikoli. Nikoli ni. Nikoli ni imela. Nikoli. Nikoli.
Nima. Nima nima.

FJODOR

... njeni kodri, sončno zlato,

svetijo se bolj od žita v lati,
bleščijo se kot zvezde nočnega neba ...

MIHAIL

Nikdar. (*Premor.*) Nikoli in nikdar.

Ona nima zlatih las.

Ona. Nima. Zlatih. Las.

Ne bo imela. Ne! Nikoli. Nikoli ne! Nikoli ne bo. Nikoli ne bo imela! Nikoli ne bo. Nikoli ne!
Nikoli! Nikoli imela!

FJODOR

Utihni!

Umiri se!

Ne govori, da ni res. Kar mora biti res, je res.

MIHAIL

Ne. Ne smeš.

Ni res ni res Ni res!

FJODOR

Nehaj!

Takoj.

Spravi se k sebi.

Pa kaj hočeš?

Boš rekel, da nama mošnja zlata ne bi prav prišla?

Boš rekel, da je slava sveta izven tvojega seznama želja?

Kaj hočeš?

Hočeš, da ti strejo prste

Mezinčke, potem palčke, sredinčke, nato kazalčke in nazadnje še prstančke

Prstančki so zadnji

Žila iz levega prstanca je direktna povezava do srca

Si vedel to?

Si vedel to?!

Zato ga prihranijo do zadnjega

Da imaš čas

Premisliti si

Priznati resnico

To hočeš?

Hočeš na natezalnico

Hočeš, da te natezajo

Da iz tebe izvlečejo resnico

Da iz tebe nategnejo resnico

Resnico, ki jo hočejo slišati

[illegible]

Deee

Čii

R-de-de-de-de-de-de-de-de

Rde-či-či-či-či-či-či-či-či-či

Kri

Morda bo tekla kri

Zaradi las

Rdečih kot kri

Kri

(Premor.)

Kri

Rubin na njenem pečatnem prstanu

Mak na polju

Zarja na obzorju

rdeča

Na vojsko se pripravlja

Luna krvavo žareča

rdeča

Vojska ne bo nič blesteča

kri

Ustnice in lica lepotice

Sramežljivost in strast se ogrinjata z ogrinjalom iste barve

Vezena preproga, na kateri sva se ljubila

Ogenj, ki je sikal iz ognjišča v naju

Kri kri kri kri kri kri kri

(Premolk. Prisluhne odzvenu svojih besed.)

Slišati je kot petje čričkov.

Kri kri kri kri kri kri kri

FJODOR

Molči

Zdaj molči

Molči za zmeraj

Na vekov veke, na vekomaj molči

Molči

Ne, ona nima zlatih las

Na njeni glavi ni zlatega ničesar razen krone

Dovolj

Dovolj je

Dovolj, da si zasluži pesem

Pesem, ki poje o bleščavi in krasoti njenih las

Ki naj bodo podoba za vse njene kreposti, vse njene čudovitosti
 Njeno blagost, ženstvenost, rahločutnost
 Prefinjenost, izbranost, dragocenost
 Pogum, moč, stabilnost, trdnost
 Lepoto
 Nebeško lepoto
 Lepoto, ki je odblesk nebes
 Dokaz in upanje na njihov obstoj

MIHAIL

Ja

Ja ja ja ja ja ja ja ja ja

Ja

Nebesa so

So so so so so so so

Ja

So

So ja.

Pokazala mi jih je

Odprla njihova vrata

Za njimi pa je vse žarelo rdeče

V ljubezni

Je žarelo

Rdeče

Njena ustna

Njena lica

Njen vrat

Rdeče na rdeči preprogi

Ja

Nebesa so

Zagotovo

So

Vem

Ampak tja več ne smem

Ne smem.

Smem.

Ne. Ne, ne smem.

Ne. Ne. Ne smem ne smem ne smem

Niti slučajno.

FJODOR

Misliš na nebesa

Ki so te pahnila v pekel
Pozabi
Pusti
Mimo je
Kar je bilo
Je prešlo
Konec sanjarjenja
Delo
Delo osvobaja
Ne bodi suženj svojim sanjarijam
Delaj
Delaj polno delaj strastno delaj kot nekdanj
Pesni
Poj
Besede išči
Rime žanji
Verze v snope povezuje
Naj lepo zvenijo
Naj bodo ušesom prijetni
Naj bodo srcu prijazni
Besede
Besede besede besede
Sploh niso važne
Besede so besede
Vse so iste
Iste so vse
In enake
Enake ena drugi
Druga eni
Enake in iste
Enako lažnive
Besede besede besede
Vsaka pesem je laž
Vsaka beseda
Nobena beseda
Nobena ni enaka resnici
Nobena beseda ni resnica
Resnica pravica
Pravica pravljičica
Pravljičica mavrica
Mavrica barvica

Barvica rdečica
 Rdečica zlatica
 Zlatica ptica
 Ptica resnica

MIHAIL

Ne.

Ne.

Ni tako.

Kraljica. Resnica.

Resnica. Kraljica.

Ica ica ica ica. Ca ca.

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa. Ah.

Poljubi me.

Kraljuj mi.

Objemi me.

Kronaj me.

Obleci se vame.

Kralj bom.

Tvoj podložnik.

Resnični kralj.

Kralj resnice.

{V čašnem cvetu.}

JOE

Noe?

NOE

Hm?

JOE

Si bil kdaj poročen?

NOE

Sem.

JOE

In? Kako je bilo? Imeti ženo?

NOE

Popolno.

JOE
Popolno?

NOE
Ko sem jo našel, mi ni bilo treba več hrepeneti. Bil sem odrešen želja. Svoboden.
(*Tišina.*)

JOE
Noe. Misliš, da bom tudi jaz kdaj našel ženo zase?

NOE
Počakaj, da ti najprej zraste brada.

Svoboda

ZAROČENKA
In kaj potem, če sem prišla oblečena v hlače?

ZAROČENEC
No, to pač ...

ZAROČENKA
Kaj to pač?! Sam si rekel, da ti je vseeno, kako pridem oblečena, da bom le lepa. Nisem bila lepa? Nisem lepa? Ti naenkrat nisem več všeč?

ZAROČENEC
Že, seveda si mi, absolutno te obožujem in občudujem in ne morem odmakniti pogleda od tebe ...

ZAROČENKA
Ko sem vstopila v dvorano, si se delal, da me ne poznaš, sploh me nisi niti dobro pogledal.

ZAROČENEC
Bila je pač taka situacija ...

ZAROČENKA
Kakšna situacija?

ZAROČENEC
Malo ... nerodna, neprijetna ...

ZAROČENKA
Sramoval si se me.

ZAROČENEC
Ne, to sploh ne! Samo ... v zadregi sem bil.

ZAROČENKA

Pa zakaj? Zakaj bi moral biti v zadregi ti, če meni ni prav nič nerodno?

ZAROČENEC

No, saj. Zato. Namesto tebe.

ZAROČENKA

Sprehajam se v visoki travi. Sega mi do pasu ali še čez. Če počepnem, me sploh ni videti iz nje. Lahko grem tudi lulat, tam, v visoki travi, pa nihče ne bo nikoli izvedel. Samo na spodnja krila moram paziti. Opojno je. Vonj razcvetelih trav. Zlatice, ivanjščice, kadulje. Rumeno, belo, vijolično. Mak. Rdeče, ki te ljubim rdeče. Kukavica kuka. Štejem njene ku-ku. In ne morem si kaj, da si ne bi mislila, da mi preostaja le še toliko dni, kolikor je bilo njenih ku-kujev. Dni svobode. Nepredvidljiva je, kukavica. Včasih mi doda dneve odloga, včasih kar nenadoma skrajša obljubljeno število prejšnjega dne.

Kakšne neumnosti! No, povem ti, da mi je vse skupaj prav figo mar! Vseeno mi je, če debele babnice, katerih obrazi zgledajo kot načičkana uvela glava solate, opravljajo. Vseeno je, še mar mi ni, briga me, solit naj se grejo, požrejo naj se, naj jim vzame sapo, vse to se me sploh ne tiče.

ZAROČENEC

Sedaj pa že pretiravaš. Moraš priznati, da nisi ravnala primerno, in mi obljubiti, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

ZAROČENKA

Kaj? Kaj naj bi ti obljubila?

ZAROČENEC

Obljubi mi, da se kaj takega ne bo več ponovilo.

ZAROČENKA

In zakaj ti je toliko do tega?

ZAROČENEC

Res ne maram, da bi te opravljali. Da bi padla slaba luč nate. (*Premor.*) Sploh, ker sem se odločil, da boš kmalu postala moja žena.

(ZAROČENKA *osupne.*)

(ZAROČENEC *poklekne, iz žepa potegne škatlico z zlatim prstanom, ki ga krasí ogromen diamant.*)

ZAROČENEC

Mathilda Catherine Anabelle Carla Maria Assunta, bi postala moja žena?

ZAROČENKA

Še enkrat.

ZAROČENEC

Kako še enkrat? Saj še nisva poročena.

ZAROČENKA

Še enkrat me vprašaj.

ZAROČENEC

Bi, Mathilda Catherine Anabelle Carla Maria Assunta, bi postala moja žena?

ZAROČENKA

(Kot v šoku, še vedno molči in ga nejeverno gleda.)

ZAROČENEC

Bi preživela ob meni preostanek svojega življenja? Bi postala moja stalna spremljevalka na plesih? Koliko lažje bi bilo življenje, če mi te ne bi bilo treba vsak teden posebej spraševati, če greš z mano na ta ali oni ples, na ta ali oni sprejem. Seveda na ples ne boš hodila v hlačah *(se zaheheta in ji hudomušno požuga)*, ampak tako, da mi bo vsak, ki te bo videl, zavidal ... toliko bom pa že skrbel, da ti kupim spodobno obleko ... in steznik ... kakorkoli ...

ZAROČENKA

Ko pijem čaj. Ga pijem tako dolgo, da je na koncu že čisto hladen. Pravijo, da hladen čaj ni dober. Mene pa ne moti. Ko jem zajtrk. Berem poleg časopise. Jajca s slanino in fižolom se ohladijo. Pravijo, da cvrtje ni dobro hladno. Ampak mene ne moti. Ko grem v mesto. Oblečem svojo vsakdanjo obleko, v kateri posedam na divanu in hodim na sprehode. Pravijo, da ni dovolj fina za med ljudi, da je že obnožena. Mene pa ne moti.

ZAROČENEC

Nikoli ti ne bo zmanjkalo nakita, ne bo minil dan, da ne bi prejela šopka rož, iz vsake poti v mesto ti bom prinesel klobuček ali šolenjčke ali rokavičke ali nogavičke ali hlačke, kadar pa boš pridna deklica in me boš resnično zelo razveselila, pa ti bom prinesel ročno izdelane čokoladne bombone ...

ZAROČENKA

Ponoči me nosi luna. Zbudila sem se že na najbolj nenavadnih krajih. Na seniku. V hlevu, na hrbtu svojega konja. Na strehi, za dimnikom. Na balkonu sobe za goste, medtem ko je za baldahinom mastno drnjohal sir Dolfe. V shrambi, z žlico v rokah in okrog ust od masla in kosmulj. V svoji dolgi beli spalni srajci.

ZAROČENEC

Ne skrbi za doto, ne skrbi za balo, mati je rekla, da sploh ni važno, če te ljubim, naj te oženim, ni važno, če k hiši ne prineseš porcelanastega posodja in srebrnih vilic, glavno, da te obožujem, da poljubljam tla po katerih hodiš, se opajam z ovohavanjem blazinic, na katere naslonjena si ležala na divanu ...

ZAROČENKA

Po materi sem podedovala: stekleničko parfuma. Ambra. Igle za lasje. Dolgi dolgi lasje. Slonokoščen glavnik. Valoviti, nikoli popolnoma počesani. Pribor za pisanje pisem. Prah in tinta. Obtežilnik za papir. Bonton za ženske. Poročno obleko. Skrinjico družinskega nakita. Ne vem točno, kaj vse je v njej, nazadnje sem jo odprla dan po maminem pogrebu. Vem samo, da v njej ni jantarnih uhanov. Slika moje mame v moji glavi. Jantarni lasje, jantarne oči, jantarni uhani. Ampak jantarnih uhanov v skrinjici ni. Ti so šli. Svojo pot. Po očetu sem podedovala: to posestvo. Hišo. Park. Hleve. Konje. Živino. Perutnino. Gozdove. Polja. Travnike. Pašnike. Služinčad. Avto. Knjižnico.

(ZAROČENKA še vedno molči.)

ZAROČENEC *malo v zadregi*

Bi postala gospa sir Ashingam? Bi živela v družinskem dvorcu Bedakstone s petintridesetimi spalnicami, marmorno dvorano, odprtim kaminom, zbirko perzijskih preprog, kristalnimi lestenci, beneškimi lestenci, najlepšimi rogovji, portreti mojih dragih pokojnih prednikov, odlično kuharico, sedeminštiridesetimi služabniki in vrtnarjem, bi preživljala poletja na francoski obali Ville-de-Bille na obali Francije, v družbi moje matere in njenih dvanajstih kuncev z žametnim kožuščkom? Bi si želela zajtrka v postelji, mehko kuhanih prepeličjih jajc, toasta s kaviarjem, malinovega džema, seveda vsega v primernih damskih količinah, ne boj se, ne bi hotel, da se zrediš. Bi postala moja konkubina, ljubica, priležnica, ljubimka, gejša, kurbica? Bi upoštevala vse moje želje, zahteve, hotenja? Bi mi rodila sina? Potem lahko tudi še kakšno hčerkico, če bi jo rada lepo oblačila, učila francoščine, vezenja in klavirja, ampak najprej sina. Da bo šel rod naprej. Da bo družina obstala. Da bo posestvo v naših rokah še naprej. Bi zabavala moje prijatelje na čajankah, jim pokazala vso svojo intelektualno širino, ja, imel bom izobraženo ženo, ki včasih že meji na pravega malega filozofka, bi jim povedala tisto zgodbo o ... Bi mi obljubila, da boš pozabila na hlače in na dirkanje z avtomobilom in na obiske konj v hlevu in debate s konjskim hlapcem in peko pit in prijateljevanje s kuharico in branje celih poglavij ljubezenskih romanov mladim skoraj nepismenim služabnicam?

ZAROČENKA

Rada berem. Veliko berem. Občudujem ženske. Naš čas nam je končno dal ženske, ki si upajo prijeti za pero. Ki primejo za pero. Ki vedo, kaj s peresom početi. Poleg tega, da na košček škarniclja načekajo gospodinjske izdatke. Ljube, ljube, ljube sestre Brönte, ljuba Emily, ljuba Anne, ljuba Charlotte, ljuba gospodična Austen, ljube, ljube, preljube pogumne ženske. Ki so videle resnično. In to zapisale.

ZAROČENEC

Boš postala najboljša prijateljica moje mame, bosta skupaj šivali prešito odejo v karitativne namene, in se vsako prvo soboto v mesecu zapeljali od vrat do vrat in zbirali prostovoljne prispevke za dobrodelnost? Bi hodila z mano na lov? V lovu na race sem nedosegljiv. Bi šla na poročno potovanje v Indijo? Morda bi ti tam lahko dobila kakšno zanimivo damo za družbo, da ti ne bi bilo dolgčas, kadar bom imel opravke v mestu ... ali v polletni rezidenci. Niso vse Indijke slabe, je že res, da imajo umazano polt in vedno gledajo nekako nadležno ponižno, ampak tudi mene je s svojim mlekom k prvim čevljičkom gor spravila ena taka ...

ZAROČENKA

Ko ne zdržim več, se usedem v avto. Nadenem si ruto. In očala. Usnjene rokavičke. Motor zahrumi. To brnenje. Me pomirja. Ob njem se počutim varno. Speljem. In kmalu pospešim. Hočem stran od sveta, v katerega sem ujeta. Hočem prehiteti ta dolgočasni počasni stari svet. Hočem naprej, hočem na obzorje. Pospešujem. Motor brni. Skoraj sem že dosegla štirideset kilometrov na uro. Kri buta ob stene žil, v glavi mi buči.

ZAROČENEC

Vse boš, kar si boš zaželela, pa čeprav samo v mislih, vse boš dobila. Ni je želje, ki ti je ne bi mogel izpolniti. Nič ni predrago, kadar je za mojo ženo.

ZAROČENKA

Po materi sem podedovala: otožen pogled in odločnost. Po očetu sem podedovala: predrzen nasmeš in svobodomiselnost, ki se včasih nagiba k brezbrzičnosti.

ZAROČENEC

Obljubi mi le, da se boš umirila. Se ustalila. Se obnašala kot odlična žena odličnega moža, kar brez dvoma boš. Le to mi obljubi.

ZAROČENKA

Ne da sovražim, da ljubim, sem na svetu.

ZAROČENEC

Mathilda. Še vedno molčiš. Morda sem te presenetil. Morda si padla v šok. Morda premišluješ, če ni morebiti kje okrog tebe še kakšna boljša partija, ampak Tilly, tebi, ki boš moja žena, lahko brez kanca sramu povem, da sem nesramno bogat in da imam presneto precej dobrih zvez pri vseh ljudeh, ki v naši deželi danes kaj štejejo, boljšega moža od mene ne najdeš, pa če iščeš s povečevalnim steklom ...

ZAROČENKA

Kako dolgo sem čakala ta dan! Kako dolgo sem hrepenela po njem!

ZAROČENEC

Draga draga, ljuba, prekrasna, dražestna Mathilda. Vem, da je snubitev samo formalnost, ampak mati mi je povedala, koliko ženskam ta formalnost pomeni. Če te ne bi zasnil, kot se za genetlemanu spodobi, bi se počutila prevarano in ogoljufano, ko prijateljicam ne bi mogla pripovedovati o teh nepozabnih trenutkih, ki se spletejo med dvema srcema, ki sta si že tako blizu, da že ni več važno, čigava je hiša in čigave zlate palice na banki. Naj torej tebi na ljubo ponovim še enkrat svojo ponudbo. Mathilda Catherine Anabelle Carla Maria Assunta, kraljica mojega srca, stražarka mojih sanj, svečenica mojim upom: ali bi postala moja žena?

ZAROČENKA

Kako dolgo sem čakala na to vprašanje!

Tako srečna sem. Ne spominjam se, kdaj sem bila nazadnje tako srečna. Tako srečna sem bila morda le še na tisti dan, ko sem zapustila dekliški internat, zažgala uniformo in zapiške.

Obljubim. Obljubim. Nikoli in nikdar se ne bom poročila s tabo.

(Zaročenka se radostno smeji, objema in poljublja zaročenca. Zaročenec je osupel.)

Danes se torej vidiva zadnjič.

Svobodna. Svobodna.

Butler, prinesi nama šampanjec, nazdraviti morava!

Hvala John, daj, prinesi še sebi kozarček, nazdravi z nama!

Ne morem verjeti, še vedno ne morem verjeti lastni sreči. Pa saj pravijo, kdor čaka, dočaka

...

Kaj praviš John, kaj ni tale moj Charlie prav očarljiv? Kaj ni krasen? Na zdravje, na snubitev! Na še mnogo snubitev, ki se končajo s šampanjcem in slovesom! Na Charlieja in njegov novi začetek! Charlie, sedaj si se me končno rešil. Sedaj lahko uradno hodiš na čajanke in večerje k vdovi Bonshierski, sedaj ji brez neprijetnih ugovorov kvazi vesti lahko prepuščaš svoje lasišče v masažo ...

(Zaročenka je prišla Zaročenca v plesno držo, vrti ga po prostoru.)

Rada te imam Charlie, prav rada. Še nikoli te nisem imela tako rada kot prav ta trenutek.

{V ledeni deželi.}

JOE

Je še daleč?

NOE

Si utrujen?

JOE

Ne.

(Tišina.)

JOE

Bova kmalu tam?

NOE

Si se naveličal poti?

JOE

Ne.

(Tišina.)

JOE

Kdaj bova prišla?

NOE

Bi rad, da se ustaviva?

JOE

Ne.

NOE

Zlezi v moj nahrbtnik in zaspi malo.

(Joe res zleze v Noetov nahrbtnik, Noe si ga oprta. Tišina.)

JOE

Pogrešam mamó.

NOE

Vsi pogrešamo mame. Tvoja pa se bo na pomlad spet vrnila.

Kruh

MATI

Mesi, le mesi, dekle, to testo.

DEKLE

Kako naj ga mesim, ko je premalo voljnó?

MATI

Noter daj kepico putra skrbno.

DEKLE

Sem dala ga noter, pa je postalo lepko.

MATI

Z moko potresi, ne maraj za to.

DEKLE

Jojme, prejojme, testo kašasto.

MATI

Zdaj zberi se, dékle, in mesi lepo!

DEKLE

Kako naj ga mesim, ko je pri srcu bridkó?

MATI

Potlači bridkosti, čeprav je težko.

DEKLE

Ne morem pozabiti nanj, ki ga ljubim gorko.

MATI

To le mladost je, ki pravi tako.

DEKLE

Da bila bi mladost, bilo bi lahko.

MATI

Mesi, le mesi, dekle, to testo.

DEKLE

Kako naj ga mesim, ko v očeh solze vro?

MATI

Roke uporabi, na solze pozabi. Življenje je v kruhu in kruh gre ljudem.

DEKLE

Življenje je moje obstalo pri njem.

MATI

Grenka bo tale svatovska pogača, obnašaj se, kot da jemala bi berača.

DEKLE

Drugačna ne more biti, ko jemljem rogača.

MATI

Babše nehvaležno, da te ni sram! Vesela bi morala biti, da kmalu za vedno od bajte boš stran!

DEKLE

Nikoli več ne bom vesela, ker mojemu ljubemu poslednjo pesem puška je zapela.

MATI

Počiva naj v miru, ubogi fantič. Naj mu zemlja bo lahka, saj ni bil slabič. Pa vendarle pomni: ponuditi ni imel nič.

DEKLE

To laž je najgorša: če drugega ne, imel je zlato srce in zlate roke. Temu, ki možete me z njim, pa se edinole zobje vedno bolj zlaté ...

MATI

Spominjam se ... resnično res, nekdam imel tudi zlate je lase ...

DEKLE

Izgubil jih je na ležišču, preden sem se, še dekletce, prvič igrala na domačem dvorišču.

MATI

Kaj še? Mu boš očitala tudi skrinjo, polno zlata suhega?

DEKLE

Zaradi mene ga prav lahko komu vbogajme da. Meni veselja z njim prav nič ne pridá.

MATI

Z otroki je križ. A ta križ je iz nebeškega zlata. Ni čudno, da človek ta križ težko od sebe da. Mesi, le mesi, dekle, to testo.

DEKLE

Ne morem več mesiti, že diham težko.

MATI

V prihodnje dni naj misel ti zleti. Nič več ne bo po vodo treba ti, nič več na njivo, nič več k živini, cele dneve lahko boš šivala in pela, kruha sita in mesa.

DEKLE

Moje meso je pripravljeno, moje meso je jed.

MATI

Kaj da bolj bleda od praznične moke, kaj da oči se ti obračajo vstran, kaj omahuješ nad mizo domačo, kaj da roke so obstale v testu.

DEKLE

Mamica moja zlata, že vidim rajska vrata, pred njimi pa soldata.

MATI

Bog se nas usmili, kaj naj storim v tej sili?

DEKLE

Zbogom mamica, ne bodi žalostna. Potolaženo srce bo počivalo v kupu zemlje.

MATI

Ne svatovsko, mesila si pogačo pogrebno. Kot bi vedela, bridko si pogačo si s solzami pognetala.

{V pravljici.}

JOE

Povej mi pravljico.

NOE

Kakšno pravljico?

JOE

O fantu, ki je iskal zaklad, in o starcu, ki ga je spremljal.

NOE

Te pravljice ne poznam. Lahko pa ti povem tole pravljico:

»Živalska pravljica. Zložil Noe.

VEVERICA

Vrni mi moj želod!

SRAKA

Kaj se tako lepo zlato sveti?

ČEBELA

Bzzz.

EZOP

Ni vse zlato, kar se sveti.

VEVERICA

Vem, da si bila ti, gledala si me, ko sem ga skrivala na varno, vedela si, da je na varnem, pa si ga izkopala in ukradla!

SRAKA

Tekoče zlato!

ČEBELA

Bzzz.

EZOP

Ko zlato govori, beseda več ne drži.

VEVERICA

Nesramnica, tatica predrzna, odnesla si ga v svoje gnezdo in sedaj čepiš na njem kot na zlatem jajcu, ampak povem ti, da tako ne bo več dolgo!

SRAKA

Mislite, da bi se mi perje obarvalo zlato, če bi se povaljala po njem?

ČEBELA

Bzzz.

EZOP

Zlato rado srce okameni.

VEVERICA

Boš dala nazaj moj zlati želod ali ne boš?!

SRAKA

Nisem kriva, če kdaj odnesem s seboj kaj, kar se zlato leskeče ... samo se prime mojega perja ...

ČEBELA

Bzzz.

EZOP

Zlato ne govori, premore pa vse.

VEVERICA

Ne grem, dokler mi ne vrneš želoda. Ne grem, ne grem, ne grem!

SRAKA

Tole tekoče zlato se pa mojega perja prijemlje malo preveč dobessedno ...

ČEBELA

Bzzz.

EZOP

Zlata veriga ne da svobode.

VEVERICA

In ne bom, ne bom, ne bom utihnili, dokler ne priznaš svojega podlega zločinstva zagrešenega na želodu!

SRAKA

Pusti me. Pusti me od tu. Ničesar nočem. Nočem zlata, ki ti svobode ne da.

ČEBELA

Buhahahahaha.

EZOP

Na med se muhe – in kot v naši lepi pravlјici, včasih tudi srake – love, na sladke besede pa ljudje.«

Denar

Starec z dolgimi sivimi lasmi, še daljšo belo brado in izrazitim, a malce potlačenim nosom. Zavrt je v jutranjo haljo iz vijoličasto-zelenega z vzorci potiskanega žameta, na glavi mu čemi nočna čepica s cofkom. Sedi za mizo. Na mizi pred seboj ima skrinjico z denarjem. Zlaga ga ven, zlatnike, srebrnike, bakrene novčiče, mogočne krone in preproste božjake. Vsa-kega vzame iz skrinjice slovesno in spoštljivo, pridrži ga proti luči, si ga ogleda z obeh strani, si ga pritisne k ustnicam, ob vsakem takem poljubu zamiži, kot da čuti posebno povezanost z vsakim novcem, in ga odloži na kupček. Za njegovim hrbtom se pojavi Neznanec.

NEZNANEC

Danes boš ...

FERDO

Vem.

(Premor.)

NEZNANEC

Dobro. Potem ...

FERDO

Potem ne bo nič. Ničesar več.

(Premor.)

NEZNANEC

Kako pa to veš?

FERDO

Nisem plačal.

NEZNANEC

Zakaj pa ne? Kaj še čakaš?

FERDO

Moji dolgovi so veliki.

NEZNANEC

Gotovo imaš dovolj, da jih poravnaš.

FERDO

Saj je tako že prepozno.

NEZNANEC

Do zadnjega diha ni prepozno.

FERDO *se obrne in se zastrmi Neznancu v obraz.*

Si angel ali hudič?

NEZNANEC

Boš cifra ali mož?

(Neznanec izgine.)

FERDO

Sam sem. *(Premor.)* Sam. *(Premor.)* Sam nisem. *(Premor.)* Sam nisem nikoli dal kaj dosti na to, kaj si želijo drugi. *(Premor.)* Drugi. Dragi. Naši dragi. *(Premor.)* Pokojniki. *(Premor.)* Svoje mrtve pokopavati. To znam, ja. Ampak kakšni stroški so to. Si sploh ne predstavljate. Saj, saj. Najlažje je tako. Umreš, drugi naj si pa razbijajo glavo s tem, kako vse plačati. Umi-valke. Objokovalke. Duhovna in njegove ministrante. Priklatijo se požrešni sorodniki, vsa žlahta, strgana plahta. Iz vseh lukenj prilezejo. Bežni znanci, ki jim ob svoji smrti tako živo ostaneš v spominu, da pridejo vsi solzni in slinasti na pogrebščino. *(Premor.)* Ne bo tako. Ne bo tako, ko bom zaspal v večnost. *(Premor.)* Zaspal v večnost. *(Premor.)* Jaz nikoli ne spim.

Oprostite. Pozabil sem se predstaviti. Jaz. *(Premor.)* Jaz sem Ferdo. In to je moja jutranja halja. Za prijatelje Jutranjka. In tole je moja nočna čepica. Jaz ji rečem kar Čepotica, pa nima nič proti. Celo vseč ji je. Jaz sem Ferdo in to so moji prihranki. Jaz sem Ferdo, star sem že in betežen in danes naj bi umrl. Jaz sem Ferdo in nekoč sem imel mamó Julko, ženo Margo in hči Editó. Jaz sem Ferdo in sem sam na svetu. Ne, ni res. Jaz sem Ferdo in še vedno imam jutranjo haljo Jutranjko, nočno čepico Čepotico in prihranke. In prav zaradi teh bornih prihrankov ne vem, če mi bo danes dovoljeno umreti.

MARGA

Daj mi ga.

FERDO

Koga?

MARGA

Denar.

FERDO

Kakšen denar. Nimam denarja.

MARGA

Kako nimaš denarja. Daj mi kovanec.

FERDO

Kovanec? To pa ni denar. Tega ti ne morem dati.

MARGA

Daj. Daj sem.

FERDO

Zakaj?

MARGA

Po nakupih moram.

FERDO

Kakšnih nakupih?

MARGA

Masla je zmanjkalo.

FERDO

Kakšna potrata! Maslo.

MARGA

Ne bi rad mesne pite za večerjo? (*FERDO se kuja. Tišina.*) Naj raje napulim malo trave?

FERDO

Hudobna si. Nalašč me mučiš. (*Tišina.*)

MARGA

Daj sem kovanec.

FERDO

Ne dam.

MARGA

Zadnjič ti rečem.

FERDO

Ne.

MARGA

Opozarjam te ...

(Tišina.)

Mojbog, kaj mi je bilo, da sem se poročila s tabo?! Kako mi ni bilo že na prvi pogled jasno, da si najhujši stiskač, kar jih je kdaj tlačilo zemljo? Kako, da tega nisem pravočasno zahvala? Prevaral si me. Vsakič si si sposodil obleko od drugega bratranca, igral si svetovljana, gosposkega človeka, nekoga, ki ima in rad tudi da, sedaj pa ... že od poročne noči si nisi nadel druge obleke od te halje. Grozna je, in čepica še bolj in ti še bolj. Mojbog, ko si se v poročni noči prvič odeval vanjo, sem se smejala, zdelo se mi je zabavno, fino, lepo, da ima moj mož žametno haljo, se mi je zdelo pametno, modro, preudarno, da ima moj mož tudi čepico za poleg, se mi je zdelo, da mi je sekirica padla v med.

FERDO

Dovolj. Tega ne bom poslušal.

MARGA

Kar poslušaj. Saj to znaš, poslušati. Saj te je mamica naučila poslušnosti, mar ne?

JULKA

Kaj je spet? Kaj te spet muči?

MARGA

Nič, nič. Rekla sem samo, da ste lepo vzgojili svojega sina ...

JULKA

Sem te, Ferdo?

FERDO

Si me, mama.

JULKA

Tako. To je torej rešeno. Kaj še hočeš?

MARGA

Nič, nič. Od vas prav nič. S Ferdom se pogovarjava ...

JULKA

Klicala si me! Priklicala si me! Zbudila si me iz spanja v večnosti, in sedaj praviš, da nočeš ničesar od mene. Ferdo, kje si staknil to prostakinjo?

MARGA

Oprostite!

FERDO

Mama, moja žena je. Žena in mati mojih otrok.

JULKA

Otroka. Ednina. Pa še ta je bila punčkica.

EDITA

Kaj se dogaja?

JULKA

Da nisi bil sposoben napraviti enega fanta, enega zdravega, krepkega fanta ...

FERDO

Jaz nisem kriv ...

MARGA

Hočeš reči, da sem jaz?!

JULKA

Jaz gotovo nisem.

EDITA

Kaj se dogaja? O čem se spet pričkate?

MARGA

O ničemer, pridi, ljubica, greva nazaj v večnost.

EDITA

Očka! Kako sem te vesela. Že dolgo me nisi poklical. Niti kdaj sem dobila zadnje pismo od tebe, se ne spominjam. Očka. Dragi očka. Kako ti kaj gre?

JULKA

Kakšna patetika. »Očka!« Mi smo svoje starše onikali, in to je bilo edino prav in primerno. Današnja mladina ...

MARGA

Zadnjič ti rečem: torej mi ne daš denarja?

FERDO

Ne.

JULKA

Denar imaš? Denar? Sem z njim!

(FERDO *molči.*)

JULKA

Sem z njim, sem rekla!

FERDO

Ne.

JULKA

Ne. Ne si rekel svoji materi. Ne si rekel svoji materi, ki te je rodila, dojila in vzgojila. Rekel si ji ne.

FERDO

Ne.

EDITA

Očka. Me imaš kaj rad?

FERDO

Hm.

EDITA

Daj no očka, imej me vsaj malo rad.

FERDO.

Khm, khm.

EDITA

Dvigni me v zrak in zavrti naokrog, da bom videla vse razmazano, vse bodo samo še picke packe, vse bo en navaden zmazek, vse barve se bodo pomešale in stvari ne bodo imele več nobenih oblik, vse bo izginilo, razen tvojih oči, gledala te bom v oči, ko me boš vrtel, in te se ne bodo razmazale, te ne bodo picke packe in navaden zmazek.

MARGA

Pridi, ljubica, greva.

EDITA

Očka, zakaj me nikoli nisi peljal na sladoled?

(Edita, Marga in Julka izginejo. Ferdo se oklepa svojih prihrankov, trmasto in prestrašeno, ščiti jih z vsem svojim telesom in dušo. Za njegovim hrbtom se spet prikaže neznanec.)

NEZNANEC

Zakaj je nisi nikoli peljal na sladoled?

FERDO

Nisem si mogel privoščiti ... nikoli nisem imel dovolj denarja ...

NEZNANEC

Če ti tako praviš ...

FERDO

Res ga nisem imel! Nikoli nisem imel denarja in ga nikoli ne bom imel! Revež sem bil, revež sem in revež ostanem. Kar pogledajte mojo opravo: že sedemdeset let nosim eno in isto

haljo, eno in isto čepico, ene in iste copate. Hvala bogu, da se podgane pridno množijo, tako imam vsaj kaj jesti – tapet mi je že zdavnaj zmanjkalo.

NEZNANEC

Kar je bilo, je prešlo. Minilo je.

MARGA

Žene nikoli ne pozabijo.

JULKA

Matere pozabijo vse, odpustijo vse, če jim le ne rečeš ne.

EDITA

Očka, zakaj me nisi nikoli peljal na sladoled?

FERDO

Nisem kriv. Nisem hotel. Nisem hotel, da bi bilo tako. Hotel sem samo ... zlato.

NEZNANEC

Ampak zlata ne moreš vzeti s seboj.

FERDO

Potem pač ni vredno iti.

NEZNANEC

Čakajo te. Pričakujejo te. Prišel je tvoj čas. Poravnati moraš stare račune. Odplačati dolgove.

FERDO

Ampak jaz ... nimam ... denarja ...

NEZNANEC

Sem rekel kaj o denarju?

MARGA

Tudi s pohvalo za novo frizuro bom zadovoljna.

JULKA

Kanček hvaležnosti in vse bo spet dobro.

EDITA

Očka, zavrti me spet naokrog, da bo svet razmazan in bodo vse same picke packe, samo tvoje oči se bodo svetile kot dva zlatnika ...

NEZNANEC

Boš cifra ali mož?

FERDO

Pozdravljeni. Ja. Jaz sem Ferdo. Klical sem vas že prej. (*Premor.*) Nikar se ne trudite z iskanjem. Najbrž me nimate na seznamu. Enkrat sem bil sicer včlanjen, ampak hitro so me izključili. Nisem plačeval članarine. Nisem si mogel privoščiti take razsipnosti. Plačevati vam članarino bi bila navadna igra na srečo. Vložiš, pa sploh ne veš, če kaj dobiš. Kdo ti lahko zagotovi, da je tvoja srečka dobitna? Da ti bo nekoč zagotovo večkratno povrnjeno? Nihče. Nihče na tem svetu ti ne more tega zagotoviti.

{V podzemni jami.}

(*V temi.*)

JOE

Tukaj sva. Zemljevid pravi, da je točno nekje tu.

NOE

Posveti mi.

(*JOE uprasne prvo vžigalico. Zagori, v majhnem krogu svetlobe vidimo le Joejeve in Noetove roke. Vžigalica ugasne.*)

NOE

Ničesar nisem videl, prižgi še eno.

(*JOE uprasne še eno vžigalico. Ta, sicer šibko, osvetli večji del prostora, svetloba zaplapola po prostoru, grozljive sence se narišejo po stenah. Vžigalica ugasne.*)

NOE

Še eno.

JOE

Zadnja je.

NOE

Ni važno. Sedaj jo potrebujeva.

(*JOE uprasne zadnjo vžigalico, cel prostor se razsvetli. Vsi koti prostora so napolnjeni s kupi kosti.*)

JOE

Je to zaklad?

(*Tišina. Tema.*)

Zapuščina

RUDAR

Ali ste vedeli, da je človekova največja sreča delo?

Na današnji dan sem že davno pred sončnim vzhodom srečno vstal iz ležišča, srečno obul rudarske škarpete, srečno zlil vase golidico kislega mleka, srečno nataknil na glavo čelado in srečno v roke vzel rudarsko svetilko. Na današnji dan sem srečno prikolovratil do vhoda v rov, se srečno spustil več kot tri tisoč metrov pod zemljo, se srečno spotil na petinštiridesetih stopinjah celzija in srečno našel dober kos zlate rude. Na današnji dan sem srečno zaslišal strašno bobnenje, srečno ostal ujet na treh kvadratnih metrih in sedaj tu srečno hitro umiram.

Ali ste vedeli, da delo krepí in osvobaja?

Na današnji dan sem krepak in svoboden. In se ne bojim smrti.

Ali ste vedeli, da je človek ob rojstvu nepopisan list? Da so mu odprte vse možnosti?

Na današnji dan je umrl ded. Rudar. Na današnji dan je umrl moj oče. Rudar. Na današnji dan se je rodil moj sin. Rudar. Na današnji dan se bo rodil moj vnuk. Rudar.

Ali ste vedeli, da je povprečna življenjska doba iskalca zlata enaka vložnemu času iskanja deljenem z vložnim iskateljskim trudom?

Na današnji dan so križali Jezusa, na današnji dan se je Nietzscheju zmešalo, na današnji dan so ustrelili Martina Luthra Kinga, na današnji dan je Krištof Kolumb zaplul v napačni zaliv in odkril Ameriko, na današnji dan se je Francu Jožefu zataknila koščica pečene piške, pa so ga potolkli po hrbtu in vse je bilo spet dobro, na današnji dan si je Ivana Orleanska z nožem odrezala svojo do kolen segajočo kito zlatih las, na današnji dan si je Marilyn Monroe zlomila noht, na današnji dan je Dickens napisal zadnjo besedo Oliverja Twista, na današnji dan je Napoleon ugotovil, da sovraži svoj odsev, na današnji dan se je Thelma iz londonskega predmestja odločila, da bo kot prostovoljka odšla na celino, kjer bo negovala vojake, ranjene na frontah prve svetovne vojne.

Nisem se bal življenja, zakaj bi sedaj trepetal pred smrtjo? Neskončna lahkost nebivanja.

Na današnji dan sije sonce. Na današnji dan tudi na rudnik sije sonce. Na današnji dan sije sonce na rudnik, v katerega sem živ zakopan. Pokopan. Na današnji dan se bo sonce stemnilo.

Ali ste vedeli?

Kdor išče, ta najde. Kdor išče zlato, tudi najde zlato. Prej ali slej. In četudi le neznatno drobtinico.

Zapomnite si to, izgubljeni izgubljene generacije.

Ali ste vedeli?

Na današnji dan vzemite v roke kramp in začnite kopati.

{V zraku.}

JOE

Zakaj prašiči ne letijo, zakaj denar ne raste na drevesih, zakaj kruh ne leži po tleh? Zakaj v puščavi ni vode, zakaj se ljudje spreminjajo v prah, zakaj veter njihov prah odnaša v puščavo, kjer ni vode, brez vode pa ni življenja? Zakaj zajec nikoli ne spregovori o sočni sveži travi, ki je njegovo ležišče in njegov vsakdanji kruh, zakaj vrtnice tako trmasto molčijo o tistih, ki so se sklonili k njim, se potopili v njihove cvetne čaše, zakaj ogledala nikoli ne povedo o vsem, kar so videla, zakaj potoki skrivajo odseve in jame goltajo odmeve? Zakaj je moj želodec tako nevljudno nepredvidljiv, moji lasje slamnati, moj obraz ves pegast in zakaj mi brki in brada kar nočeta zrasti, čeprav nisem več deček?

NOE

Trinajst let je dovolj, da se ti red sveta zazdi čuden. Ampak niti petsto petdeset krat petsto pet krat pet let ni dovolj, da bi si ga znal razložiti.

JOE

Ampak zakaj ...

NOE

Ne vem in tako pač je, to sta edina odgovora, ki ju poznam. Tako pač je, da ne vem.

JOE

Jaz pa ne vem, da tako pač je. In nočem vedeti.

Želja

DEKLE

Ne vidi me.

MLADENIČ

Vsak je sam. Ostane sam.

DEKLE

Še nikoli me ni videl.

MLADENIČ

Za samoto rojeni, v samoto vzgojeni.

DEKLE

Srečala sva se že. Velikokrat sva se že srečala.

MLADENIČ

Živeti v samoti, umreti v samoti.

DEKLE

Nikoli me niti ne pogleda.

MLADENIČ

Sam zase.

DEKLE

Bi me sploh videl, če bi me pogledal?

MLADENIČ

Sam na svetu. Brez doma.

DEKLE

Najbrž ne. Sploh me ne bi videl.

MLADENIČ

Imam hišo, v kateri živim. Imam še žive starše. Imam brate in sestre, vse srečno poročene. Vsi imajo otroke. Imam prijatelje vseh baž: od avtomehanika do filozofa. Vsi imajo poklic in delo.

DEKLE

Včasih se mi zdi, da me vidi, ko mu prihajam nasproti. In nato odvrne pogled. In zato odvrne pogled. Včasih se mi zdi, da se, potem ko sem že mimo njega, ozre za mano.

MLADENIČ

Dom je tam, kjer je srce. Jaz nimam doma. Torej tudi srca nimam?

DEKLE

Vem, kaj si želim v življenju. To ni moj problem.

MLADENIČ

Ne vem, kaj naj z življenjem. To je moj problem.

DEKLE

Ampak tega, kar si želim, ne morem doseči sama. To je moj problem.

MLADENIČ

Ampak to lahko ugotovim le sam. To ni moj problem.

DEKLE

Nestrpna sem, nepotrpežljiva. Rada bi, da se zgodi, zdaj, takoj, naslednjič, ko se srečava.

MLADENIČ

Saj se nikamor ne mudi. Časa je še dovolj. Do smrti. Potem pa ...

DEKLE

Kaj, če bi se kar ustavila. Ga nagovorila.

MLADENIČ

Mislite, da se po smrti vse duše združijo v eno samo veliko, vesolje obsegajočo dušo? To mi ni všeč ...

DEKLE

Triinšestdeset.

MLADENIČ

Potem najbrž ne bi bil več sam, če bi bil združen v dušo velikanko, kajne ...

DEKLE

Triinšestdeset, bi mu rekla, triinšestdesetkrat sva se že srečala. Pa nikoli videla.

MLADENIČ

Morda pa sploh ne bi bilo tako slabo, biti delček neskončnega kozmosa. Morda bi se potem spet nekje počutil doma.

DEKLE

Vesela sem, da sva dobila še eno možnost. Da sva se danes triinšestdesetič srečala. Bala sem se že, da vas nikoli več ne srečam. Vsakič, ko sem vas srečala, in sva šla drug mimo drugega, me je bilo strah, da je bilo to zadnjič.

MLADENIČ

Morda bi bila to rešitev.

DEKLE

Poglejte, povedala bom kar naravnost: nimam doma. Bi mi morda vi lahko ponudili kotiček? Skromno sobico morda? Ali lopo za hrambo orodja nemara?

MLADENIČ

Ne. Vseeno. Premlad sem še. Za smrt imam še celo večnost časa.

DEKLE

Oh. Nikar ne skrbite. Pošteno bi vam plačevala za to. Marsikaj znam in marsičesa se lahko še priučim. Lahko skrbim za vaš zelenjavni vrt, ruvam plevel in zalivam sadike, dobra sem v krpanju nogavic in šivanju gumbov, odlična v kuhi enolončnic in pripravi sadnih pit ter vlaganju kompotov in kuhanju marmelad.

MLADENIČ

Nimam pa vse večnosti za marsikaj drugega ... ne bi bilo slabo, če bi, preden me pobere, okusil vsaj še malo ... Ljubezen gre skozi želodec. In skozi rjuhe. (*Premor.*) Ne vem, zakaj se vedno zatakne že pri želodcu. Še preden bi prišla do rjuh, me že vse mine.

DEKLE

Tudi vašega papagaja bi skrbno hranila, kdaj bi ga spustila, da bi lahko zletel po stanovanju, si spet razširil krila in osvežil perje, in ves čas bi budno pazila, da ga vaš zavaljeni konformistični maček ne bi dobil v svoje kremplje.

MLADENIČ

Morda je pa to. Moram se navaditi kuhati. Potem mi bo šele zares dobro samemu. Počutim se, kot da izdajam samega sebe, svojo samoto, ko grem na obisk k staršem in cel večer ne rečem ne bu ne mu, ker imam brez prestanka polna usta, zdaj reberca, potem krompir, solata z zeljem, korenčkom in jogurtom, jabolčni zavitek z orehi in slivov kompot.

DEKLE

Skrbela bi za vas. Vam stregla. Vam v vsem ustregla. Vse zgolj v zameno za to, da mi daste pri sebi majhen prostorček. Zahtevam preveč?

MLADENIČ

Kje danes najti žensko, ki zna kuhati? Vse so vzvišene nad tem, vse emancipirane, vse imajo preveč opravka z razmišljanjem. Nobena ne ve, kaj hoče, vse bi bile rade samo same, samostojne, neodvisne, samozadostne.

DEKLE

In če bi morda hoteli ... če bi mi dovolili ... če bi si želeli ... bi prav rada ... bi vas z veseljem ... res, prav rada bi vas imela rada.

MLADENIČ

Sicer pa. Komu mar za ženske. Bolje je človeku samemu biti.

DEKLE

In morda ... morda bi tudi vi ... saj ne mislim takoj, ampak sčasoma ... sčasoma bi morda tudi vi vsaj malo majčkeno vzljubili mene ...

MLADENIČ

Čeprav bi se bilo lepo spet malo zaljubiti ...

DEKLE

Kaj pravite, bi poskusila? Se lahko kar vselim? Prtljage nimam veliko, samo tale album starih spominov. Ne skrbite, nisem kakšna sentimentalna nostalgična trapa, ki dan na dan in noč za nočjo toči solze za preteklostjo. Spomini so uporabni samo za spomin, za drugega nič ...

MLADENIČ

Spominjam se, kako je bilo, ko sem se prvič zares zaljubil. Bil sem star šestnajst let in ona prav toliko. Bila je upornica. Upirala se je vsemu, razen ljubezni. Zaljubil sem se v njeno uporništvo, v njem je bila najbolj resnična, s kratkimi zmršenimi lasmi, podčrtanimi očmi, raztrgano torbo in v bulerjih: eden je bil črn z roza vezalko, drugi roza s črno vezalko. Še zdaj se spominjam, kako sva z njenimi vezalkami pri kanalski zapornici nekoč lovila ribe ...

DEKLE

Vam ni všeč moja ponudba? Se še kar upirate?

MLADENIČ

Ribe so prijemale, ona pa jih je po hitrem postopku vračala nazaj v vodo. (*Premolk.*) Hotela je, da bi skupaj pobegnili. Ko je ugotovila, da mi ni do pobega, me je pustila. Za njena merala se nisem upiral dovolj. V njenih očeh sem postal gnusni mali konformistek. Ki pojé vse, kar mu dajo na krožnik.

DEKLE

Sem bila preveč direktna?

MLADENIČ

Pa sploh ni šlo za to. Udobno mi tako ali tako še nikoli in nikjer ni bilo. Nisem še našel svojega prostora pod soncem. (*Premolk.*) Takrat sem bil zadnjič zaljubljen.

DEKLE

Šla bom.

MLADENIČ

Ojoj. Tamle je.

DEKLE

Če ne vprašaš, ne dobiš odgovora. Če ne poskusiš, ne poznaš okusa.

MLADENIČ

Je res ona? Ja. Je. In sem gre. Proti meni hodi. Približuje se mi.

DEKLE

Dovolj je bilo, dovolj, dovolj sanjarjenja, dovolj upanja, dovolj tihih prošenj in sporočil za veselje, dovolj čakanja, dovolj hrepenjenja, dovolj strahov, dovolj zbadanja v prsih, dovolj metuljkov v trebuhu, dovolj megle v glavi, dovolj šklepetanja z zobmi, dovolj trepetanja mišic, dovolj otrplih grimas in prisiljenih nasmehov.

MLADENIČ

Danes si nisem dovolj oščetkal zob.

DEKLE

Danes sem se odločila: danes bom spregovorila.

MLADENIČ

Ne smem zijati vanjo. Sploh pa ne z odprtimi usti. Zakaj nisem uporabil ustne vodice?

DEKLE

Ni res, da pametnejši odneha, ni res, da tisti, ki molči, stotim odgovori, ni res, da je molk zlato!

MLADENIČ

Molk je zlato.

DEKLE

Pa tudi, če je molk zlato: k vragu z zlatom! Ne potrebujem zlata, želim si moža.

MLADENIČ

Res je, ona je, kakor sanja, ona, približuje se, počasi, kot bi hodila skozi oblak, približuje se, obsijana s soncem, prav nič ni podobna moji upornici, njeni lasje so dolgi, njene oči svetle, bosa je in v rokah nosi le nekakšno drobno knjižico, pa vendar od nje sije upornost, lahko bi pobegnila, ampak zgleda, da se je odločila ...

DEKLE

Odločila sem se: zdaj ali nikoli.

MLADENIČ

Jo moram res prav zdaj srečati? Nikoli se ne srečava v pravem trenutku. Nisem pripravljen.

DEKLE

Lahko bi mi malo pomagal. Lahko bi me vsaj pogledal. Poglej me, poglej me, prosim, prosim, poglej me ...

MLADENIČ

Rad bi jo pogledal. Rad bi jo videl. Samo ne danes. Ne še danes. Nisem še pripravljen.

DEKLE

Videla sem te, gledal si me, ko sem ti prihajala naproti, sedaj, ko se ti približujem, pa buljiš v tla ... ampak ne boš me ustavil. Vedno se delaš ubogega s to svojo samoto, nedostopnega v svoji vzvišeni osami. Ampak jaz te poznam bolje, kot se poznaš sam.

MLADENIČ

Rad bi bil sam.

DEKLE

Ti sploh nočeš biti sam. Sploh nočeš biti zares sam.

MLADENIČ

Pojdi že mimo in me pusti samega.

DEKLE

Šestinšestdeset.

MLADENIČ

Praviš meni?

DEKLE

Šestinšestdeset.

MLADENIČ

Kaj šestinšestdeset.

DEKLE

Toliko korakov sem potrebovala do tebe od trenutka, ko sem te zagledala.

MLADENIČ

Aham.

DEKLE

Pravzaprav sem jih toliko potrebovala do prostora, kjer sedaj stojim. Če bi hotela priti čisto do tebe, bi morala narediti še vsaj tri.

MLADENIČ

Lahko bi jih naredila še vsaj pet in šla mimo mene.

DEKLE

Bi se potem ozrl za mano?

MLADENIČ

Najbrž.

DEKLE

Bi me poklical nazaj?

MLADENIČ

Mogoče.

DEKLE

Bi res prvi spregovoril?

MLADENIČ

Bi ... brez besed.

DEKLE

Ah. Vedno ista pesem. Kako si?

MLADENIČ

Še kar slabo.

DEKLE

Kaj počneš zadnje čase?

MLADENIČ

Nič kaj dosti. (*Premolk.*)

DEKLE

Kaj novega?

MLADENIČ

Ne.

DEKLE

Služba, punca ...?

MLADENIČ

Ne, ne.

DEKLE

Kako kaj starši?

MLADENIČ

Dobro. Se kar držita.

DEKLE

Pa ostali doma?

MLADENIČ

Menda dobro. Sestra je spet noseča, bratov najstarejši gre v gimnazijo.

DEKLE

Lepo.

MLADENIČ

Mhm.

DEKLE

Pa ...

MLADENIČ

Ja?

DEKLE

Se še kaj vidite s fanti iz gimnazije?

MLADENIČ

Se. Včasih gremo skupaj na pir. Včasih bovljat.

DEKLE

Pogosto?

MLADENIČ

Ne. Sem pa tja. Kdaj pa kdaj. Ko ima kdo čas.

DEKLE

Ti imaš čas?

MLADENIČ

Od časa do časa ga imam. Preostali čas ima čas mene.

DEKLE

Pa sedaj? Imaš čas?

MLADENIČ

Odvisno.

DEKLE

Bi šel na pir?

MLADENIČ

A s prijatelji?

DEKLE

Ne, z mano.

MLADENIČ

Ampak ti ne piješ piva.

DEKLE

Včasih ga.

MLADENIČ

Šališ se.

DEKLE

Greš? Jaz vabim.

MLADENIČ

Glej v tla, glej v tla, čisto blizu je že, čisto blizu, zdaj, zdaj bo šla mimo, mora iti mimo ...

DEKLE

Pogum srce, naprej zastave svobode, prihajam v miru, želim si sporazuma.

MLADENIČ

Kdo je ona?

DEKLE

Sem mirovnica, predstavnica diplomacije svobode, delegatka ljubezni.

MLADENIČ

Res je čudno. Vedno, ko jo vidim, imam občutek, kot da sva stara znanca. Da se pozna že od otroštva. Kot da pozna moje starše, vso mojo družino, vse prijatelje. Kot da pozna mene. Straši me.

DEKLE

Ne boj se, ne boj se ... saj se ne bojim, saj se ne bojim ... ne bojim se, ne bojim se ...

MLADENIČ

Tako pogumna deluje. Kot da bo spregovorila.

DEKLE

Oseminšestdeset, še korak in bom tik ob njem ...

MLADENIČ

Blizu je, čisto blizu, že čutim njen dih, voham njeno kožo ...

DEKLE

Ničesar ne reci.

MLADENIČ

Ne bom.

DEKLE

Samo poglej me.

MLADENIČ

Ne. Bom.

{Na robu sveta.}

(Tišina.)

JOE

In kaj sedaj?

(Tišina.)

NOE

Dež bo.

(Tišina.)

JOE

Se bo vsaj prah malo polegel.

Iskanje

Na tleh leži že nekoliko strohnelo truplo. Nadenj se sklanjata dva možaka. Eden je malo večji in bolj tršat (VLADIGON), drugi malo manjši, z okroglim trebuščkom (ESTRAMIR). Oba sta oblečena razcapano, v cape nedoločljive barve – nekaj med rjavo, sivo in temno zeleno. Večji je pokrit s karirasto rjavo čepico z majhnim ščitkom, manjši s polcilindrom izpod kate-rega silijo še ne povsem osiveli slamnati lasje. Vladigon truplo narahlo sune z nogo.

VLADIGON

Ta ne bo več plesal.

ESTRAMIR

Je kdaj plesal?

VLADIGON

Enkrat že.

ESTRAMIR

Si ga videl?

VLADIGON

Jaz? Ne.

ESTRAMIR

Kako pa potem veš, da je enkrat plesal?

VLADIGON

»Plesal«. Rekel sem »plesal«. Torej sem mislil »plesal«. Kot pleševa ti in jaz na primer.

ESTRAMIR

Ooo, bova zaplesala potratno polko?

VLADIGON

Zakaj bi plesala?

ESTRAMIR

Da bova lažje naprej iskala.

VLADIGON

Pst.

(Premor.)

Mislim, da se premika.

ESTRAMIR

Kdo?

VLADIGON

Tale. Pod nama. Poglej.

(Premor.)

ESTRAMIR

Meni se ne zdi, da bi se premikal. Meni se zdi precej nepremičen.

(Premor.)

VLADIGON

Daj. Skloni se. Poglej, če še diha.

ESTRAMIR

Kaj naj?

VLADIGON

Prisloni uho k njegovim ustnicam, da slišiš, če še diha.

ESTRAMIR

Zakaj ne narediš tega kar sam?

VLADIGON

Zakaj tega ne bi naredil ti?

ESTRAMIR

In zakaj bi?

VLADIGON

Da preveriš, če še diha.

(Premolk.)

ESTRAMIR

A. Tako.

(Premolk.)

Prav.

(Se polagoma spusti na kolena. Nato se obotavljivo ozre nazaj v Vladigona. Vladigon mu vzpodbudno in opogumljajoče prikima. Estramir se nagne nad truplo in se z desnim ušesom previdno približa tistemu delu trupla, ki je bil nekoč obraz, natančneje, predelu, kjer so nekdaj bila usta, sedaj pa je le še režeče zevajoče zobovje.)

VLADIGON

No?

ESTRAMIR

No kaj?

VLADIGON

Kaj slišiš?

ESTRAMIR

Pst.

(Premolk.)

Nič. Ničesar ne slišim.

VLADIGON

Za vse sem sam!

(Se brez odlašanja nejevoljno še sam spusti na kolena poleg trupla. Se pogovarja s truplom.)

No. Praviš, naj se sklonim k tebi? Da bi mi rad zašepetal nekaj lepega? No. Zakaj si si izbral pa prav mene. Zakaj mojemu prijatelju Estramirju nisi hotel povedati ničesar. Zakaj si kar molčal. Izbirčen si. Najbrž si bil tudi pri hrani izbirčen, da si tako suh in grd. *(Premor.)*

Sicer sem pa tudi jaz že od nekdaj suh in grd. Včasih sem upal, da se bo to spremenilo, rekel sem si, da bo vse drugače, ko se bom poročil, in mi bo ženička pekla pečenke iz lepenke, pa je vmes prišlo življenje, vse se je drugače zasukalo, vidiš, prijatelj, kdo bi si mislil, da se bova midva kdaj srečala, če bi se res poročil, najbrž nikoli ne bi odšel po svetu, ker bi se s plešastimi grbavci iz vseh uradov tega sveta grebel za lepši jutri. Tako pa ... kot sem ti rekel. Življenje je prišlo vmes. In sem postal iskalec.

ESTRAMIR

Iskalec česa?

VLADIGON

Iskalec zlata.

(Premor.)

Sploh pa nisem govoril tebi.

ESTRAMIR

Aja.

(Premor.)

In. A diha?

VLADIGON

Ne vem. Ničesar ne slišim. Najbrž je res mrtev.

(Premor.)

ESTRAMIR

Kaj misliš, kaj vse bi nama tole truplo lahko povedalo še nekaj let nazaj. Morda celo nekaj mesecev nazaj. Morda bi naju celo usmerilo. Nama povedalo, kje je zlato. Bi nama zaupalo pot do tega, kar iščeva. To truplo. Truplo. Srednji spol. Ni smešno, da je truplo srednjega spola? Kot da po smrti ni več važno, katerega spola si bil v tem življenju. No. Saj najbrž res ni.

VLADIGON

Mislim, da je črvom čisto vseeno, koga jedo. Lisicam in vranam pa prav tako. Samo, da je meso, meso, meso, pa ni važno, če je petek ali svetek.

(Premor.)

ESTRAMIR

Čudno. Sedaj ko si rekel ... spomnil sem se ... smešno ... pa prav danes. Prav danes se mi je sanjalo o črvih. In lisicah in vranah. In kojotih in jastrebih. In hijenah in sokolih. Vsi so se zbrali, kot za gostijo. Fino gostijo. Vsi so imeli prtiče okrog vratov. Fine prtiče, izvezene prtiče. Od prvega črva do zadnje ujede. In so se usedli za dolgo mizo. Fino mizo, hrastovo mizo. Dolgo dolgo hrastovo mizo, dolgo dovolj, da bi se nanjo lahko odrasel moški iztegnjen ulegel. In godba je prišla, vesela godba, in je igrala muziko za potratno polko. Hecno je bilo, ker so bili v godbi sami stari mornarji. Vsi gluhi in brez posluha. Pa so vseeno lepo zaigrali. Če bi bil tam, bi gotovo zaplesal. Tudi z lisico, če ne bi bilo drugega za ples. Ampak me ni bilo tam, da bi plesal. In tudi nihče drug ni plesal. En za drugim so se vsi lepo po vrsti, uglajeno in vzgojeno, posedli za mizo. In so sedeli, vsi na isti strani mize, s prtiči za vratovi, muzika je igrala, da je bilo veselje, resnično, živ človek ne bi mogel stati na mestu, oni pa so sedeli za mizo, čisto mirno in nepremično, sedeli so in gledali tja nekam daleč preko. Pa jih gledam in gledam, poslušam muziko, se smejem, tako mi je vseč ta mornarska godba, vseč so mi z rumom polite mornarske uniforme, vseč so mi njihovi preznojeni obrazi, ki sopihajo v tube in trombe in trobentone. Oni za mizo pa kot iz kamna, njihove oči kot prilepljene. Ozrem se, da bi videl, kaj veselega in lepega se skriva za mojim hrbtom, da tako strmijo, no, ozrem se, za mano pa – nič – sama puščava. Spet jih pogledam, če se nemara ne motim, in gledajo v kako drugo smer, ampak vse bolj jasno se mi začne dozdevati, da pravzaprav strmijo vame. Čudno se mi je zdelo, res čudno. Hotel sem si vzeti čas in vso stvar temeljito pretuhtati. Hotel sem, mornarji so mi priča, pa se na lepem znajdem v peščenem vrtincu in vrtinec se vrtinči in vrtinči in me prinaša bliže in bliže dolgi neskončni hrastovi mizi, in črvi in lisice in vrane in kojoti in jastrebi in hijene in sokoli, vsi so naenkrat vzdignili, in videl sem, da imajo v rokah pribor, fin pribor, srebrn pribor.

(Premor.)

VLADIGON

In potem?

ESTRAMIR

Potem sem kihnil.

VLADIGON

Pa potem?

ESTRAMIR

Peščeni vrtinec me je izpljunil korak pred dolgo neskončno hrastovo mizo in sesedel sem se v razbeljeni pesek. Vsi so me gledali. Lačno so me gledali. Muzika je utihnila. Strah me je postalo. Pridržal sem dih. Kojot pa je rekel: »Zapleši nam malo. Da naša večerja ne bo tako pusta.« Jaz pa kot bi bil zvezan ...

VLADIGON

Pst.

ESTRAMIR

... zvezan, na tesno kot sarma ob novem letu ...

VLADIGON

Pst! Nekaj vidim!

ESTRAMIR

Kaj vidiš?

VLADIGON

Nekaj se sveti ...

ESTRAMIR

Kje se sveti? Kaj se sveti?

VLADIGON

Naj me vrag pocitra, če to ni ...

ESTRAMIR

Ne, to ne more biti ...

VLADIGON

Predolgo ga že iščeva, da bi sedaj ... kar tako ... čisto zares ...

ESTRAMIR

Najbrž še vedno sanjam. Samo dolga neskončna hrastova miza je izginila kdovekam, in godba se je razblinila ...

VLADIGON

Ampak, kaj drugega pa bi lahko bilo?

ESTRAMIR

In če je res? Kaj bova potem?

VLADIGON

Takoj morava ugotoviti, kaj je na stvari. Daj, razpri mu čeljusti.

ESTRAMIR

Pa zakaj spet jaz?

VLADIGON

Hočeš, da ugotoviva, če sva našla, kar sva iskala, ali nočeš?

ESTRAMIR

Seveda hočem ...

VLADIGON

Potem ne govori in mu razpri čeljusti!

(Estramir se začne truditi, da bi truplu razprl čeljusti, a te so zelo trdno skupaj. Napreza se, pa ne gre.)

ESTRAMIR

Ne gre.

VLADIGON

Za vse sem sam!

(Krcne Estramirja in začne še sam poskušati razpreti mrtvečevo zobovje.)

Pomagaj mi!

(Estramir stopi okrog trupla, prime Vladigona okrog pasu in začne vleči. Sopiata in ječita od navora. Ne gre.)

Nič ne bo.

ESTRAMIR

Res ne bo.

VLADIGON

To ni to.

ESTRAMIR

Ne, to ni to, kar sva iskala.

VLADIGON

Saj sploh ni zlato.

ESTRAMIR

Ne, bilo bi preveč nemogoče.

VLADIGON

Samo domišljava si.

ESTRAMIR

Navadna fatamorgana.

VLADIGON

Ja. Fatamorgana. Od strašne želje in še strašnejše žeje in najstrašnejše puščave.

(Tišina.)

ESTRAMIR

Škoda.

VLADIGON

Za naju pač ni zlata. Tako pač je.

ESTRAMIR

Tako pač je.

(Tišina.)

VLADIGON

Ampak nekje mora biti.

ESTRAMIR

Kaj?

VLADIGON

Zlato za naju!

ESTRAMIR

Misliš?

VLADIGON

Prepričan sem! Mora biti! Zakaj bi se sicer odpravila na to dolgo in mučno pot iskanja?

ESTRAMIR

Res, zakaj?

VLADIGON

Zato, da ga najdeva! Da najdeva zlato!

ESTRAMIR

Da! Da ga najdeva!

VLADIGON

Vidiš, še je upanje za naju.

ESTRAMIR

Če je upanje, potem je tudi zlato.

VLADIGON

Samo vztrajati morava.

ESTRAMIR

Vztrajala bova!

(Tišina.)

VLADIGON

Pridi. Greva.

(Tišina. Oba zreta v truplo. Pravzaprav sta njuna pogleda zapičena v mrtvečev zlati zob.)

ESTRAMIR

Ne bi mogoče še enkrat poskusila?

VLADIGON

Kaj?

ESTRAMIR

Ah. Nič, nič.

(Tišina.)

Pa pojdiva.

(Odhajata, oddaljujeta se od trupla.)

VLADIGON se obrne nazaj, ko sta že precej daleč, piki v daljavi, in zakliče v smeri trupla
Lepo te je bilo spoznati! Prav prijeten falot si! Če bi bil malo bolj živ, bi te vzela s sabo!

ESTRAMIR *se prav tako obrne nazaj, prav tako zakliče v smeri trupla*

Ja, s seboj bi te vzela! Več glav več ve, več oči več vidi, več iskalcev več išče.

(Vladigon in Estramir izgineta z obzorja. Truplu se počasi s škripanjem razprejo čeljusti.)

(Konec.)

Nejc Gazvoda

Nejc Gazvoda (1985) je že kot gimnazijec napisal zbirko kratkih zgodb *Vevericam nič ne uide*, ki je bila leta 2004 nominirana za najboljši literarni prvenec. Zanja je leta 2005 prejel nagrado zlata ptica Liberalne akademije in nagrado za najboljšo zbirko kratke proze, Dnevnikovo fabulo 2006. Leta 2011 se je kot scenarist, režiser, scenograf in montažer podpisal pod celovečerni film *Izlet* (v glavnih vlogah: Nina Rakovec, Jure Henigman, Luka Cimprič), ki se lahko pohvali s številnimi domačimi in mednarodnimi nagradami s filmskih festivalov. Dve leti kasneje je podoben uspeh doživel njegov drugi celovečerni film *Dvojina* (v glavnih vlogah: Nina Rakovec, Mia Jexen, Nataša Barbara Gračner, Jure Henigman). Kot soscenarist se je podpisal pod film *Osebna prtljaga* (2009) režiserja Janeza Lapajneta in pod film *Razredni sovražnik* (2013) režiserja Roka Bička. Dejaven je na področju uprizoritvenih umetnosti. Njegov gledališki avtorski projekt *Divjad* (igrajo: Jurij Drevenšek, Aljaž Jovanović, Maruša Majer, Matej Puc, Tina Vrbnjak in Ajda Smrekar) v produkciji Mini teatra je bil uvrščen v tekmovalni spored Tedna slovenske drame. V letu 2015 je na oder Mestnega gledališča ljubljanskega postavil predstavo *Menjava straže* (igrajo: Gašper Tič, Nina Rakovec, Uroš Smolej, Domen Valič, Janez Starina, Tjaša Železnik idr.) po lastnem tekstu. Leta 2019 je za dramski tekst *Tih vdih* prejel Grumovo nagrado, predstava po tekstu v Mestnem gledališču ljubljanskem pa je bila uvrščena na 54. Borštnikovo srečanje. Deluje kot pisatelj, režiser in scenarist ter dramatik.

J A Z Z

(niti ne drama med dvema)

ŽENSKA, trideset in dalje

MOŠKI, petinštirideset in dalje

Dogajalni čas je pet zaporednih silvestrskih večerov (2017–2021), dogajalni prostor pa je streha razkošne hiše. Dogajanje četrtega in na neki način tudi petega silvestrskega večera je postavljeno v nedoločen prostor.

PRVO SREČANJE (2017/2018)

Streha razkošne hiše, nekje v mestu. Nekje v hiši glasna zabava. Silvestrski večer. MOŠKI pride na streho. Razgleda se. Pogleda čez rob. Visoko je. MOŠKI zasliši ropot, obrne se. Na streho pride ŽENSKA. ŽENSKA je oblečena v ptiča, skoraj otroški (otročji) kostum, tako, da se ji ne vidi obraza, dokler ne sname maske. MOŠKI je ravno tako oblečen v ptiča, ampak bolj subtilno, da se vidi, da je v obleki. MOŠKI pomaga ŽENSKI, da pride do njega, previdno se premika po strehi.

ŽENSKA: Hej.

MOŠKI: Zdravo.

ŽENSKA: Sori, a motim?

MOŠKI: Ne. Ne.

ŽENSKA: Kar na streho se da prit v tej bajti, odlično. Kakšen razgled, uau. O, uau. A si sam?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Oprosti, imaš mogoče robec?

MOŠKI: Ja.

MOŠKI da ŽENSKI robec, elegantni svileni robec.

ŽENSKA: O, uau. Aha. Okej. Lepo. Nimaš papirnatega?

MOŠKI: Ne.

Kratka pavza. ŽENSKA gleda robec.

ŽENSKA: Aha. Potem ... mislim, ne morem ...

MOŠKI: Aha, razumem. Oprosti, nimam ...

ŽENSKA: Ne, ne. Vse v redu.

MOŠKI previdno zloži robec in ga pospravi. ŽENSKA pogleda z roba.

ŽENSKA: Tukaj spodaj je tisto veliko okno dnevne sobe, ne?

MOŠKI: Ja. Cela stena je okno.

ŽENSKA: Če bi padel dol, bi te videli.

MOŠKI: Ja?

ŽENSKA: Vidiš? Vsi na zabavi bi te videli, kako dol padaš.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kar bi bilo ful hecno, glede na to, da si ptič.

ŽENSKA zamahne s krili in se začne smejati.

MOŠKI: Oba sva ...

ŽENSKA: ... mislim ... ja, oba sva ptiča. A imaš pavzo?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Super igraš.

MOŠKI: Priredbe.

ŽENSKI: No, meni so bile super priredbe.

MOŠKI: Drugače sem Charlie Parker. Kostum. Glasbenik. The Bird so mu rekli.

ŽENSKA: Vem, vem. The Bird.

MOŠKI: Jazz saksofonist, skladatelj.

ŽENSKA: Vem, sem gledala film.

MOŠKI: Dress codu sem se tako izognil.

ŽENSKA: Jaz sem ga pa upoštevala.

MOŠKI pokaže na njen kostum.

MOŠKI: Zelo ...

MOŠKI ne najde besede.

ŽENSKA: Hvala.

ŽENSKA zamahne s krili.

ŽENSKA: Druge ženske so sicer vse ista žival – seksi muca.

MOŠKI: Ena je koala.

ŽENSKA: Ne, ni, samo take ... nerodne postave je.

MOŠKI: Videl sem te, ko sem igral.

ŽENSKA: Sem izstopala?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Na dober ali slab način?

MOŠKI: Ta kostum je kar ...

MOŠKI ne najde besede.

ŽENSKA: Hvala?

MOŠKI: Ja. Ker. Pazi. Če izstopaš, je vedno dobro.

ŽENSKA: OK. Si bom zapomnila. Kako pa veš za to streho?

MOŠKI: Slučajno sem našel. Hotel sem ... umaknit sem se malo hotel.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Aha. Jaz sem sicer iskala, kam bi lahko šla kadit.

MOŠKI je olajšan.

MOŠKI: O, hvala bogu, jaz tudi.

ŽENSKA: O, hvala bogu!!! A imaš cigareto?!

MOŠKI: Ja, seveda.

ŽENSKA: Končno nekdo!

MOŠKI da ŽENSKI cigareto, ŽENSKA jo da v usta.

MOŠKI: A imaš mogoče vžigalnik?

ŽENSKA gleda MOŠKEGA. Jasno je, da ga nima.

ŽENSKA: Sori.

MOŠKI: Ni problema.

ŽENSKA: Res.

MOŠKI: Vse v redu.

ŽENSKA zavzdihne.

ŽENSKA: Hotela sem pokadit še zadnjega v tem letu, ker po polnoči neham.

MOŠKI: Zanimivo. Jaz tudi.

ŽENSKA: Res?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Novoletna zaobljuba?

MOŠKI: Ja. Ti?

ŽENSKA: Ja, isto.

Kratka pavza. Nerodno stojita. ŽENSKA vzame cigareto iz ust in jo pogleda.

ŽENSKA: A ti ga vrnem?

MOŠKI: Ne, ni treba.

Kratka pavza. ŽENSKA gleda cigareto.

ŽENSKA: Samo ... kaj naj zdaj z njim?

MOŠKI čez nekaj trenutkov hoče vzeti cigareto.

ŽENSKA: Ne, saj ... imela sem ga že v ustih, pa ...

MOŠKI: Mislim ... ni problema, ga bom obrnil ...

ŽENSKA: Obrnil kam? OK ... sori.

MOŠKI: Ni problema.

MOŠKI pospravi cigareto v lepo, srebrno cigaretnico. ŽENSKA ga opazuje.

MOŠKI: Ti veš, zakaj se ne sme nikjer kaditi? Ne na balkonu, niti pred vrati, nikjer.

ŽENSKA: Lidijska. Lidijska sovraži cigarete.

MOŠKI: Zakaj?

ŽENSKA: Cigareti niso več moderni. Pa njena zabava, njena pravila. Ej, a te lahko nekaj vprašam?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: A bi zaigral potem nekaj, če bi te prosila? Zame? Mislim ... glasbeno željo.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ne. Načeloma ne sprejemam glasbenih želja.

ŽENSKA: OK.

MOŠKI: Mislim ...

ŽENSKA ga gleda.

MOŠKI: Dobro. Ne vem. Kaj pa bi?

ŽENSKA: Kaj pa znaš?

MOŠKI: Vse.

ŽENSKA: Mislim, saj ni panike, če ...

MOŠKI: Ne, vse znam. Ja. Bom. Bom zaigral. Povej. Kar koli.

ŽENSKA: Britney Spears? Valjda tako ... na jazz.

Dolga pavza.

MOŠKI: Ja. Znam. Seveda znam. Vse znam igrat. Odvisno, kateri komad. Dobro, ne vem, če ti jih zdaj znam naštet.

ŽENSKA: I'm not a girl, not yet a woman?

MOŠKI: Ne, tega ...

ŽENSKA: Hit me baby one more time. Toxic ...

MOŠKI: Ne vem, če poznam kakšen njen komad, ampak ...

ŽENSKA: ... I'm a slave for you ...

MOŠKI: ... hvala, ampak bi si že pogledal na Youtubu in potem bi jo skinil. Ne gre za to.

Znam. Seveda znam. Potencialno znam.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Vse znam igrat. Ampak nisem jukebox, samo to sem hotel povedat.

ŽENSKA: OK.

MOŠKI: Nimam reže za kovance.

ŽENSKA: OK.

MOŠKI: Tako da bi rabil malo več časa, da ...

ŽENSKA: Razumem.

Kratka pavza.

ŽENSKA: A s tem se preživljaš? Da igraš klavir na novoletnih partyjih?

MOŠKI: Ne.

Kratka pavza.

MOŠKI: Tudi. Tudi to.

ŽENSKA: Aha, kaj pa drugače?

Kratka pavza.

MOŠKI: Predvsem to, trenutno.

ŽENSKA: A si v kakšnem bendu, kadar nisi tukaj? Igraš na ulici?

MOŠKI: Kako bi pa klavir igral na ulici?

ŽENSKA: Ne vem, igraš na tistega, v katerega pihaš.

MOŠKI: Ne. Ne. Mislim, igrali smo tudi na ulici. New York, London, Pariz, Amsterdam.

ŽENSKA: Hudo.

MOŠKI: Imel sem bend.

ŽENSKA: Aja?

MOŠKI: Ja. Kvintet.

ŽENSKA: Kako vam je bilo ime?

MOŠKI: Najboljše ime smo imeli.

ŽENSKA: Kakšno?

MOŠKI: Pazi. Kafka and his Dolls. Kafka, pač ta pisatelj ...

ŽENSKA: ... vem ...

MOŠKI: ... o hroščih je pisal pa depresiven je bil ...

ŽENSKA: ... vem ...

MOŠKI: ... je neki punčki dal lutko ...

ŽENSKA: ... vem ...

MOŠKI: ... ker je svojo izgubila in ...

ŽENSKA: »Vse, kar si ljubil, se bo na koncu vrnilo, samo v drugi obliki.« To je bilo na koncu v lutki, na listku je pisalo. Ker ji je dal drugo lutko. Poznam.

Kratka pavza.

MOŠKI: Poznaš?

ŽENSKA: Ja. V prostem času berem.

MOŠKI: Zdaj imajo fantje sicer drugo ime.

ŽENSKA: Kakšno?

Kratka pavza.

MOŠKI: Pazi. The Funmakers.

ŽENSKA: The Funmakers?

MOŠKI: Ja. Zdaj igrajo na porokah pa zabavah.

ŽENSKA: Aha. No. Tako kot ti. Samo da nisi v bendu.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ni čisto isto.

ŽENSKA: Kako pa prideš do tega, da igraš klavir na tej zabavi?

MOŠKI: Težko. Samo najboljši smo lahko tukaj. Bojan je ljubitelj jazza. Lastnik te hiše, pa

...

ŽENSKA: ... vem. Od Lidi je mož. Ja, ja. Poznam Bojana.

MOŠKI: Ti nekaj povem?

ŽENSKA: Daj.

MOŠKI: Pazi. Računam mu za deset nastopov. En nastop, deset honorarjev, to mislim.

Pojma nima.

ŽENSKA: Ne?

MOŠKI: Pojma nima. A bi kaj spila?

ŽENSKA: Ja! Evo, ja. En drink na strehi. OK. Pa gre nekam ta večer. Zakaj pa ne!

MOŠKI: Jaz bom viski, dvojni.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kaj?

MOŠKI: A ne delaš tukaj?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Prosim?

MOŠKI: Nisi natararica?

ŽENSKA: Kaj? Zakaj?

MOŠKI: Videl sem te, da si nosila pladenj s kanapejčki.

Kratka pavza. ŽENSKO je rahlo sram.

ŽENSKA: Sem. Sem. Ampak ... je bil samo zame, ker ... sem lačna. A ti zgledam kot natararica? Sicer, nič ni narobe, če bi bila.

MOŠKI: Ne, seveda ne.

ŽENSKA: Ampak nisem.

MOŠKI: A si bogata?

Kratka pavza. ŽENSKA ga gleda.

ŽENSKA: A ti zgledam?

MOŠKI: Mislim ...

ŽENSKA: Ti zgledam bolj bogata ali bolj natararica?

Kratka pavza.

MOŠKI: Zgledaš ...

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ker večina ljudi tukaj je ful bogatih. No, lahko ti povem, da samo ena torbica teh mačk in koale stane mojo letno plačo.

MOŠKI: Saj to je lahko zelo malo.

ŽENSKA ga gleda, nato bruhne v smeh.

ŽENSKA: Sej je. Ne, nisem bogata. Ne. A Sofijo poznaš?

MOŠKI: Hčerka od Lidi je in Bojana?

ŽENSKA: Ja, ta. Lani je šla na gimnazijo, ne grejo ji jeziki, pa jo inštruiram, ker to med drugim pač delam v lajfu.

MOŠKI: Med drugim?

ŽENSKA: Varuška, prodajalka, s kolesom sem hrano razvažala, vzorce krvi sem nosila iz laboratorija v laboratorij, sladoled sem delala, solato sem prala. Malo sem zavlekla diplomo, jebiga, pa je bilo treba živeti. Saj zdaj ni dosti bolje, mimogrede. No. In očitno sem Lidiji všeč in me je kar povabila na to zabavo, ker se smeje mojim foram, ne vem, najbrž zato. O, uau. Enkrat sem Bojana užalila pred njo, pa ji je bilo to ful všeč.

MOŠKI: Kaj si mu pa rekla?

ŽENSKA: Da ima tako obleko, kot da je trgovski potnik za vodko z okusom.

MOŠKI: Aha.

ŽENSKA: No, ampak naslednje leto me ne bo na to zabavo, ni šans.

MOŠKI: Pazi. Mene tudi ne bo.

ŽENSKA: Odlično.

MOŠKI: Ni to zame. Moram delat svoje projekte. To je zlagana scena. Nobenega filinga za glasbo.

ŽENSKA: Ja, sem opazila. Kar derejo se skoz. Čist noben te ne posluša.

MOŠKI: Noben?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Mislim ... no, jaz sem te.

Kratka pavza.

MOŠKI: Koliko misliš, da stane taka bajta?

Kratka pavza. Ženska prhne.

MOŠKI: Nikoli še nisem videl take dnevne sobe.

ŽENSKA: Kaj te je pa najbolj navdušilo?

MOŠKI: Kdo jim riše te akte?

ŽENSKA: Lidi ja. En moj znanec, akademski slikar, jo uči slikat.

MOŠKI: A je ona na njih?

ŽENSKA: Kaj misliš?

Kratka pavza.

MOŠKI: Pa ubijal bi za ta klavir.

ŽENSKA: Enkrat jim ga samo odpelji, itak noben ne igra na njega.

MOŠKI: Steinway. Za zjokat.

ŽENSKA se namuzne.

ŽENSKA: Kaj je pa tvoja žena?

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: V kaj je oblečena. Žena tvoja. Pianist si, pa sem te pogledala v roke. Ne mi zameri, ampak ful imaš kratek mezinec. Sori.

Kratka pavza. MOŠKI pogleda prstan na roki.

MOŠKI: Vem. Kljub temu sem dober.

ŽENSKA: Vem, sem slišala.

MOŠKI pogleda svoj mezinec.

MOŠKI: Pazi. Glej, tole morava razčistit.

ŽENSKA: Hecala sem se, vseeno mi je.

MOŠKI: Dolžina mezinca ...

ŽENSKA: ... vem ...

MOŠKI: ... nima zveze s tehniko in žene ni tukaj, ker itak delam.

ŽENSKA: Kje pa je?

MOŠKI: Na neki drugi zabavi. A je že bil ognjemet?

ŽENSKA: Ne.

MOŠKI: Takoj po polnoči igram.

ŽENSKA: Aja?

MOŠKI: Ja. Po ognjemetu moram noter.

MOŠKI se premakne proti robu strehe, kot da gleda, če je ognjemet.

ŽENSKA: Ej. Ne stat tako na robu.

MOŠKI: To sploh ni visoko. Bil sem že višje in se mi ni vrtelo. Ne vrtil se mi, nikoli.

ŽENSKA: A si razmišljal, da bi skočil?

MOŠKI: Ne, seveda ne. Zakaj? Ti?

ŽENSKA: Nisem še spoznala strehe, s katere se ne bi hotela zabrisat.

MOŠKI: Jaz nimam dodatnega zavarovanja. Ni šans, da me sestavijo nazaj.

ŽENSKA: O, šit.

ŽENSKA se začne smejati.

ŽENSKA: Sori, samo ... kakšen stavek. Kje je socializem, ko ga človek rabi, a ne?

MOŠKI: Jaz se ga še spomnim.

ŽENSKA: In?

MOŠKI: In? Ne vem. Kaj pa vem. Živ dolgčas. Dobra muska. Vojska. Basket.

ŽENSKA ga gleda, začne se smejati.

ŽENSKA: Boljše ali slabše?

MOŠKI: Vse je bilo boljše včasih. Mogoče to ni več čist moj svet. Ampak saj, od koga pa je.

ŽENSKA: Od teh spodaj? No, moj tudi ni.

MOŠKI: Zakaj? Ti si mlada.

ŽENSKA: To ni važno. Ampak ... a sem res? Saj ti si tudi.

MOŠKI: Sem?

ŽENSKA: Ja. Saj ... to je odvisno od počutja, a ni? Mislim, nekaj so leta, sigurno, ampak meni se zdi, da imaš to mlado energijo.

MOŠKI: Da sem otročji?

ŽENSKA: Ne, seveda ne, zakaj pa to?

MOŠKI: To mi Lili reče.

ŽENSKA: Žena?

MOŠKI: Ja. Ja, žena. Mogoče bi res lahko prišla z mano. Pa je ostala doma.

ŽENSKA: Ni na drugi zabavi?

MOŠKI: Sem rekel, da je na drugi zabavi?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Lej, ful hecno, ampak jaz sem tudi imela še eno vabilo, še nekdo bi moral biti tukaj z mano, pa je ostalo v predalu oziroma ta nekdo je ostal doma v postelji, dobesedno.

MOŠKI: Aha.

ŽENSKA: Saj ni nič resnega, itak zdajle že spi, pa itak je takoj zaspan. Če bi bilo po nje-govo, bi bila že doma v pižami.

MOŠKI: A bi bil on tudi ptič?

ŽENSKA: Ne, čebela. Birds and the bees. Jaz sem mu kostum naredila.

MOŠKI: Pa ni prišel?

ŽENSKA: Ne.

Takrat se začne ognjemet. ŽENSKA in MOŠKI gledata v nebo. Nič ne vidita.

ŽENSKA: Kako brez zveze so ti ognjemeti.

MOŠKI: Videl sem že boljše.

ŽENSKA: Saj se ga sploh ne vidi, zaradi megle. Zakaj dajemo denar za te pizdarije?

MOŠKI: Ognjemet je za tiste, ki so sami za novo leto.

Kratka pavza.

ŽENSKA: O, uau. Prav imaš. Nikoli nisem tako razmišljala o tem.

Kratka pavza. MOŠKI jo gleda.

MOŠKI: Nič. Moram it igrat naprej. Po polnoči, takoj.

ŽENSKA: Ja?

MOŠKI: Takoj po ognjemetu moram igrat.

ŽENSKA: *Silvestrski poljub?*

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: O, uau.

MOŠKI: Ampak tako ... na jazz način.

ŽENSKA: Pokaži jim hudiča. Ej.

MOŠKI: Ja?

ŽENSKA: Naslednje leto naju ne bo tukaj, a ne?

MOŠKI: Ne. In kjer koli bova, bova ...

ŽENSKA: Ne bova sama.

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Evo! Tako! To je tudi novoletna zaobljuba! Tako kot kajenje!

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Da urediva, kar imava za uredit.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja. Ja. OK. Ja. Ni slaba ideja.

ŽENSKA: Ni, a ne?

MOŠKI: Čeprav ... jaz nimam kaj veliko za urejat.

ŽENSKA: Ne, saj jaz tudi ne. Malo je treba samo ... malo je treba premislit, a ne?

MOŠKI: Tako, tako. Itak pa naju ne bo tukaj.

ŽENSKA: Tako, tako. Itak.

Dolga pavza. Gledata se.

MOŠKI: Srečno ti želim.

ŽENSKA: A novo leto?

MOŠKI: Nasploh. Drugače bi ti rekel »srečno 2018«.

Kratka pavza.

ŽENSKA: No. Jaz tudi tebi. Da ne bo pomote. Srečno. Nasploh in 2018.

DRUGO SREČANJE (2018/2019)

MOŠKI na strehi, tokrat oblečen v Eltona Johna. MOŠKI kadi. Ko zasliši hrup, da nekdo prihaja, zelo hitro ugasne in skrije cigareto, da ga ne bi zalotili. Na streho pride ŽENSKA, oblečena v Britney Spears. MOŠKI jo zagleda.

ŽENSKA: Elton John?

MOŠKI: Lepa Brena?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ne. Nisem Lepa Brena. Oh *fuck me*, a zdaj folk misli, da sem Lepa Brena, ali kaj?

MOŠKI: Kaj pa si?

ŽENSKA: Britney Spears!!!

Kratka pavza.

MOŠKI: Zakaj imaš pa kačo okoli vratu?

ŽENSKA: Ker jo je mela v spotu. A nisi rekel, da jo poznaš? Lani si to rekel?

MOŠKI: Aja. Ja. Poznam, ja. Lani, ja.

ŽENSKA: Točno eno leto se nisva videla!

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Spet ta streha!

MOŠKI: Spet ta streha.

ŽENSKA: Ej! A ti je ratal?

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: Nehat kadit.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja. Itak. Tebi?

ŽENSKA: Ja!!!

MOŠKI: Čestitke!

ŽENSKA: Enako. Pa še trideset sem bila letos, pa se mi je zdela dobra prelomnica za nehat.

MOŠKI: Trideset?

ŽENSKA: Kaj? Ne zgledam?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Zgledam več?!

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Zgledam manj?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Sem stara?

MOŠKI: Nisi. Nisi več najmlajša, nisi pa stara.

ŽENSKA je osupla. MOŠKI vidi, da jo je užalil.

MOŠKI: Pazi. Večina glasbenikov, ki jih cenim, je umrla pred tridesetimi.

ŽENSKA: Ampak ... ampak jaz nisem glasbenica. Jaz bi rada živela.

MOŠKI: Živet zna vsak. Vse boljše.

ŽENSKA: Hvala. Vi se starate kot vino, me pa kot jogurt.

MOŠKI: Enkrat sem spil zelo star jogurt.

ŽENSKA: In?

MOŠKI: OK je bil. Skoraj sir.

Kratka pavza.

MOŠKI: Pa rad bi ti razložil par stvari glede mojega mezinca.

ŽENSKA: Kaj?

Kratka pavza. ŽENSKA se spomni.

ŽENSKA: Aja točno, lani ...

MOŠKI jo prekine, dvigne roko.

MOŠKI: Sicer lahko dosežem samo oktavo, ampak potem sem začel igrati na stride način, razumeš? Moral sem razviti skoke v levi roki, ker z mezincem zaigraš bas ton. Ne primeš akorda v celi.

ŽENSKA ga prekine.

ŽENSKA: Kje imaš pa prstan?

MOŠKI pogleda roko. Nekaj časa jo gleda, kot da je šele zdaj ugotovil, da nima prstana.

ŽENSKA: Sori, nisem hotela ...

MOŠKI: Ne, saj ... mislim ... na pavzi sva.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Z ženo?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Nisem mislila kar nekaj vrtat, sori.

MOŠKI: Ne, saj ...

ŽENSKA: Samo vprašala sem.

MOŠKI: Ja, vem, ja. Ne, saj, ni problema.

ŽENSKA: Potem je kar precej novega od lani.

MOŠKI: Eno leto je dolgo, dosti se zgodi.

Kratka pavza.

MOŠKI: In hkrati ne. Nič se ne zgodi.

ŽENSKA: Meni se tudi zdi, da sva bila včeraj tukaj gor.

MOŠKI: Ja. Čas teče hitreje, če si višje.

ŽENSKA: Res? Prav tako fizikalno?

MOŠKI: Ja, ampak ne bistveno. Einsteinova relativnostna teorija. Rekla si, da te ne bo.

ŽENSKA: Kam? Sem?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Ti si to rekel.

MOŠKI: Nisem.

ŽENSKA: Si!

MOŠKI: Ne spomnim se. Sicer pa, zakaj pa ne. To je najboljša zabava v mestu.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Si videl nov akt v dnevni?

MOŠKI: Ja, žal. Še zmeraj učiš Sofijo?

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Jaz tudi.

ŽENSKA: Čakaj, kaj?

MOŠKI: Klavir jo učim.

ŽENSKA: A res?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Potem oba delava za to familio?

MOŠKI: Ja, zgleda.

MOŠKI in ŽENSKA se gledata.

ŽENSKA: Glej, pač sva tukaj spet, pa kaj?

MOŠKI: Meni je odlično tu.

ŽENSKA: Meni tudi, res sem brez denarja, pa zabave so drage, pa ...

MOŠKI: Razumem.

ŽENSKA: Ti? Rabiš denar za ločitev?

MOŠKI: Nisva se ločila.

ŽENSKA: Aja. No. Potem OK. Mislim, boljše, kot da bi se. Ali ne?

MOŠKI: Isto mi je.

ŽENSKA: Isto?

MOŠKI: Formalnost. Če bi bil ali pa če ne bi bil poročen, isto bi mi bilo.

ŽENSKA: In če bi bil ločen, bi ti tudi bilo isto?

Kratka pavza.

MOŠKI: No. To ne. O poroki sem govoril.

ŽENSKA: Jaz sovražim poroke.

MOŠKI: Zakaj?

ŽENSKA: Ker so tako kot pogreb, sam da umreš na noter. Kje sta se pa poročila?

MOŠKI: V Vegasu.

ŽENSKA: Kaj?!

MOŠKI: To sem si jaz želel. Frank Sinatra me je poročil. Mislim, fake Sinatra.

ŽENSKA: O, uau.

MOŠKI: V Beogradu. Ena kapelica je v Beogradu, ki je taka, kot so kapelice v Las Vegasu in reče se ji Vegas.

ŽENSKA: Ne, ne, ni to zame. Poroke, bljak. Jaz bi hotela, da me poroči transvestit, ki bere iz Marxovega manifesta, oblečen v roza nuno. Jaz bi bila pa oblečena v delavsko haljo, valjda krojeno po meri, high fashion, buleerje bi imela. Bili bi na travniku, kjer bi se kuhal šnops. Ful malo povabljenih. Gobe bi jedli.

MOŠKI: Bulerji?

ŽENSKA: A imaš veliko prijateljev?

MOŠKI: Ja. Veliko prijateljev imam, ja. Fantje iz benda.

ŽENSKA: Saj niste več skupaj.

Kratka pavza.

MOŠKI: Malo se ... mogoče se malo oddaljiš z leti.

ŽENSKA: To sem tudi jaz začela opazat. Zdaj, v teh letih, so frendice mame. Ali se pa pripravlajo na to, da bodo mame. Gradijo hiše. Skoraj vse imajo pse, ponavadi tiste hrte, ki jih rešijo iz Španije.

MOŠKI: Ne razumem teh hrtov.

ŽENSKA: Če nimajo nič od tega, imajo pa vsaj ful lončnic. Ni to zame. Na maram tega. Ne otrok, ne psov, ne rož.

MOŠKI: Ne maraš ne psov, ne rož, ne otrok?

ŽENSKA: A bi jih morala imet, ker sem ženska?

MOŠKI: Ne, samo ... a tudi mačk ne?

ŽENSKA: Tako me vidiš? Z mačkami?

MOŠKI: Ja. Prej kot s psom.

ŽENSKA: Eh. Nobena roža mi še nikoli ni preživela, tako da tudi z mačko ne bom tvegala.

MOŠKI: Zalivaj jih.

ŽENSKA: O uau, hvala. Mi jih boš ti hodil zalivat, ko bom na morju?

MOŠKI: Lahko. Mislím, znam zalit rože. V nulo jih znam zalit.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Saj imam cimre, bodo že one poskrbele za to.

MOŠKI: Ne živiš z ...?

Kratka pavza. ŽENSKI je malo nerodno.

ŽENSKA: ... s fantom? Glej, eno leto je dolgo.

MOŠKI: In hkrati ne.

ŽENSKA: In hkrati ne. Ampak! Ej! Mogoče bi bila lahko midva prijatelj.

MOŠKI: Midva?

ŽENSKA: Ja.

Kratka pavza.

MOŠKI: Zakaj bi pa kdo hotel bit prijatelj z mano?

ŽENSKA: Kako to misliš? Saj si ful zabaven!

Kratka pavza.

MOŠKI: Ne razumem.

ŽENSKA: OK, glej – enkrat na leto. En dan. Streha frenda. Kaj pa lahko zajebeš v enem samem dnevu? Nič!

MOŠKI: Nič.

ŽENSKA: Nič. Ne moreš se ne skregat, ne zaljubit. Ne shujšat. Nič ne moreš.

MOŠKI: Ne poznam te.

ŽENSKA: Vprašaj me kaj.

Kratka pavza.

MOŠKI: Znaš igrat kak inštrument?

ŽENSKA: Blokflavto. Sem znala. Ti, poleg klavirja?

MOŠKI: Kitaro.

ŽENSKA: Super.

MOŠKI: Trobento.

ŽENSKA: O.

MOŠKI: Bobne.

ŽENSKA: O, uau. Potem si sam svoj band, pianist. Če bi bil hobotnica. Zakaj pa ne bi šel nazaj k The Funmakers?

MOŠKI: Kafka and his Dolls. Spremenili so se. Sranje igrajo. Totalno sranje. Glasbo za obrtnike. Zato sem jih razpustil, oni pa igrajo naprej.

ŽENSKA: Razpustil?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Oni pa igrajo naprej?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Brez tebe?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Potem jih nisi razpustil. To se bolj sliši, da si šel ven ali pa da so te vrgli ven.

MOŠKI: Dal sem jim vedet, kaj si mislim. Brez mene niso to, kar so bili. Nikoli ne bojo več to, kar so bili. Jaz sem ostal zvest samemu sebi, razumeš?

ŽENSKA: Ej – sori, ampak čisto zmečkano obleko imaš, polno nekih ... vlaken.

MOŠKI: Vidim, ja. Nisem ... nisem imel časa ... da ... lani mi jo je Lili zlikala. Žena. Pazi.

Sam sem predlagal, da se odselim. Ker ... itak je stanovanje njeno. Od njenih staršev. Oba sta še živa. Za znoret. Ne. OK. Pazi. Nisem tako mislil. Majda zna bit prijetna. Moji niso več živi, pa so bili bolj prijetni.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: S tem, da sem ga jaz lastnoročno celega renoviral. Sam.

ŽENSKA: Verjamem.

MOŠKI: Čisto sam. Kamin, tisti pult sredi kuhinje, hotela je imet sprejemnico. Kaj je sploh sprejemnica? Koga sprejemaš v sprejemnici?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kam si se pa odselil?

MOŠKI: V studio.

ŽENSKA: Studio kot stanovanje?

MOŠKI: Prostor za vaje.

Kratka pavza, da ŽENSKA dojame.

ŽENSKA: In v tem prostoru za vaje živiš?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Kaj, med bobni pa trobentami? Kje imaš pa kopalnico? Pa kuhinjo?

MOŠKI: En moj zelo dober frend živi v bloku zraven, pa hodim tja. Od njega sem si tudi oba kostuma sposodil, ptiča pa Eltona, ker je ... no, peder, pa ima te kostume.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Neki WC pa je blizu studia, saj to so skupni prostori. Grelnik je tudi notri, električni. Tista stvar za vodo vret. Odličen kavč. Mislim, malo rab... ni odličen, OK je. Ne, odličen je. Odličen kavč.

ŽENSKA: In to ti je OK?

MOŠKI: Odlično mi je. Ptič sem, svoboden, sonce in nebo ... samo tako... zares. Ne kostum. Razumeš?

ŽENSKA: Ja.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Glej, pa kaj, tudi jaz po novem živim spet kot ena študentka, druga drugi gate krademo, pa take. Ne se sekirat.

MOŠKI: Saj se ne. Nikoli ni prepozno, da narediš nekaj iz sebe.

ŽENSKA: Jaz pa mislim, da je. Zelo hitro je prepozno.

MOŠKI: Nikoli ni prepozno.

ŽENSKA: Zelo hitro je prepozno.

Kratka pavza. MOŠKI jo gleda.

ŽENSKA: Kaj? Kaj me tako gledaš? A nisva rekla, da bo naslednje leto bolje?

MOŠKI: Pazi. Meni je.

ŽENSKA: Ja?

MOŠKI: Res. Tebi ni?

ŽENSKA: Ja, meni je super. Nisem jaz za zveze.

MOŠKI: Ne?

ŽENSKA: Skoraj nobenega tipa nisem imela. Tako, resnega, mislim. Prvega v osmem razredu sicer. Alen. Razlil je jogurt po tekaški stezi, ko smo imeli športni dan, in sem padla pred celo šolo. Zdaj ima avtopralnico in tri otroke.

MOŠKI: Jaz niti avta nimam.

ŽENSKA: Jaz tudi ne. Ga je imel pa moj drugi fant. V srednji. Ful je bil starejši od mene. Kupoval je prazne okvirje za najine bodoče družinske fotke. Faks. Mario, ki je gojil nore gobe v predalu pisalne mize pa pil jabolčni kis za potenco. Bobo, fajn fant. Diler z gandžo. Potem sem imela pa tri difovce zaporedoma. Košarkaša, hokejista in profesorja gimnastike. Potem je bil Tibor, ki je bil prej gej. Zame malo ni bil, potem je spet postal gej in zdaj je kar na polno gej. Matica ne štejem. Janeza tudi ne. Aja, pa še Rok. Hokejist.

Kratka pavza.

ŽENSKA: No, potem je bil pa še Luka. Ja, to je ta. Pustil me je, lani decembra. Bi rad kaj povedal?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Hočeš reč, da sem imela nekam veliko moških za žensko, ki ne verjame v zveze?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Ha. OK. Najprej – jebi se.

MOŠKI: Nič nisem rekel.

ŽENSKA: Kot drugo – koliko ... koliko ljudi v cerkvi pa verjame v Boga, evo? Pač greš, ker so nedelje dolge. Glej. Moj problem je, da sem v bistvenih stvareh preveč iskrena in se vi tega ustrašite. Lepo povem, da nisem za te družinske fore in da ne bom nikomur žena, in potem je vse narobe. Kolk dolgo si ti poročen?

MOŠKI: Ne dolgo.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Dvajset let bi bilo. Bo. Če bo. Bo.

ŽENSKA: Od kdaj sta pa skupaj?

MOŠKI: Dvajset let.

ŽENSKA: O moj bog.

MOŠKI: Spoznala sva se isto leto, ko sva se poročila. Naša menedžerka je.

ŽENSKA: Čakaj. Samo malo. Te je ona vrgla ven iz benda?

MOŠKI: Sam sem šel. Nismo imel več iste vizije.

Dolga pavza.

ŽENSKA: Ja, saj jaz se tudi malo navajam bit sama, čeprav je zdaj že eno leto ... fak, že eno leto je.

MOŠKI: Sta bila dolgo skupaj?

ŽENSKA: Ja, ful. Štiri leta. Mislim, ni ... v primerjavi s tabo ne. Ampak. Saj veš. Skupaj sva živela, potem sem se pa odselila.

MOŠKI: Je bil njegov flet?

ŽENSKA: Od njegovih staršev. Nimamo mi za flete, pianist. Ti pa dvajset let, a?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Moja dva sta tut ločena.

MOŠKI: Jaz nisem ločen.

ŽENSKA: Vem, nisem mislila ...

MOŠKI: Ne, v redu je. Bom že uredil.

ŽENSKA: Verjamem. Če kdo, boš ti.

MOŠKI: Kdo se je pa pri vas izselil?

ŽENSKA se namuzne.

ŽENSKA: Fotr. Saj se zmeraj moški, a ne?

MOŠKI: Razen ti.

ŽENSKA: Razen jaz.

MOŠKI: Kam je pa šel oče?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ma nekam na obalo, ker je imel zmeraj rad morje, mama pa ne. Pol je imel neko žensko ... Hedvika. Kakšno glupo ime. Imela je raco za domačo žival.

MOŠKI: Raco?

ŽENSKA: Ja. V košari jo je nosila, s krpo pokrito, da je ni zeblo.

MOŠKI: Kaj je s temi ljudmi?

ŽENSKA: Pojma nimam.

Kratka pavza.

MOŠKI: Jaz imam tut hčerko. Rubi.

ŽENSKA: Rubi, ful lepo ime.

MOŠKI: Po eni pesmi Theloniousa Monka.

ŽENSKA: Rubi, Rubi, Rubi, Rubi.

MOŠKI: Kaj naj naredim?

ŽENSKA: Kaj?

Kratka pavza. MOŠKI je to vprašal zelo iskreno.

MOŠKI: Nič več se ne vidiva. Kaj ... naj ji kaj kupim? Super služim, učim in igram. Lahko ji kupim kar koli.

ŽENSKA: Ne ... ne se s tem obremenjevat. Kdaj jo pokliči pa ji povej, da jo imaš rad. Pa plačuj preživnino, plis.

MOŠKI: Nisva ločena. Ampak če bi bila, bi plačeval z lahkoto.

Kratka pavza.

MOŠKI: Kaj ... kar ... pokličem jo naj?

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Kaj se naj pa pogovarjava?

ŽENSKA: Pač ... o ...

Ognjemet. Gledata ga. Ko ga je konec, MOŠKI pogleda noter.

ŽENSKA: Moraš it igrat naprej?

MOŠKI: Moram it igrat naprej.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Pejt, pejt. Pejt igrat.

MOŠKI: Kje je tvoj oče zdaj?

ŽENSKA: Kjer je bil. Morje gleda.

MOŠKI: Bi ga lahko spoznal?

Kratka pavza. ŽENSKA je rahlo presenečena.

ŽENSKA: Aja? Mogoče pa res.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Glej ... saj se ...

MOŠKI: A bi ...?

ŽENSKA: Mogoče se pa vidiva kaj, a ne?!

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja. A ... tukaj?

ŽENSKA: Ne! Ne tukaj!

MOŠKI: Se strinjam.

ŽENSKA: Kakšna grozna zabava.

MOŠKI: Ja. Niso to najini ljudje.

Kratka pavza.

MOŠKI: Srečno ti želim. In srečno novo leto 2019 tudi.

MOŠKI jo gleda.

ŽENSKA: Jaz tudi tebi. Da te žena vzame nazaj ... al kaj. Srečno novo leto.

MOŠKI: Jaz pa tebi, da te Luka ...

ŽENSKA ga prekine.

ŽENSKA: ... pofuka!!!

ŽENSKA se poskuša zasmiejati, ne gre ji. MOŠKI se nerodno zasmije.

MOŠKI: Srečno.

MOŠKI gre. ŽENSKA iz žepa izvleče škatlico cigaret in si eno prižge. Globoko zavzdihne.

TRETJE SREČANJE (2019/2020)

MOŠKI na balkonu, tokrat ima s sabo viski. Pijan je. Pride ŽENSKA. ŽENSKA je ravno tako precej pijana, v rokah ima steklenico s šampanjcem. MOŠKI je oblečen v sadje, v jagodo. ŽENSKA je samo zelo lepo pisano oblečena. V žepih ima kupe hrane, nakradene z zabave, ki jo med pogovorom je. Ko se zagledata, se nasmehneta.

ŽENSKA: Tukaj si!

MOŠKI: Kje?

ŽENSKA: Rekel si, da ne boš več tukaj!

MOŠKI: Vem, ampak sem.

ŽENSKA: Ne, saj je super!!! Super. Mislím. Ja. Super.

MOŠKI: Ej ... ti si tudi tukaj!

ŽENSKA: Evo me!

MOŠKI: Pazi. A ti lahko nekaj povem?

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Pazi! Lahko?

ŽENSKA: Ja!!!

MOŠKI: Pazi! Nisem te videl na zabavi!

ŽENSKA: A boš ta francoski piškot?

MOŠKI: Nekaj sem te hotel vprašat.

ŽENSKA ga presliši.

ŽENSKA: Hvala, ker so fenomenalni! Ej ... kako je ...

MOŠKI: Rubi?

ŽENSKA: ... Sofija? Kako ji gre klavir?

MOŠKI: Aja ...

ŽENSKA: Aja, ne, saj ne, kako je hčerka ...?

MOŠKI: Ne, saj, Sofija, ja, Sofija, ona je ... genij. Mali genij.

ŽENSKA: Enkrat mi je nekaj zaigrala.

MOŠKI: Genialna je. Genialna.

ŽENSKA: Ja!!!

MOŠKI: Pazi. Zdaj tudi Bojana učim.

ŽENSKA: Kaj?! Uau! Vsako leto nekaj novega!

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Big boss Bojan. A je ... učljiv?

MOŠKI: Genialen.

ŽENSKA: A si vesel?

MOŠKI: Ne preveč, samo eno flašo sem spil. Nekaj sem te hotel vprašat ...

ŽENSKA spet začne in ga prekine.

ŽENSKA: Ej!!! Ej! Še zmeraj ne vem točno – a leta minevajo hitro ali počasi?

MOŠKI: Odvisno, kje si.

ŽENSKA: Kako?

MOŠKI: Odvisno, kako visoko si. Na strehi čisto malo hitreje kot na tleh.

ŽENSKA se samo pijano zasmije.

ŽENSKA: Hitro in počasi? Oboje?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: In skoz se spreminjaš, ampak skoz ostajaš isti?

MOŠKI: Kdo?

ŽENSKA: Enkrat ... enkrat sem bila tukaj.

MOŠKI: Kje?

ŽENSKA: Tukaj, mimo okna te hiše sem šla. Pa. Pa. Pa. Pa sem te videla.

Kratka pavza.

MOŠKI: Mene?

ŽENSKA: Ja! Skozi okno se te vidi, ko Sofijo učiš. No, tako. Samo to. Šla sem pa mimo okna zato, ker je tukaj lepo se za sprehajati, v tem delu mesta. Ker so drevesa in vrtovi in tam zadaj, a veš, tam zadaj imajo konje! KONJE!!! Ne najina familija, ampak ena druga, en kmet, ali kaj, ker ima tudi ovce! OVCE!!! A si bil kdaj tam zadaj?

MOŠKI: Kakšna najina familija?

ŽENSKA: Kaj?

MOŠKI: Rekla si »najina familija«.

ŽENSKA: Ja. Kot ta familija. Ta, za katero oba delava.

Kratka pavza. MOŠKI in ŽENSKA se začneta ful smejati, da skrijeta žalost.

MOŠKI: Aha.

ŽENSKA: Ali ... kako ... mislim ... si drugače razumel ... ali ...?

MOŠKI: Ne. Ne. Saj nimava druge familije, a ne?

ŽENSKA: Ne. Mislim, ti jo maš. Ali ne?

MOŠKI: Seveda imam, vsi smo del kozmične ...

ŽENSKA: Koga?

MOŠKI: Mislim, doma me ni. Nisem doma, no. Ni ... nisem.

ŽENSKA: Aha. Potem ... potem ni šlo?

MOŠKI: Je, seveda je. Šlo je v smer, v katero nisem hotel, da gre.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Pazi. Saj jaz tudi nimam čisto doma, če sem iskrena. Mislim, imam, otroško sobo. S postri pa spričevali v predalu. Samo pri teh letih se ti dom spremeni v najbolj tujo stvar, kot da spiš na britofu.

MOŠKI: Domov si šla?

ŽENSKA: Začasno. Ful so nam najemnino dvignili, Duško pač hoče imet airbnb.

MOŠKI: Duško?

ŽENSKA: Ga poznaš?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Miši ima v fletu.

MOŠKI: Aja, ne poznam. Pa domov it ni nič takega.

ŽENSKA: Toliko stara punca sama z mamo? Tega vi tipi ne veste, kako je. Ampak nima veze. Ponedeljki, srede, petki.

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: Instrukcije. Takrat pridem sem Sofijo učiti.

MOŠKI: Jaz pa torek, četrtek, sobota. Klavir.

ŽENSKA: Fak, midva živiva v istem kraju, ampak v drugem času, pianist!

MOŠKI: Jaz sem te tudi videl.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kaj?! Kdaj?

MOŠKI: Skoz okno. Mogoče isti dan. A si večkrat šla mimo?

ŽENSKA: Ne. Ne vem. Mogoče. Ne, nisem. Ja, sem. Zakaj, a se ne smem sprehajat?

MOŠKI: Lahko.

ŽENSKA: A ne smem gledat dreves, vrtov, krav in ovac?

MOŠKI: Konjev.

ŽENSKA: Kakšnih konjev?

MOŠKI: Pijana si.

ŽENSKA: To si ti.

MOŠKI: Jaz sem skoz.

ŽENSKA: Zakaj?

MOŠKI: Pazi. Ker sem nesrečen.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ampak to sem že skoz. To je trademark, štekaš? Nekaj je treba bit.

ŽENSKA: Ej! Nekaj je treba bit! Bravo!

MOŠKI: Hvala!

ŽENSKA: Zakaj mi nisi pomahal z okna?

MOŠKI: Kako bi ti pomahal? V hrbet sem te videl.

ŽENSKA: In po hrbtu si vedel, da sem jaz?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: A imam tak hrbet, da govori »TO SEM JAZ«?

MOŠKI: Pač, vedel sem.

ŽENSKA: Lepo.

MOŠKI: V vsakem primeru bi vedel.

ŽENSKA: Vedel kaj? Vedel bi, če bi me videl?

MOŠKI: Ja. Če bi bila nekje, kjer sem, bi vedel.

ŽENSKI se to zdi zelo lepo.

ŽENSKA: Aja?

MOŠKI: Ker bi te ziher *slišal*.

ŽENSKA zavije z očmi.

ŽENSKA: Vse si pokvaril.

MOŠKI: Pokvaril kaj?

ŽENSKA: Vzdušje tega večera.

MOŠKI: A imava vzdušje?

ŽENSKA: Seveda ga imava!!! Tretje leto!!!

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Pizda, res. A tako ... a kar tako bova ... tretje leto!!! Ja, glej, zakaj pa ne, a ne?

Kratka pavza.

MOŠKI: Oprosti, ne razumem te.

ŽENSKA: Sori, ne vem ... čisto sem pijana, ne vem, kaj sem jedla danes za zajtrk, ne mi za-merit.

MOŠKI: Nekaj sem te hotel vprašat.

ŽENSKA: Mogoče sadje.

MOŠKI: Nekaj drugega.

ŽENSKA (*kot da vpraša moškega*): Kosmiče?

MOŠKI: Nekaj drugega sem te hotel vprašat.

ŽENSKA: Kaj? Hej. Kaj si hotel vprašat?

Dolga pavza. MOŠKI ne vpraša tistega, kar je hotel.

MOŠKI: A oče še zmeraj gleda morje?

ŽENSKA: Kaj? Aja. Ja! Ha. Ne vem. Najbrž. Sedi pa ga gleda in šteje ovce.

MOŠKI: A ima ovce?

ŽENSKA: Ne. Ne! Ne!!! Ne, saj nismo neki čobani, haha. Tako sva rekla, jaz pa fotr, ko smo še skupaj hodili na morje. Ovce so valovi. Ko se kodrajo, na vrhu. Tisti beli penasti valovi, od daleč zgledajo kot ovčke.

MOŠKI: Ne razumem.

ŽENSKA: Pač, to je bila ena najina igrice, pianist. Tudi tamala tega ni nikoli štekala, rekla je, da sva otročja.

MOŠKI: Tamala?

ŽENSKA krikne.

ŽENSKA: Tamala pa!!! Aaaaaa!!!! Rodila je!!!

MOŠKI: Kdo?

ŽENSKA: Ime mu je France!!! France!!!! Kakšno luškano ime, ziher bo imel brke, ko bo star, kako bo luštkan z brki, jooooooooooj!

MOŠKI: Kdo je tamala?

ŽENSKA: Moja sestra!!! Moja mlajša sestra!!! Kar rodila je!!! Veš, kako imam jaz rada otroke, o moj bog!!!! Obožujem ga!!! Zmeraj sem mislila, da jih bom imela prva, ampak pa kaj, tak filing je, kot da je moj!!!

ŽENSKA zavzdihne.

ŽENSKA: Glej. Takole je. Zdaj ti bom nekaj povedala.

MOŠKI: Ja?

ŽENSKA: Mislim, da bo naslednje leto moje. Predprejšnje ni bilo. Prejšnje tudi ne. Ampak tole!!! Tole pa ...! Leto 2020. To bo moje leto, tako lepo leto je, samo dve različni cifri, okroglo. A ni?

Kratka pavza. MOŠKI ne ve, kaj naj odgovori, ŽENSKA se naenkrat spomni in zavpije.

ŽENSKA: Fotr!!! To si me vprašal, jaz pa kar nekaj nabijam!!! Torej. Fotr. Ja. Mislim ... jaz mislim, da bi se vidva morala spoznat, pianist. Ti rabiš prijatelja. On rabi prijatelja.

MOŠKI: Jaz ne rabim prijateljev.

ŽENSKA: OK, OK. Sori. Ne rabiš, ampak rad bi ga spoznal.

MOŠKI: A je v redu?

ŽENSKA: Kako?

MOŠKI: Če se ti zdi oče v redu?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ne vem. Nič se ne slišiva. Pojma nimam, kako je. Saj je vseeno.

MOŠKI: Vseeno ti je?

ŽENSKA: Ne, valjda, da mi ni. Ne, ni mi.

MOŠKI: OK.

ŽENSKA: Ampak ... toliko časa je že minilo, da ... saj mi včasih kaj komentira na Facebooku. Podpiše se pod objave, a veš to? A ni to smešno?

MOŠKI: To se ne dela?

ŽENSKA: Leta ga že nisem poklicala.

MOŠKI: Jaz sem jo poklical.

ŽENSKA: Koga?

MOŠKI: Hčerko.

Kratka pavza.

ŽENSKA: OK.

MOŠKI: Samo to sem ti hotel povedat.

ŽENSKA: Kaj sta se pa pogovarjala?

MOŠKI: Nič.

ŽENSKA: Kaj je to nič?

MOŠKI: Stvari, pač. To, kar se pogovarjaš s hčerko.

ŽENSKA: O fantih?

MOŠKI: Ne. Ne.

ŽENSKA: Kaj pa potem?

MOŠKI: Stvari.

ŽENSKA: Pa se kaj vidita?

MOŠKI: Ne.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Zakaj?

MOŠKI: Noče.

ŽENSKA: Si jo vprašal, zakaj noče?

MOŠKI: Če mi pa samo »ja« pa »ne« govori.

ŽENSKA: Si ji rekel, da jo imaš rad?

Kratka pavza.

MOŠKI: Kako to misliš?

ŽENSKA: Če si ji rekel, pač, kaj »kako to misliš«? Pač, če si rekel, ne?

MOŠKI: Rekel kaj?

ŽENSKA: Da jo imaš rad.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Pa si ji že kdaj rekel, da jo imaš rad. Pianist?

Dolga pavza.

MOŠKI: Zakaj bi si moral govorit neke stvari? A zato, ker ti skoz govoriš?

ŽENSKA: Ne! To je osnova.

MOŠKI: Ni osnova. To je big deal.

ŽENSKA: Reč »rad te mam« je osnova.

MOŠKI: Pazi. Ne, ni.

ŽENSKA: Pazi. Ja, je. Jaz imam rada konje, rada imam hrano, rada imam strehe, rada imam po ta novem Theloniousa Monka in tudi tebe imam rada.

Kratka pavza.

MOŠKI: Nimaš.

ŽENSKA: Pazi. Seveda imam!

MOŠKI: Daj no. Jaz nimam rad tebe.

ŽENSKA: Kako si jezen.

MOŠKI: Nisem.

ŽENSKA: In ja, vem, da me nimaš rad.

MOŠKI: Kako veš?

ŽENSKA: Mislim, nimam s tem problema. Najprej moraš imet sebe rad, al kako že to gre, preden te ma lahko kdo drug.

MOŠKI: In ti nimaš sebe rada?

ŽENSKA: Obožujem se.

MOŠKI: Kakšen odgovor je to?

ŽENSKA: Ej, nisem jaz ne tvoja hčerka, ne tvoja žena, ne nič, da se boš tako pogovarjal z mano.

MOŠKI: Občutljiva si.

ŽENSKA: Da sem?

MOŠKI: Ja, si. In ne pogovarjam se grdo. Ne pogovarjam se grdo z ženskami mojega življenja.

Dolga pavza, med katero se oba zavesta, kaj je MOŠKI rekel. Začne padati sneg.

MOŠKI: To je fraza, ki jo uporabljam, že odkar ... sneg pada?

ŽENSKA: Sneg pada.

MOŠKI: Sneg pada.

ŽENSKA: Pianist, kaj je s tabo?

MOŠKI: Kaj je z mano?

ŽENSKA: Daj, poglej se. Se zavedaš, kako ... ma, ni važno.

MOŠKI: Kaj? No, kaj?

ŽENSKA: Kaj? No, kaj?! Bi rad, da ti povem?

MOŠKI: Prosim.

ŽENSKA: Sovražiš to, kar delaš, pa si vseeno tukaj, na tej glupi zabavi, že tretjič. A ne? A te kdaj ne bo? Lastna žena te je iz banda vrgla, potem te pa še pustila. Malo star si, da še zmeraj verjameš, da ti bo uspelo. In še nekaj ti povem: Sofija je ful ful FUL netalementirana za klavir.

MOŠKI: Vem.

Tokrat je MOŠKI najbolj iskren do zdaj.

MOŠKI: In moj band je bil. Jaz sem ga ustanovil. Jaz sem jo noter pripeljal. Jaz. In jaz sem tudi šel. Sam. Ker sem hotel it. V moji knjigi piše, da je to uspeh. To je uspeh. Uspelo mi je bit jaz.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja. Imaš prav. Jaz ne znam bit jaz, ti vsaj znaš bit ti. Oprosti. Res. Fak, kaj sem rekla. Čisto sem preveč pijana.

MOŠKI: Rabiš vodo? Greva noter?

ŽENSKA: Ne. Ne, ne, ne. Bodiva tukaj.

MOŠKI: Zakaj? Pejva noter, sneg pada.

ŽENSKA: Ne ... ne ...

MOŠKI: Rabiš kaj drugega?

ŽENSKA vstane, zamaje se, MOŠKI jo prime, ŽENSKA ga pogleda in se odloči.

ŽENSKA: Jaz ne rabim nikogar. Nikogar, sva si na jasnem?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA ga poljubi. Strastno. Traja nekaj časa. Nato se razmakneta. Nekaj časa se gledata, nato MOŠKI spregovori.

MOŠKI: Pazi. OK. Glej. Ja. OK. Pazi. Tistega mojega frenda, tistega pedra, ki mi kostume posoja ...

ŽENSKA: Ja?

MOŠKI: Infarkt ga je.

ŽENSKA: Kaj?!

MOŠKI: V redu je, ne se sekirat, živ je, malo težje gre po štengah.

ŽENSKA: Kakšen stavek je to za po poljubu?!

MOŠKI: Hotel sem te vprašat, če bi šla na kavo z mano?

ŽENSKA: Kaj?!

MOŠKI: Kavo, lahko tudi kaj drugega piješ. Pazi. Nič ne spim. Pijem. Kadim. Sam, ponavadi. Ne, zmeraj. In ... a bo kakšno leto drugačno? Ker eno bo pač zadnje.

ŽENSKA: Nasploh? Ali najino? Ne me tako gledat s temi očmi, glej me s čim drugim.

ŽENSKA ga še enkrat poljubi, nato pa preneha in naredi korak stran od njega.

ŽENSKA: Ne moreš me povabit ven samo zato, ker se staraš.

MOŠKI: Saj ne samo zato. Mene ni ničesar strah.

ŽENSKA: Ne tega govorit.

MOŠKI: Zakaj?

ŽENSKA: Slabo mi je.

MOŠKI: Pejva noter.

ŽENSKA: Ne vejo, da sem tukaj.

MOŠKI: Ne vejo, da si tukaj? Zakaj pa to?

ŽENSKA: Nisem povabljen. Saj vidiš, da nisem v kostumu.

MOŠKI: Nisi v kostumu?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ne. Čakaj, a ti misliš, da sem v kostumu?

MOŠKI se zlaže.

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Tako se jaz oblačim, pianist. A zgledam kot maškara?!

MOŠKI: Ne! Ne. Samo sadje je bil dress code, pa ...

ŽENSKA: Kot banana zgledam v privat lajfu!!! Zjokala se bom!!!

ŽENSKA se sesede na tla, morda začne jokati, bolj pijansko kot iskreno.

MOŠKI: Samo vabilo so pozabili, no.

ŽENSKA: Niso.

MOŠKI: So.

ŽENSKA: Ne.

MOŠKI: Potem pa pejva k meni.

ŽENSKA ga gleda.

ŽENSKA: Kaj?

MOŠKI: Pazi. Nisem več v studiu.

ŽENSKA: Ne?

MOŠKI: Ne!

MOŠKI iz žepa vzame ključe in jih dvigne.

MOŠKI: Nimaš prav! Nisi imela prav! Evo me, nazaj na nogah. Lej me. Lej me, nazaj na nogah.

ŽENSKA: Si kupil stanovanje?

MOŠKI: Ja. Ne. Podobno. Pazi. Bojan mi ga je oddal. V centru. Lahko si ga pa plačujem, brez problema. Res.

ŽENSKA: Pianist.

MOŠKI: Pospravljeno imam tako dobro, kot še nisi videla pospravljenega stanovanja.

ŽENSKA: Ne dvomim.

MOŠKI: Toplo je, ampak ne preveč, tako, kot mora bit.

ŽENSKA: Ja ...

MOŠKI: In skozi okno je razgled ...

ŽENSKA: ... na grad.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja. Ja!

ŽENSKA: Na zidu, tistem nasproti televizorja, pa velik poster od Kafka and his Dolls. Ful je enih plošč povsod.

MOŠKI: Kako pa to veš?

Kratka pavza. ŽENSKI se kolcne. Do konca prizora kolca.

ŽENSKA: Ful smešno ... ampak ... kako ti naj to razložim ... joj, a ... aha, saj ... ma saj ... dva večera pa ne smeš bit v fletu, ne?

MOŠKI: Tako sva se zmenila. Zato je poceni, zato si ga lahko privoščim.

Kratka pavza.

MOŠKI: Čakaj. Čakaj malo. Je pa res, da sem ga enkrat od daleč videl, kako je šel ven iz stanovanja z eno žensko.

ŽENSKA: Z eno žensko, ja.

MOŠKI: Misliš, da vara Lidijo?

ŽENSKA: Ja. Z mano!

Kratka pavza. ŽENSKA ga gleda. MOŠKI se začne smejati, čeprav mu je neskončno težko.

MOŠKI: Aja! Aja!!! Aja, to si bila ti!!! Sori, zdaj se pa jaz derem, oprosti. Pa sem tebi govoril, da si glasna. Ja saj, glej, meni je to prav in tako je treba.

ŽENSKA: Ja, itak.

MOŠKI: Potem ne bi šla z mano, ali kako? Itak poznaš stanovanje, mogoče so celo iste rjuhe.

ŽENSKA: Glej ...

MOŠKI: Hec je bil! Mal sem se hecal.

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Saj si rekla, da sem ti smešen.

ŽENSKA: Ja. Ful si smešen.

Ognjemet. Kratka pavza. MOŠKI že hoče iti, ko ŽENSKA reče ...

ŽENSKA: Zaželi mi srečo.

MOŠKI: Zakaj? Glej ta večer. Sneži. Dobro nama gre. A ne?

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Meni gre super.

ŽENSKA: Meni tudi.

MOŠKI: Zgledaš super.

ŽENSKA: Ja. Ti tut.

MOŠKI: Prvo leto je bilo tako slabo, glej naju zdaj.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja. Glej naju zdaj.

Kratka pavza. MOŠKI gre. ŽENSKA gleda za njim.

ČETRTO SREČANJE (2020/2021)

Tema. Igralca sedita na odru, a se ju ne vidi. Govorita v mikrofona, da imajo gledalci občutek, da sta čisto blizu. Scena je telefonski pogovor med njima. Oba govorita potihoma, krhko. ŽENSKA kliče, MOŠKI je tisti, ki se javi na telefon.

MOŠKI: Halo?

Kratka pavza, tišina.

MOŠKI: Bojan? Halo? Bojan, glejte ... Slišim vas, kako dihate. To ... je že malo neprijetno, se opravičujem. Ne morem vas več učit, ne vas ne Sofije, ni to zame. In malo je čudno, da mi viski pošiljate na dom, mislim ... v studio. Mislim ... bil je dober, izjemen, ampak ... In puščate mi sporočila na tajnici. Zadnjič ste se jokali, Bojan. Se vam to zdi normalno? Eno leto je mimo. Tik pred polnočjo je, a se vam to zdi normalna ura za klic? Odrasli smo, Bojan. Halo? Bojan?

ŽENSKA se naenkrat oglasi.

ŽENSKA: Pianist? Jaz sem. Še veš, kdo?

MOŠKI: Ja, seveda vem. Jaz nikoli nič ne pozabim.

ŽENSKA: Presenečenje. Malo sem se probala pohecat.

Kratka pavza.

MOŠKI: Saj sem se nasmehnil.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Jah. Nič. Srečno novo leto 2021.

MOŠKI: Srečno novo leto 2021.

ŽENSKA: Saj te nisem zbudila, ne?

MOŠKI: Ne. Ne spim, skoraj nikoli.

Dolga pavza.

ŽENSKA: Oprosti, ker te kličem ... s tega telefona.

MOŠKI: V redu je. Na neznane številke se itak ne oglašam, nikoli.

ŽENSKA: Zakaj?

MOŠKI: Zaradi ženinih odvetnikov.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Ja.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Si zdrav?

MOŠKI: Ja. Ti?

ŽENSKA: Ja. Kakšno sranje od leta, a ne?

MOŠKI: Ne govori. Ja.

ŽENSKA: Pa rekla sem, da bo 2020 moje leto. Imaš kaj za delat?

MOŠKI: Ne. Kje. Vse so odpovedali.

ŽENSKA: Še Lidijino tradicionalno novoletno zabavo v maskah.

MOŠKI: Ja.

Kratka pavza.

MOŠKI: Lepo te je slišat.

ŽENSKA: Ja. Ja. Hvala, enako. Mislila sem, da boš jezen.

MOŠKI: Kje pa si?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Tukaj. Zdaj že nekaj časa živiva ... tukaj, kjer si ti prej. Poster sem pustila gor.
Kafka and his Dolls.

Kratka pavza.

MOŠKI: Me veseli, da si zdrava.

ŽENSKA: Hvala.

MOŠKI: Pazi. Jaz tudi nisem sam.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Pianist. O, uau. Kako lepo. Ful sem vesela zate. Res.

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Vidiš, vse se sestavi pa ... ti imaš nekoga, jaz imam nekoga.

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: No. Pa. Ja. Oče mi je umrl.

Kratka pavza.

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: Ja.

MOŠKI: Ta z morjem in ovcami?

ŽENSKA: Ja. Ta. Z morjem in ovcami. Kako imaš fin spomin, pianist.

Kratka pavza.

MOŠKI: Umrli je?

ŽENSKA: Ja.

Kratka pavza.

MOŠKI: Žal mi je. Res mi je žal.

ŽENSKA: Hvala.

MOŠKI: Res.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Hvala. No, hotela sem ti povedat, da sem ga končno poklicala in mi je povedal, da je nekaj narobe. V bistvu sem ga zaradi tebe poklicala.

MOŠKI: Zaradi mene?

ŽENSKA: Ja. A se spomniš, ko sva se nekaj pogovarjala o tem?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: No. A veš, kaj mi je rekel?

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: Da mi ne bi povedal, če ga ne bi jaz klicala. Ne bi mi povedal, da je bolan. Si predstavljaš? Tak tip moškega je bil. In potem bi umrl in jaz ... no.

Kratka pavza.

MOŠKI: Nisem ga spoznal.

ŽENSKA: Ne, nisi.

MOŠKI: Zakaj ga nisem spoznal?

ŽENSKA: Ne ... ne se sekirat.

MOŠKI: Kdaj je pa umrl?

ŽENSKA: Štiri mesece nazaj.

MOŠKI: Žal mi je. Res.

ŽENSKA: Hvala.

MOŠKI: Rad sem ga imel.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Tudi on je imel rad tebe.

Kratka pavza.

MOŠKI: A Hedvika je prišla na pogreb?

ŽENSKA: Hedvika!

MOŠKI: Z racami!

ŽENSKA: Uau, kak spomin imaš.

MOŠKI: Najboljši.

ŽENSKA: Je, ja, prišla je. Nič se ni postarala. Še z mamó sta poklepetali. A veš ... ko pogledaš za nazaj, vidiš, kako je vse brez zveze. Vse te zamere pa ...

MOŠKI: Ne spleča se živet kjer koli drugje kot zdaj.

ŽENSKA: Kaj pa, če si *zdaj* nesrečen? Kaj pa potem?

MOŠKI: Ampak midva sva srečna.

ŽENSKA: Ja. Sva, ja.

Takrat se zasliši nekaj tonov. ŽENSKA jih igra na pianino. MOŠKI se nasmehne.

MOŠKI: Je to Moaning?

ŽENSKA: Je, ja. Dober komad, a ni?

MOŠKI: Art Blakey and The Jazz Messengers.

ŽENSKA se nasmehne.

ŽENSKA: Če ti tako rečeš. Pianino sem hotela in sem ga dobila. No. Ful bi rada, da bi me ti učil, pa ker je to nemogoče, me zdaj uči Youtube. Za en kurc sem.

MOŠKI: Si, ja.

ŽENSKA se smeje, komaj se zadrži, da ni preglasna. Takrat ji MOŠKI odgovori z igranjem na njegovi strani.

ŽENSKA: O, uau.

ŽENSKA in MOŠKI nekaj časa igrata. Nato nehata.

ŽENSKA: Ne vem, kaj naj naredim. Zdaj kar tukaj živi in smrči in ... ne vem, kaj naj se pogovarjam z njim.

MOŠKI: Saj ti govoriš dost za oba.

ŽENSKA se začne smejati. Hkrati ji je smešno in žalostna je. Kratka pavza.

ŽENSKA: A je lepa?

MOŠKI: Kdo?

ŽENSKA: Ta, ki je pri tebi? Mislim ... kdo je? Saj me ne zanima. Ampak vseeno mi lahko poveš.

Kratka pavza.

MOŠKI: Ja. Zelo je lepa.

ŽENSKA: Super. Ful ... ful sem vesela.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Mislim ... glej. Bi ... bi se mogoče kdaj dobila?

MOŠKI: Zakaj?

Kratka pavza.

ŽENSKA: O, uau. Tega vprašanja pa nisem pričakovala.

MOŠKI: Oprosti. Moram it. Nočem bit nedružaben, ker sem sicer zelo družaben človek.

ŽENSKA: Pianist, ne zajebat tega zaradi ponosa. Prosim.

MOŠKI: Česa? Saj sva prijatelja. To je največ vredno. Ti si z nekom. Jaz ...

ŽENSKA: Ne vem ... ne vem, če sem čisto zares.

MOŠKI: Ampak ... jaz sem resen. Zame je samo zares.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Zakaj si nehal učiti?

MOŠKI: Ker pripravljam nekaj. Rabim čas zase.

ŽENSKA: Ne zaradi mene?

Kratka pavza.

MOŠKI: Pazi. Jaz sem vedno verjel vate.

ŽENSKA: Verjel vame? V kaj pa imaš za verjet?

MOŠKI: Kar sem rekel, sem rekel.

ŽENSKA: Jaz tudi vate. Ti boš ... ti boš enkrat še vse, pianist.

MOŠKI: Ti tudi.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Zaželi mi srečo, pianist.

MOŠKI: Želim ti srečo. In srečno novo leto tudi.

ŽENSKA: Srečno novo leto.

PETO SREČANJE (2021/2022)

MOŠKI in ŽENSKA se zagledata na strehi. Sta v istih kostumih kot prvo leto - oba sta ptiča.

ŽENSKA: Tist bend spodaj... ki je prej igral... in ma zdej pavzo...?

Kratka pavza.

MOŠKI: To so The Funmakers.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: In?

Kratka pavza. ŽENSKA noče priznat.

MOŠKI: Všeč so ti, ne?

ŽENSKA: Ne. Ja. So.

ŽENSKA se nasmehne. MOŠKI pokaže na kostum.

MOŠKI: Zelo ...

ŽENSKA: Če je pa spet isti dresscode. Pa itak se me noben več ne spomni. Preveč stvari se je zgodilo vmes. V redu je. Ni se mi dalo.

MOŠKI se nasmehne.

MOŠKI: A si videla?

ŽENSKA: Nov akt v dnevni sobi?

MOŠKI: Ja.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja. V bistvu... mi je všeč.

MOŠKI: Men tud.

ŽENSKA: Boljša je, ful je boljša.

MOŠKI: Barve zna uporabljat.

ŽENSKA: Proporci so odlični.

MOŠKI: Se je le pet let učila.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Pet let.

MOŠKI: Pet let.

Kratka pavza.

MOŠKI: Si dobro?

ŽENSKA: Ja. Ti?

MOŠKI: Ja. Bil sem ...

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja. Kje si bil?

MOŠKI: Pazi. Glej. Jaz. Ok. Zamenjal sem telefonsko.

ŽENSKA: Vem.

MOŠKI: Ker ... sem se tako odločil. In sem šel po Evropi in mal igral v klubih. Prestolnice, najboljše prestolnice. Potem sem pa prišel nazaj.

ŽENSKA: Eno leto je dolgo.

MOŠKI: In hkrati ne!

ŽENSKA in MOŠKI se namuzneta.

ŽENSKA: Nikoli si ne bom zapomnila, če čas teče hitreje ali počasneje, ko si višje.

MOŠKI: Vsak prostor ima v bistvu svoj čas. To si zapomni.

ŽENSKA: Vsak prostor? Tudi ta streha?

MOŠKI: Ja. Tudi ta streha.

Kratka pavza.

MOŠKI: Pa ti?

ŽENSKA: Nikamor nisem šla. Sem pa delala na sebi.

MOŠKI: Aha.

ŽENSKA: Recimo. Zdej mam psa. No, psička je.

MOŠKI: Lepo. Kako ji je pa ime?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Rubi.

Kratka pavza. ŽENSKO je malo sram.

ŽENSKA: Sori. Sam ...

MOŠKI: Ne, sej ...

ŽENSKA: Lepo ime, pa ...

MOŠKI: Ja, je ...

ŽENSKA: Nisem mislila...

MOŠKI: Vse v redu ...

Kratka pavza.

ŽENSKA: Jaz sem izbrala ime, pasme pa nisem jaz izbrala. Moj ... no, moj fant jo je. Skupaj mava psa.

MOŠKI: Aha. A ... a je hrt?

ŽENSKA: Seveda je hrt.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kako pa je tvoja Rubi?

Kratka pavza.

MOŠKI: Tudi ona ima fanta.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Skejta.

ŽENSKA: Skejterja ma?

MOŠKI: Ona skejta.

ŽENSKA: Kaj? Punce tud skejtajo?

MOŠKI: Zgleda. Lani za novo leto sem ji kupil to ... rolko. Jo je prišla iskat in potem je ... potem je kr pri meni prespala.

ŽENSKA: Lani za novo leto?

MOŠKI: Ja.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Tista lepa ženska, ki je bila lani s tabo, je bila tvoja hčerka?

MOŠKI: Saj je lepa.

ŽENSKA se nasmehne.

ŽENSKA: Lepo. V moji generaciji ni nobena skejtala.

MOŠKI: No. Pa naju je oba čas ujel.

Kratka pavza.

MOŠKI: Zgledata zelo srečna.

ŽENSKA: Kdo?

MOŠKI: Lidiija in Bojan.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja, sej sta. Bolj, kot sta bila. Lidiija se mi je zahvalila.

MOŠKI: Kaj?

ŽENSKA: Ja. Ker "sem ji pokazala prioritete". Veš, kako je bil bizaren pogovor. In ... kar povabila me je na zabavo letos. Najprej sem mislila, da se mi meša, ko sem videla vabilo. Pol sem si pa rekla – pazi. Rekla sem si – o, uau. Pa grem. Ne bom imela slabe vesti. Mislim, imela jo bom, sam ne bom pustila, da me ... sej razumeš.

MOŠKI: Ja.

Kratka pavza.

ŽENSKA: *Objela* me je. Lidiija me je *objela*.

MOŠKI: Kaj? Kot da ni bilo nič?

ŽENSKA: Ja. Kot da ni bilo nič.

Kratka pavza.

ŽENSKA: In tako sem dokončno ugotovila, kako sem nepomembna v tem svetu.

MOŠKI: Pazi. Jaz sem tudi.

ŽENSKA: Prvo leto nisi tako mislil.

MOŠKI: Sem pa skos vedel.

ŽENSKA: Kafka and his Dolls.

MOŠKI: The Funmakers.

Kratka pavza.

ŽENSKA: A še kadiš?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Res?

MOŠKI: Res. Ti?

ŽENSKA: Ne. Ne kadim. Res ne.

MOŠKI: Čestitke.

ŽENSKA: Poskušava ... no, poskušava zanosit, pa se je treba zresnit.

MOŠKI: O, lepo.

ŽENSKA: Tri dni.

Kratka pavza.

MOŠKI: Tri dni poskušata?

ŽENSKA: Ja. Kaj? Kaj me tako gledaš? Enkrat je treba začeti.

MOŠKI se zasmije.

MOŠKI: Zmeraj je nekaj prvič.

ŽENSKA: A ni lepo, ko so stvari prvič?

MOŠKI: Je.

ŽENSKA: Prvi šolski dan.

MOŠKI: Prvič pijan.

ŽENSKA: Prvi pes, ki si mu dal ti ime.

MOŠKI: Prva beseda.

ŽENSKA: Prvo kolo.

MOŠKI: Prva plata.

ŽENSKA: Prvič, ko ti pride.

MOŠKI: Prvi umetni zob.

ŽENSKA: Ne bi vedela.

MOŠKI: Mal še počak. Vsak otrok ti vzame en zob, pravijo.

ŽENSKA: Ja, ženski. A tudi moškemu?

MOŠKI: Upam, da ne. Ker pol mam tri otroke in za dva res ne vem, kje naj bi bila.

ŽENSKA se zasmije, nato dolga pavza.

ŽENSKA: Prvič, ko sva se srečala.

Začne se ognjemet. MOŠKI in ŽENSKA gledata ognjemet, nato se spogledata.

MOŠKI: Moram it.

ŽENSKA: Pejt. Pejt igrat. Ne se obremenjevat zaradi mene. Sej se ne. Se?

MOŠKI: Če te ne bi spoznal, me ne bi bilo tle.

ŽENSKA: A na strehi?

MOŠKI: Ne. Ne bi me bilo tle. Pazi. Prvo leto sem stal na robu strehe, a ne?

ŽENSKA: Ja, se spomnim.

MOŠKI: Super bi bilo. Najboljši padec bi bil.

Kratka pavza.

MOŠKI: Potem si pa prišla. Pa. No. Potem pa sem si vsako leto rekel - da vidim, kaj bo povedala. Skos nekaj govori. Mogoče ma kej za povedat. Grem na streho. In sem šel. Pet let. No. Skoraj. Ampak tudi tisto četrto se mi je zdelo, da sem na strehi.

Kratka pavza. ŽENSKA ga, vsa zaskrbljena in polna ljubezni, nadere.

ŽENSKA: Midva sva ptiča!!! Sva si na jasnem!? Da mi nikol več ne rečeš kej takega!!!

MOŠKI: Prav.

ŽENSKA: Zdej imaš zdravstveno zavarovanje?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Res?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Prisežeš?

MOŠKI: Prisežem.

ŽENSKA: In ne razmišljaš več o teh traparijah?

MOŠKI: Ne.

ŽENSKA: Prisežeš?!

MOŠKI: Prisežem.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ker ... ker letos sem res zadnjič tukaj. Me razumeš, pianist?

MOŠKI: Ja. Jaz tudi. Zdej grem naprej.

ŽENSKA: Jaz tudi. Mislim, da sem pripravljena, da grem naprej. Ne morem se več vračat sem, pa čeprav si ti tukaj.

MOŠKI: Ne ... It moram. To mislim.

Kratka pavza.

ŽENSKA: A si nazaj pri The Funmakers?

MOŠKI: Pazi. Fantje so jo odpustili.

ŽENSKA: Tvojo ženo?

MOŠKI: Ja. Mojo bivšo ženo.

Kratka pavza.

MOŠKI: Si srečna?

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja. Ti?

MOŠKI: Ja.

ŽENSKA: Ful sem vesela zate, pianist.

MOŠKI: Jaz tudi zate.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ja, nič. Želim ti srečo. Pa srečno novo leto 2022 tudi.

MOŠKI: Jaz tudi tebi. Srečno 2022.

Kratka pavza. MOŠKI ne gre. ŽENSKA spregovori.

ŽENSKA: Glej. Zdej sem drugačna, kot sem bila. Treba je odrast, se spremenit, ugotovit, da je življenje pač takšno. Ne moreš čakati.

MOŠKI: Se strinjam.

ŽENSKA: Vsi smo sam priredbe. Pejt zdej. Pejt igrat.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Kaj me tako gledaš? Pejt igrat.

MOŠKI: Ne morem.

ŽENSKA: Zakaj?

Kratka pavza.

MOŠKI: Ker... ker nisem v bendu. Že dve uri sem na tej strehi. Dobil sem vabilo po pošti. Ne vem, ali sta se zmotila, mogoče sem ostal na seznamu. In sem pač prišel. Zagledal The Funmakers. Spil pet viskijev. In šel na streho.

ŽENSKA: Zakaj si se mi pa zlagal?

MOŠKI: Ker si bila videt srečna. Pa nisem hotel, da si nesrečna zaradi mene.

ŽENSKA: Samo zaradi tebe sem srečna, bedak.

Kratka pavza. ŽENSKA ga nekaj časa gleda, nato vzame iz žepa cigareto, si jo prižge in začne kaditi. MOŠKI jo gleda.

ŽENSKA: Kaj me tako gledaš? Ni to zame, pianist. Ta pravila pa folna kislina. Z njim bi morala prit na to zabavo, pa sem ga raje kar pustila. Pustila sem ga pred eno uro. Naredil mi je urnik ovulacije. Popizdila sem. Pa ne samo zaradi tega. V bistvu ne vem, zakaj sem. Ampak sem. Pa sem prišla sem. Sama.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Ne morem. Ne morem se it tega življenja. Ni to zame. Nocoj sem si to priznala in zdaj pa res ni več poti nazaj. In zato sem srečna. Vse sem zajebala. Ampak sem srečna.

MOŠKI: Prvo leto je bilo podobno.

ŽENSKA: Ja. Ampak sem mislila, da sem nesrečna. Rabila sem pet let.

MOŠKI: Pet let. Si si pač vzela čas.

ŽENSKA: Sej ga ima vsak prostor na svetu, dost ga je za vse.

Kratka pavza.

MOŠKI: Kaj pa pes?

ŽENSKA: Itak je njegov. Ne mara me. In jaz ne nje. Dvakrat me je ugriznila.

MOŠKI: Pazi. Nič denarja nimam.

ŽENSKA: Jaz tudi ne.

MOŠKI: Še zmer živim v studiu.

ŽENSKA: Jutri se selim nazaj domov.

MOŠKI: Je njegov flet?

ŽENSKA: Tako kot pes.

Kratka pavza.

ŽENSKA: Jaz sem zares, v svojem bistvu, nekdo, ki nima pojma, kaj hoče.

MOŠKI: Jaz točno vem, kaj hočem bit.

ŽENSKA: Aha.

MOŠKI: Pazi. Sam to nikoli ne bom.

Kratka pavza.

ŽENSKA: In? Kaj bova zdaj?

MOŠKI izvleče cigareto in si jo prižge. Nekaj časa se gledata, nato MOŠKI spregovori.

MOŠKI: Nikoli ne bom nehal.

ŽENSKA: Jaz tudi ne.

MOŠKI hoče še nekaj vprašat.

MOŠKI: Neki sem te hotel vprašat

ŽENSKA ga pogleda.

ŽENSKA: Tih bod pa kad.

MOŠKI se nasmehne. MOŠKI in ŽENSKA kadita, luč gre počasi dol.

TEMA IN KONEC

Mitja Lovše

Mitja Lovše (1985) deluje kot pisec, performer in režiser. V gledališču ima obširen opus za vsako od teh vlog.

Med drugim je zrežiral *Ebolo Jazz*, *Kaos kontrole* (oboje Gledališče Glej), *Burlesko* (Društvo Impro), *Človeka, ki je prodal svet* (Zavod Na robu v koprodukciji s Pocket Teater Studiom) ter *Cvetlično rapsodijo* (gledališče Ane Monroe), medtem ko je asistiral režiserju Sebastijanu Horvatu pri predstavi *Ali: Strah ti poje dušo* (SNG Drama Ljubljana) in Vitu Tauferju pri predstavah *Razbiti vrč* (SNG Drama Ljubljana) in *Obuti maček* ter *Norišnica d. o. o.* (oboje Slovensko mladinsko gledališče).

Kot avtor se je podpisal pod več besedil, nekaj od njih je kasneje tudi sam bodisi postavil na oder bodisi jih bralno uprizoril. Hkrati je sodeloval pri več delavnicah dramskega pisanja, med drugim tudi pri Vzkriku pod okriljem KUD-a Krik ter mentorstvom Simone Semenič. Leta 2014 je bil nominiran za mladega dramatika, 2016 pa je komisija za Grumovo nagrado opozorila na njegovo besedilo *Človek, ki je prodal svet* kot eno od tistih, ki so jo prepričala z različnimi kakovostnimi elementi, in ga zato omenila ob nominirancih.

Kot performer se je pojavil v že omenjenih predstavah *Ebola Jazz*, *Kaos Kontrole*, *Ali: Strah ti poje dušo*, *Cvetlična rapsodija* ter *Skozi oči begunca*, *Organski odpadki*, *Physis* in ostalo.

Sara se bori z gigantskim robotom

Polje

Žitno polje valovi. Sonce pripeka, ptice pojejo. FIJUU!

Dim iz daljave. BUM!

Plameni zajamejo žito. KREŠ!

Senca požira prostor. KABUM!

Pojavi se gigantski tiranozaver zelenih oči, počasi se opoteka.

TRAS!

Za njim priteče mehanični, humanoidni kolos, je kot kockast grški kip velikan.

KRUNK!

Pesti letijo. TUF!

Tiranozavru podobno bitje pade. TRESK!

Bitje preneha dihati, stoječi kolos obstoji. Veter gasi požar.

Dom

Manjša soba brez oken, v njej sta samo postelja in vrata. Sredi nje stoji SARA, mlajša ženska, oblečena je v pižamo. Gleda predse.

SARA

Ko se je začela vojna, sem morala iti. Dobila sem štipendijo, toda sem jo morala zavrniti. Faks? Kaj ti bo, tu gre za življenje in smrt našega sveta! Sovrag, ki nas napada, ima moč, kakršne še nismo videli. Prišli so z neba, sesuli so že na tisočero mest. Moramo se jim upreti. Jaz sem pa hotela samo študirati psihologijo. jim upreti, zato vas vse novačimo.

SARA obstoji, odprejo se vrata, vstopi POLKOVNIK SYLVIAN BATT, suh moški v vojaški uniformi, preveliki zanj.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Pilotka Sara!

SARA skandira.

SARA

Polkovnik Batt!

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Voljno!

SARA ga uboga.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Izjemna predstava, dobro ste zaustavili preboj.

SARA

Z veseljem, polkovnik Batt!

SARA pogleda predse.

SARA

Polkovnik Sylvian Batt je vodja enote, kjer sem. Ko je bil mlad, naj bi bil, tako se govori, pevec rock skupine. Takrat je tudi nosil make up. Mislim, da to še zmeraj počne, vendar dobro skriva ...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Žal pa prinašam tudi slabe vesti.

SARA

Polkovnik?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Vse huje je. Smem?

SARA mu pokima, POLKOVNIK sede na posteljo.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Punkt Absolut.

SARA gleda predse.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Saj veste, o čem govorim, pilotka Sara?

SARA prikima.

SARA

Govorice potem držijo?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Par pilotov naše enote ...

SARA pogleda stran.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

... ni več med nami, žal.

SARA

Ste prepričani, da jih je ...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Vsi simptomi kažejo na Punkt Absolut.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT si prikima.

SARA

Zakaj mi to govorite?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Vi ste še ena redkih brez kakršnihkoli znakov.

SARA ga presenečeno pogleda.

Grič

Vznožje, sneg. TRENK!

Humanoidni kolos, isti kot prej, pade po tleh, a se brž pobere.

DAS!

Triceratops z zelenimi očmi ga spet podre. BUF!

Kolos vstane, prime triceratopsa za roge. DAM!

Kolos vse močneje drži triceratopsa, slednji močno rjove.

ROOOOOOOH!

Kolos obstoji z glavo v rokah, sneg na tleh se meša s rjavo sluzjo. Mrzlo je.

Domovanje

Smo v isti sobi brez oken. SARA gleda predse.

SARA

Najlažje je stati in storiti nič, biti prisoten, a hkrati odsoten. Okoli tebe se dogaja vse možno, ti si pa samo zraven. Nočem biti taka, hočem biti aktivna, vendar mi bo enkrat vse preveč. Nisem še dosegla tega, ampak slutim, kako se počasi bližam času, ko mi bo vse začelo postajati odveč. No, mogoče se mi pa to samo zdi, mogoče je tak samo trenutni pomislek. Najbrž rabim samo malo miru, čeprav je to kar težko v času, v katerem smo.

Vstopi ABI HAMILTON, mlad moških SARINIH let, slabo skriva razrvanost, oblečen je kot ona.

ABI HAMILTON

Sara!

SARA pogleda predse.

SARA

Abi, moj prijatelj. Vsaj mislim, da je. Njegovo obnašanje mi je zanimivo, če smem uporabiti nevtrarno besedo. Niha mešd prijaznostjo in zagnanostjo. Kljub temu je prijeten navkljub incidentu, ki se mu je zgodil na bojišču.

ABI HAMILTON jo prime za roke.

ABI HAMILTON

Vau, Sara, vau!

SARA

Abi?

ABI HAMILTON

Ubila si trtoroga.

SARA

To je najina služba.

ABI HAMILTON

Vsak ga je hotel.

SARA se umakne.

SARA

Vseeno.

ABI HAMILTON

Sara?

SARA

Ne vem, kako dolgo bom še zdržala.

ABI HAMILTON

Ostani, ostalih je vse manj.

ABI HAMILTON jo objame, SARA ponovno pogleda predse.

SARA

Nehajmo opletati z evfemizmi, vse manj jih je, seveda jih je, ker jih pripeljejo v krsti. Niso padli, niso izginili, umrli so. Redki preživeli moramo pa iti naprej do naslednjega boja.

ABI HAMILTON spusti SARO iz objema.

ABI HAMILTON

S kom se bom pogovarjal, če boš šla?

SARA

Abi, sigurno imaš še koga.

ABI HAMILTON

Ne.

SARA

Oh, Abi.

ABI HAMILTON zavzdihne.

ABI HAMILTON

Obljubi mi, da mi boš vsaj povedala, če boš šla.

SARA

Ko ... če bom šla, boš ti prvi, ki boš izvedel.

ABI HAMILTON

Jož, hvala ti.

SARA in ABI HAMILTON se zopet objameta.

SARA

Mimogrede, zakaj voham gnojilo?

ABI HAMILTON se nerodno zasmеji.

SARA

Boš kar tukaj postavil vrt?

ABI HAMILTON *ji prikima.*

ABI HAMILTON

Kje naj ga pa? Doma?

SARA pogleda predse, zamisli se.

Srečanje

Šum gozda.

BADUNK!

Gigantski pajek obleži. TRUM!

Mehanski, humanoidni kolos ima v rokah pajkovo nogo.

ŠLUM!

Mehanični, humanoidni kolos je obarvan rdeče.

TUU!

Na nebu se pojavi SARIN OBRAZ.

TUU!

Kolos obstoji.

TUU!

Rdeča sluz požira drevesa.

TUU!

SARIN OBRAZ nevtravno gleda kolos.

Domačija

Zopet smo v sobi brez oken, ABI gleda SARO, ona gleda predse.

SARA

Vse, kar se je zgodilo, ni imelo smisla. Kaj sem videla, kaj je bilo to? Vem, no, kaj je bilo, bolj me je zanimalo, kakšen razlog tiči za vsem tem. Spim kar dobro ...

ABI HAMILTON

Si prepričana?

SARA

Kar tako?

ABI HAMILTON

Prosim?

SARA

Se ti ne zdim nora?

ABI HAMILTON

Sara, pri meni je isto.

ABI HAMILTON *pogleda naokoli.*

ABI HAMILTON

Ko sem pilotiral svojega ...

SARA pristopi do njega.

ABI HAMILTON

Isto se mi je zgodilo.

SARA

Videl si obraz ...

ABI HAMILTON

Da, svojega, na nebu.

SARA

Ti je kaj rekel?

ABI HAMILTON

Nič, samo gledal me je.

SARA

Kaj misliš, da se nama dogaja?

ABI HAMILTON se prestraši.

ABI HAMILTON

Če ni to ... Punkt Absolut?

SARA pogleda predse.

Repriza

Valovi pronicajo na pesek, megla. KADUNK!

Mehanski, humanoidni kolos pade po tleh. SKRII!

Velikanski komar obkroži kolosa. TAŽUM!

Kolos ga zgrabi za krila. TRAŽ!

Kolos drži v rokah njegova krila.

TUU!

Na nebu se pojavi SARIN OBRAZ.

TUU!

Kolos odvrže krila.

TUU!

Komaria nosi voda.

TUU!

SARIN OBRAZ *neutralno gleda kolos.*

Domov

SARA gleda predse. Ob njej sta POLKOVNIK SYLVIAN BATT ter GENERAL ENGEL WALKER. Slednji ima isto preveliko uniformo, a mu je bolj prav kot SYLVIANU BATTU. Hkrati je zaenkrat on tudi edini, ki se sploh premika v prostoru, ker hodi okoli nje.

SARA

General Engel Walker. Vsak od nas se ga boji, z njim ni heca, čisto je predan delu. Bajе zaradi tega spi v svoji pisarni, kamor še ni bil nihče povabljen. Redko se tudi pojavi v sobah pilotov, torej mora biti vse kar hudo. Ne vem, kaj naj mu ...

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara, kako dolgo se že to dogaja?

SARA

Bilo je drugič.

GENERAL ENGEL WALKER

Drugič? Zakaj nam niste povedali, ko je bilo prvič?

SARA

Ni se mi zdelo omembe vredno.

GENERAL ENGEL WALKER se ustavi.

GENERAL ENGEL WALKER

So naši instrumenti kaj zaznali?

Postopoma se obrne proti POLKOVNIKU SYLVIANU BATTU.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

(šaljivo) To meni?

GENERAL ENGEL WALKER

Je še kdo v tem prostoru, ki bi znal odgovoriti na to vprašanje, polkovnik Batt?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

(resno) Ne.

GENERAL ENGEL WALKER

Torej?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Z izjemno onesnaževanja niso pokazali nič.

GENERAL ENGEL WALKER

Nobenih gigantskih glav?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ničesar.

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara, se zavedate, kakšno škodo delate s tem svojemu ugledu?

SARA

Moram vam povedati.

GENERAL ENGEL WALKER

Kakor vam moram tudi jaz, da si ne moremo privoščiti še enega ekscesa.

SARA

General?

GENERAL ENGEL WALKER

Punkt Absolut.

SARA pogleda predse.

GENERAL ENGEL WALKER

Da niste še vi.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Prej bi rekel, da je njen kolega ...

GENERAL ENGEL WALKER

Hamilton? Čudim se njegovi vztrajnosti.

SARA še naprej gleda predse.

SARA

Moji pa ne? Ne veste, kako mi je kdaj malo mar za te vaše boje! Nočem biti tukaj, me slišite! Najraje bi vam vse vaše stroje zatlačila v rit, ampak ne morem, takšna je dolžnost! Kakšna dolžnost, gospodje, borimo se že ne vem koliko časa in ne vem, koliko se še bomo! Prej bomo vsi pomrli, kakor pa da bomo premagali stvore, proti katerim se bojujemo.

GENERAL ENGEL WALKER

Voljno, pilotka Sara.

SARA ga uboga.

Strah

Piš, kakršnega je sposoben samo ledeni veter. KRANK!

Mehanski, humanoidni kolos hodi po ploskvi ledu. KRENK!

Zraven njega leži gigantski ligenj, iz njega curlja zelena sluz.

KRINK!

Kolos zmedeno gleda naokoli.

KRONK!

Gigantski ligenj je negiben.

TUU!

Kolos pogleda v nebo... NIČ

Kolos še naprej gleda v nebo. NIČ

Polovica lignja se odlepi od druge. NIČ

Piš, kakršnega je sposoben samo ledeni veter.

Domače

Ista sobica kot prej, SARA spet gleda predse.

SARA

Preveč delam, samo mi pravijo, da moram, ker ima sovrag, ki nas napada, moč, kakršne še nismo videli, venomer nas lahko pogubi, venomer nas lahko sesuje, čeprav, čeprav, čeprav se borimo že tako dolgo, vendar ni haska, vsi samo umirajo, bitk pa je vse več, toda ne smem se vdati, cela enota je odvisna od mene, ostati moram pri sebi, ostati moram pri sebi, ostati moram pri sebi, ostati moram tukaj, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM...

Odprejo se vrata, a ni nikogar. SARA se obrne.

SARA

Ja?

SARA gleda v odprta vrata

SARA

No?

SARA gre do vrat, zapre jih. Odide na posteljo, uleže se.

SARA

Tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem ...

Spet se odprejo vrata, SARA jih pogleda.

SARA

Kdo je?

SARA vstane, gre do vrat.

SARA

Ha, ha, ha, smešno!

SARA zapre vrata, uleže se nazaj na posteljo.

SARA

Tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem ...

Ponovno se odprejo vrata.

SARA

Pa kdo je?

SARA zopet gleda vrata, nakar vstane.

SARA

Karkoli se greš ...

Pojavi se ABI HAMILTON, ni v redu.

SARA

Abi, kaj je ...

ABI HAMILTON

(pojoč) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik, kot v tisti zgodbici o dobroti in pohlepu.

SARI ni jasno.

ABI HAMILTON

(pojoč) Dobrota je zmagala, pohlep je pa izgubil, vrabček je dobil drug jezik.

SARA

Abi, kaj ti je?

ABI HAMILTON

(pojoč) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik...

ABI se vrže na tla.

ABI HAMILTON

(pojoč) kot v tistizgodbici o dobroti in pohlepu. Dobrota je zmagala ...

SARA se skloni k njemu.

SARA

Abi, poglej me!

ABI HAMILTON

(pojoč) Pohlep je pa izgubil, vrabček je dobil drug jezik.

SARA ga objame.

ABI HAMILTON

(pojoč) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik ...

SARA pogleda predse, ABI HAMILTON poje naprej.

SARA

Abi je bil vedno na robu, predvsem po tistem, ko je preživel uničenje svojega kolosa, a nikoli nisem mislila, da bi šel čez, tako da ne verjamem vsemu temu. Tole je najbrž šala, heca se, Abi je tak, velik šaljivec si, mar ne?

SARA se obrne k ABIJU, ne preneha s petjem.

SARA

Smešno, Abi, ha, ha, ha, kako si me nasmejaj, čudovito, Abi, dovolj je.

SARA ga močno objema, ABI ne jenja.

SARA

Abi, prosim.

V sobo vstopi POLKOVNIK SYLVIAN BATT.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Slišal sem petje...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT *vidi situacijo, zato vzame iz žepa detonatorju podobno napravo. Ko jo uporabi, neslišna je, se sproži sirena. Cela soba je v rdečini.*

Restitucija

Pesek leti naokoli, vročina. KREŠ!

Gigantski apatozaver se zaleti v mehanični kolos. DUM!

Apatozaver pade po tleh, mehanični kolos ga prime za vrat.

TREM!

Apatozaver preneha dihati. ŠKLOM!

Mehanični kolos je v rdečini.

TUU! SARIN OBRAZ.

[illegible]

Mehanični kolos ga gleda. TUU!

*SARIN OBRAZ se spremeni v oblak. TTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTT-
UUUUUUU!*

[illegible]

Naliv. DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ

 DE

Domotvorno

SARA leži v postelji svoje sobice, gleda predse.

Oči ima preveč odprte. Kot v transu vstane iz postelje, dvigne roke v zrak.

SARA

(pojoča) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik...

SARA pade po tleh, pogleda predse.

SARA

Tole sanjam, tole ni res. Ko se bom zbudila, bom v svoji postelji. Malo bom pogledala naokoli, vse bo isto kot prej.

SARA pogleda naokoli.

SARA

(pojoča) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik....

SARA udari z roko po tleh, gre nazaj v posteljo.

SARA

Tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem...

SARA se spet dvigne kot v transu.

SARA

(pojoča) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik, kot v tisti zgodbici o dobroti in pohlepu.

SARA pleše valček sama s sabo.

SARA

(pojoča) Dobrota je zmagala, pohlep je pa izgubil, vrabček je dobil drug jezik.

SARA pleše naprej.

SARA

(pojoča) Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik, kot v tisti zgodbici o dobroti in pohlepu. Dobrota je zmagala ...

V sobo vstopi POLKOVNIK SYLVIAN BATT.

SARA

(pojoča) pohlep je pa izgubil, vrabček je dobil drug jezik.

SARA opazi POLKOVNIKA SYLVIANA BATTA, slednji je zaprepaden.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Pilotka Sara, še vi?

SARA pogleda predse.

Ruševine

Nekdaj veličastno mesto, sedaj prazno. KADUNK!

Mehanični kolos prileti v enega od praznih nebotičnikov.

RAHOR!

Kolos obstoji v zraku.

SARA ga uboga.

GENERAL ENGEL WALKER

Postali boste del statistike ...

SARA

Smem vprašati, česa me sumite?

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara?! Ste me prekinili?!

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Pilotka Sara, prosim vas ...

GENERAL ENGEL WALKER

Polkovnik Batt, sem vas prosil, da posredujete?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ne.

GENERAL ENGEL WALKER

Torej?

SARA pogleda predse.

SARA

Kaj pa potem dela tukaj?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Kaj pa potem delam tukaj?

GENERAL ENGEL WALKER

Polkovnik Batt, ona je vaša odgovornost!

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ampak vi ste general!

GENERAL ENGEL WALKER

Vi bi morali vedeti, za kaj gre!

SARA in POLKOVNIK SYLVIAN BATT ga vprašujoče pogledata.

GENERAL ENGEL WALKER

Mogoče smo tudi pri njej končno tam. Punkt Absolut.

SARA pogleda predse.

Kolos ostane v zraku.

GENERAL ENGEL WALKER

Ko ste govorili o tej vojni, kako vas spravlja ... dajte, sedite.

SARA tega ne stori.

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara?

SARA ga ne uboga.

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara, kaj se to pravi?!

SARA

Povejte mi, čemu sem še zmeraj tu?

GENERAL ENGEL WALKER

Ne boste več, če boste jezikali.

SARA

Na bojišču sem naredila precej hujše stvari.

GENERAL ENGEL WALKER

To drži, ampak ...

SARA

Kaj je Punkt Absolut?

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara!

SARA

Ves čas ga omenjate, a nikoli mi ga ne razložite.

GENERAL ENGEL WALKER

Ker ni vaša stvar!

SARA

(zaprepadeno) Nekaj, kar nas uničuje, ni naša stvar?!

GENERAL ENGEL WALKER

Poglejte...

SARA

Je Abija doletelo to?

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara!

SARA

Povejte mi.

GENERAL ENGEL WALKER počaka z odgovorom.

GENERAL ENGEL WALKER

Najbrž.

SARA

Najbrž?

GENERAL ENGEL WALKER pokaže na posteljo.

GENERAL ENGEL WALKER

Smem?

SARA

Hm, da.

GENERAL ENGEL WALKER sede.

GENERAL ENGEL WALKER

Mi pravzaprav sploh ne vemo, kaj točno je to. S to oznako kličemo naše vojake, ki se 'izgubijo'. A venomer se zgodi isto. Halucinirajo o svojih glavah na nebu, pojejo, mogoče se samopoškodujejo, nakar gredo ... tja.

SARA

Je Abi že...tam?

GENERAL ENGEL WALKER

Ni tukaj, ni pa še...tam, bo pa kmalu.

GENERAL ENGEL WALKER zavzdihne.

GENERAL ENGEL WALKER

Mogoče bi lahko temu rekli virus, a spominja me na kaj hujšega. Pri vas, pilotka Sara, je tu še to lebdenje na bojišču, tega pri nobenem od dosedanjih primerov sploh še nisem videl. Najraje bi vas poslal stran, toda obstaja velika verjetnost, da ste ravno vi ključ do odgovora, kaj se zares dogaja z našimi piloti.

SARA

Vas prav razumem?

GENERAL ENGEL WALKER

Želimo, da ostanete do konca.

SARA

Sem vaš poskusni zajček?

GENERAL ENGEL WALKER

V vojni je treba biti še kaj.

SARA pogleda predse.

SARA

V bistvu hočejo videti, kam bo vsa ta moja situacija šla. Vseeno jim je, če pri tem umrem. Želijo najti rešitev za svoje težave, cena sem jaz. Kaj sem pa pričakovala od kavčnega vodje? Komaj čakam, ko mi bo začel ponujati lažno sočutje.

GENERAL ENGEL WALKER

Težko mi je, ker vas vidim takole, pilotka Sara, a zdržati morate.

SARA

Pošiljate me v smrt?

GENERAL ENGEL WALKER

V boj. To je vaše delo.

GENERAL ENGEL WALKER vstane.

GENERAL ENGEL WALKER

Ne boste končali predčasno kot ostali, mi hočemo prek vas vedeti, kakšen je ta pravi konec.

SARA

In če zavrnem?

GENERAL ENGEL WALKER

Ne bomo sicer ugotovili, kaj se zares dogaja, vendar vas bom primoram poslati na prisilni dopust.

SARA

To ne zveni tako slabo.

GENERAL ENGEL WALKER

Doživeli ga boste v krsti.

SARA

To je...

GENERAL ENGEL WALKER

Vaša dolžnost. Voljno.

GENERAL ENGEL WALKER odide, SARA pogleda predse, pljune na tla.

*Žitno polje valovi. Sonce pripeka, ptice pojejo. KRUNK!
Gigantski tiranozaver grize roko mehaničnega kolosa.
DUŠ!*

Čeljusti je v rokah kolosa. Žitno polje postaja rdeče. TAU!

Kolos spusti čeljust.

TUU! SARIN OBRAZ.

TUU!

Mehanični kolos začenja lebdeti.

TUUU!

Truplo tiranozavra. TUUU!

Kolos zopet žari. TUU!

Oči SARINEGA OBRAZA prav tako. TTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTTT-
UUUUUUU!

*Kolos je iz oči v oči s SARINIM OBRAZOM. TUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUUU-
UUUUUUUUUUUU!*

Kolos udari v SARIN OBRAZ. TEMA

TEMA TEMA TEMA TEMA TEMA TEMA TEMA TEMA TE

SARA se zbudi v svoji sobi. Vse je isto, nič ni drugače, toda vse ji deluje tuje.

SARA

Tukaj sem.

Sprašuje se, kaj se ji zgodilo, čemu je tukaj, ali je vse bilo ...

SARA

Sen?

Da, tudi to jo zaposluje. Iz tega razloga takoj vstane, pogleda naokoli, ampak vse je ...

SARA

Isto.

Hkrati pa tako tuje.

SARA

Kam bi šla, ima kdo predlog?

Ne vem, SARA, mogoče bi šla pogledat, če je kdo naokoli.

SARA

Čudim se, da ni nikogar tu.

Glede na vse poprej se tudi sam.

SARA

Kaj se je zgodilo?

Zastavljava si isto vprašanje.

SARA

Grem pogledat naokoli.

Prav, SARA, stori to. Ona torej vstane, gre skozi vrata, a na drugi strani je vznožje ...

Poskus rekonstrukcije se dogaja od prejšnega zloma naprej

... sneg.

SARA

Čakaj malo, tu sem že bila.

Pa res, glej si ga no. Tukaj si premagala triceratopsa.

SARA

Čakaj malo ...

Hm, SARA? A se mi samo zdi ali pa si ti enake velikosti kot tvoj kolos?

SARA

Nemogoče.

SARA to opazi, kar povzroči, da zakriči, vendar se kmalu zasmеji.

SARA

Zdaj lahko preplezam ta grič brez problema!

Seveda, to tudi stori.

SARA

Sem gospodar sveta!

Tako daleč ne bi šel, a razumem.

SARA

Vau, kako je to lepo!

Mhm.

SARA

Ampak kako je to možno, je to...

Punkt Absolut?

SARA

Če je to to, potem ne vem, kaj se vsi pritožujejo.

Si prepričana v to?

SARA

Prehodim lahko neznanske razdalje, vidim lahko stvari, o katerih sem samo sanjala.

Kar naenkrat kihne, prostor okoli nje se zatrese.

SARA

No, tega pa nisem pričakovala.

Velikan si, kaj si pa mislila?

SARA

Samo kje je tista čudna žival?

Najbrž so jo odpeljali.

SARA

Videti je, kakor da je ni bilo nikoli tu.

To je pa težko mogoče.

SARA

Kako?

Saj.

SARA

Zebe me pa tudi ne.

A res?

SARA

Toda kje so ostali? V redu, mojih nasprotnikov ni, to je še bolje, ampak kje so moji sodelavci?

SARA pogleda naokoli, misleč, da se bodo pojavili, vendar ...

SARA

Nič. Ja, potem bom se pa še malo sprehodila.

To tudi stori, čeprav ji njeno stanje ne da miru.

Kako to, da je ogromna? Kako to, da ni sledi o njenih bojih tukaj? Začuti potrebo, da izreče ...

SARA

Tukaj sem.

Iznenada se pojavi triceratops brez glave. SARA se, seveda, ustraši.

SARA

Hm, živjo?

Zave se, da je ta pozdrav rahlo smešen, triceratops se tudi ne gane, njegova rjava sluz curlja na tla.

SARA

Kaj bi rad?

Triceratops ne naredi nič.

SARA

Oprosti?

Triceratops se premakne, a se še bolj sesuje, njegovo telo se razlije naokoli, SARA se ustraši. Tekočina se bliža njenim stopalom, SARA se ji pričenja umikati, vendar se kmalu ustavi, ker se iznenada zasliši šum ...

Totaliteta čutenja brez prisile

... gozda.

SARA

Kako?

Ne vem, najbrž te je triceratopsova sluz pripeljala sem? Vau, triceratopsova sluz.

SARA

Čakaj malo.

Da, tudi tu je SARA velikan.

SARA

Potem bi se moral pojaviti ...

Pajek?

SARA

Ne, ni ga.

SARA hitro pogleda naokoli, vendar ni nič takega, kar bi jo lahko presenetila z izjemo ...

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara.

SARA

Vi?

Da, tudi on je iste velikosti kot SARA in ne, ni ga vesela. Je pa GENERAL ENGEL WALKER bolj vesel kot ponavadi. To občutje mu sploh ne pristoji.

GENERAL ENGEL WALKER

Čestitke, dosegli ste točko, ki je ni še nihče od vaših kolegov, bravo.

SARA

(zmedeno) Hvala.

GENERAL ENGEL WALKER

Ne vemo sicer, kako naprej, ampak kaj hočemo ...

SARA

Kako to mislite?

GENERAL ENGEL WALKER

Po pravici povedano ne vemo, kje sploh ste.

SARA

Kako ste pa potem vi tukaj?

GENERAL ENGEL WALKER

Jož, to je pa dobro vprašanje.

GENERAL ENGEL WALKER se ji nasmiha. Ne, tudi to mu ne pristoji.

GENERAL ENGEL WALKER

Skratka, predvidevam, da je to najbrž to.

SARA

To?

GENERAL ENGEL WALKER

Vse to, to je gotovo.

SARA

Kaj bom pa jaz?

GENERAL ENGEL WALKER

Hja, ne vem.

SARA

Poslušajte, general Walker, kaj je z mano?

GENERAL ENGEL WALKER

Dovolj ste naredili, hvala.

SARA

General Walker, a me zafrkavate?

GENERAL ENGEL WALKER

Oba veva odgovor na to.

GENERAL ENGEL WALKER začenja plesati. Da, tako je, to je pričel početi.

GENERAL ENGEL WALKER

Včasih sem kot vrabček ...

SARA

Ne!

GENERAL ENGEL WALKER

... ki so mu odrezali jezik ...

SARA

Prenehajte!

GENERAL ENGEL WALKER

... kot v tisti zgodbici ...

SARA1

Tišina!

GENERAL ENGEL WALKER

... o dobroti in pohlepu.

SARA prileti do GENERALA ter ga močno klofne. Uuuu. GENERAL se srhljivo prime za obraz, ogleduje si jo, kar naenkrat je njegov ton isti kot prej. Tak je, kot smo ga navajeni.

GENERAL ENGEL WALKER

Nisem rekel voljno.

Zasliši se piš, kakršnega je sposoben ...

Območje dvoma v dogajanje

... samo ledeni veter ne vpliva dobro na SARO.

SARA

Mrzlo je.

Seveda, tukaj je povsem ledeno.

SARA

Tukaj sem.

Tukaj kot na ledeniku, kjer si premagala gigantskega lignja?

SARA

Ne razumem.

Mogoče bi pa tale zraven tebe, kdo je že ...

SARA

Polkovnik Batt?

Da, on, ki igra na...kitaro? Ne, ne igra melodije o vrabčku, temveč toda kar naenkrat ...nekaj čisto drugega,

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Mislim, tole je smotano. Zakaj mi gredo po glavi samo žalostne pesmi? Trudim se in trudim, a sem samo...tam!

Človek bi se sprostil, a ne gre ...

Videti je že kot POLKOVNIK BATT, obnaša se pa ne.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Seveda, moral bi iti v toplejše okolje, kjer bi imel boljše misli.

SARA

Od kdaj se pa vi ...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Na dopustu sem.

SARA

Tole je dopust?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Zame že, kaj pa vi delate tukaj, pilotka Sara?

SARA

Sprašujem se stvari.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

O, to je pa nevarno! Jaz sem sem nekoč spraševal stvari, potem sem pa končal v zaporu.

SARA

A niste ...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ja, ja, pel sem o njih.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT pogleda naokoli ...

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Čakaj malo, nikjer ni stola?

SARA

Polkovnik, sem ... tam?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

To ne more biti res!

SARA

Polkovnik, odgovorite mi.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Počutim se, kakor da ne vem, kje sem.

SARA

A nisem ... tam?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT se precej zresni, obrne se proti njej s čudnim izrazom na obrazu.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

... tam?

SARA

Ali sem tukaj ali sem ... tam?

Hm, POLKOVNIK SYLVIAN BATT, zakaj ne odgovorite?

Kaj čakate? Kaj vam je?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

To je pa skrivnost.

SARA

Bom videla Abija tu?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ne vem, kdo je on.

SARA

Moj kolega!

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Samo vi ste še ostali.

SARA

Ne mi s tem, polkovnik, ne mi s tem!

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Saj ne, pilotka Sara, samo rad bi našel pot od ... tu.

Iznenada se pojavi GENERAL ENGEL WALKER.

GENERAL ENGEL WALKER

Nisem rekel voljno.

Pesek leti naokoli ...

Vztrajanje navkljub težko določljivim parametrom

... vročina.

SARA

Polkovnik Batt! General Walker!

Ne, ni ju, SARA.

SARA

Tukaj sem.

Nisi ... tam?

SARA

Tukaj sem!

Si prepričana?

SARA

Tukaj sem!!!

Razumemo.

SARA

TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM,
TUKAJ SEM ...

A SE MORAŠ DRETI, KER TO ŽE VEMO!

SARA

TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM, TUKAJ SEM,
TUKAJ SEM

...EJ!

SARA

Kaj pa, če je vse to ... tam? Kaj misliš?

To meni?

SARA

Samo, če to ni tukaj, ampak ... tam, potem mora biti kje izhod.

In če ga ni?

SARA

Mora biti, ker drugače, ne vem ...

Tale sklep je logičen, ampak ...

SARA

Nisem hotela tega, hotela sem študirat psihologijo. Za vojno sem vedela, samo sem upala, da nas ne bo dosegla. Vem, ja, kaj sem si pa mislila? Cel svet se bojuje, a ti se pa ne boš?

SARA?

SARA

Lahko bi takrat rekla ne, samo vsi so že šli. Če bi ostala v naši ulici, bi bilo huje, vsi so kasneje pomrli. Kljub temu nisem pričakovala, da mi bo šlo bojevanje.

SARA?

SARA

Cela enota je bila zdesetkana, monstrum je bil gromozanski tiranozaver, jaz in Abi sva ostala. Pošast je šla počasi proti nama, midva pa sva se začela zaletavati vanj. Abija je grozovitež izdelal, vendar je preživel, sama sem pa šla do konca.

SARA?

SARA

Toda potem nisem nehala, ko sem ga ubila, hotela sem ga povsem izničiti, morala sem jim dati vedeti, kako so nas oni uničili, kako so pokopali naše upe, naše sanje, naše želje.

SARA?

SARA

Naslednji dan so prišli drugi. In naslednji dan isto ter drugi dan prav tako in tako dalje.

SARA?

SARA

Nisem v redu.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Pilotka Sara, zato ste pa najboljši.

Od kje se je ta spet pojavil?

SARA

Ko me ne bo, ne bom več.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ne razmišljajte tako, mislite na ...

SARA

Druge? Koliko jih pa še?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ogromno.

SARA

Še več jih je pa ... tam.

Glej, no, POLKOVNIK SYLVIAN BATT slabo zakriva jezo ob tem stavku.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

(sikajoče) Kaj bi radi od mene, pilotka Sara?

SARA

Česar si ne upam izreči.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Morali bi, tako lahko preživite.

SARA

Bi mi ugodili?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

To pa ni moja pristojnost.

SARA

Čigava pa je?

GENERAL ENGEL WALKER

Nisem rekel voljno.

Valovi pronicaajo na pesek ...

Definicija izhoda

... megla.

SARA

Ne, to ni ...

Pa res, megle tokrat ni.

SARA

Kaj je vse to, kaj se vi greste?

Po pravici povedano tudi meni ni jasno.

SARA

Vse sem naredila prav, vsem sem sledila, ki sem jim morala, vsa pravila sem upoštevala, a vam je preveč, da mi rečete vsaj ...

ABI HAMILTON

Hvala?

ABI HAMILTON? Videti je celo ... normalno.

ABI HAMILTON

Bo dovolj, če ti v imenu vseh to rečem jaz?

SARA

Abi!

SARA mu steče v objem.

SARA

Mislila sem, da te ne bom več videla.

ABI HAMILTON

Tole bi bilo pa slabo.

ABI HAMILTON jo počasi pogladi po laseh, kar je malo hm glede na ...

SARA

Abi, si dobro?

ABI HAMILTON

Dobro sem, posebej po tem, ko te vidim.

SARA

Joj, Abi, za komplimente si bil pa zmeraj dober.

ABI HAMILTON

Komplimente.

Kako naj rečem - še naprej jo gladi po laseh.

ABI HAMILTON

Pozabil sem, kako si čudovita.

SARA

Hm, hvala?

ABI HAMILTON

A sedaj sva tukaj, na morju.

SARA

Lepo je.

ABI HAMILTON

Vem.

ABI HAMILTON poljubi SARA, njej ravno to ni...

SARA

Abi, kaj delaš?

ABI HAMILTON

Kar sem si zmeraj želel.

SARA

No, saj se mi je zdelo ...

Prekine jo s poljubom, vendar SARA...

SARA

Abi, ni čas za to ...

ABI HAMILTON

Je, ker nisva tukaj, ampak...tam.

SARA

Abi ...

Spet jo poljubi, ona se mu ...

SARA

Abi, kje je ... tam?

ABI HAMILTON

... tam, kjer vrabčkom ne režejo jezikov.

SARA

Se da priti nazaj?

ABI jo spet pogladi po laseh.

ABI HAMILTON

Takole bom rekel.

Ja, poljubi jo, kar je, glede na situacijo, tudi čudno, SARI se zdi tako.

SARA

Ja ali ne?

ABI HAMILTON

Zakaj bi se obremenjevala s tem?

SARA

Abi ...

ABI jo spet poljubi, tokrat jo močnejše, nakar ji gre po vratu, SARI je vse bolj nelagodno.

SARA

Abi, ven morava, izgubila se bova, morava nazaj.

ABI HAMILTON

Si res želiš biti spet v tisti kovinski pošasti? Pobijati stvore? Ki ne pojenjajo, kar naprej prihajajo.

SARA

Sploh ne, Abi, ampak ... to ni dom.

ABI HAMILTON

Meni je tukaj super.

SARA

Abi! Abi! ABI!

SARA ga odrine stran, ABI HAMILTON jo, ojoj, zelo srepo pogleda. Videti je, kakor da ji bo kaj naredil, vendar se samo umakne od nje ter se uleže na plažo, kjer gleda v horizont.

SARA

Poglej naju, tole je narobe, ti ni to ...

ABI HAMILTON

(besno) Kaj naj? Prepozno je, da bi lahko kaj spremenila, vzeli so nama vse, kar bi lahko bila. Ostane samo še ... tole.

SARA sede zraven njega, z njim gleda v daljavo.

SARA

Si v redu?

ABI HAMILTON

Končno sem miren, nič več me ne skrbi.

SARA

Je to slovo, Abi?

ABI HAMILTON

Sara, nimam doma, vsi so mrtvi.

SARA

Pri meni je isto.

ABI HAMILTON

Torej?

SARA

Vseeno moram nadaljevati.

ABI HAMILTON

Zakaj?

SARA

Ker mi ne ostane nič drugega.

ABI HAMILTON

Sara ...

SARA

Ne, Abi, moram se vrniti, moram se boriti naprej.

ABI HAMILTON

Čeprav ni upanja?

SARA

Vedno se ga najde, celo ko misliš, da ga ni.

ABI HAMILTON

Ampak Sara, to je lahko že vnaprej izgubljena bitka.

SARA

Lahko, vendar ni nujno.

ABI HAMILTON

Rad bi imel tvoj zagon.

SARA

Adijo, Abi.

ABI HAMILTON

Sara?

SARA

Ja?

ABI HAMILTON

Za tabo.

GENERAL ENGEL WALKER

Nisem rekel ...

SARA bliskovito vstane ...

SARA

Ne!

GENERAL ENGEL WALKER

Ste me ...

... zažene se v GENERALA ENGELA WALKERJA...

SARA

Ne!

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka ...

... ter ga podre na tla.

SARA

Ne, tokrat bo po moje.

GENERAL ENGEL WALKER

Pilotka Sara, prosim vas, poslušajte me! Ko bi vi vedeli, kako malo je potrebno, da se izgubiš!

SARA

Voljno, general Walker.

SARA mu pljune v obraz ter vstane. GENERAL ENGEL WALKER obleži na tleh, njena slina se meša z njegovimi...solzami?

GENERAL ENGEL WALKER

Prav, naj bo po vaše.

GENERAL ENGEL WALKER težko vstane, z veliko žalostjo (?) jo pogleda.

GENERAL ENGEL WALKER

Naj bo po vaše.

Nekdaj veličastno mesto ...

Poskus utemeljitve

... sedaj prazno.

SARA

Tukaj sem, ne bojim se ničesar. Lahko mi, kdorkoli si že ti, narediš karkoli, a se bom borila, razumeš! Ne bojim se ničesar.

Aplavz!

SARA

Moje ime je Sara, sem pilotka svojega mehanskega kolosa, pobila sem že na tisoče stvorov, tole ni prav nič v primerjavi z njimi.

Aplavz!

SARA

Ne vem, kje sem, ne vem, kdo me je poslal sem, vem pa, da hočem ven.

Aplavz in skandiranje, ki ga izvajajo ...

ABI HAMILTON, POLKOVNIK SYLVIAN BATT IN GENERAL ENGEL WALKER

Sara! Sara! Sara! Sara!

Resno? Kaj se jim je pa tokrat zgodilo?

SARA

A zdaj ste pa kar na moji strani?

Se strinjam.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Jaz sem še naprej žalosten.

ABI HAMILTON

Meni je vseeno.

GENERAL ENGEL WALKER

Sam pa še nisem rekel voljno.

SARA

Ničesar me ni strah.

VSI TRIJE se močno zasmejijo, nakar iznenada prenehajo. Tole tudi meni ni jasno.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

To je sicer dobro, toda a ti veš, da se iz tega kraja ni nihče vrnil?

SARA

Rekli ste, da ne veste, kje je ta kraj.

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Drži, ampak dejstvo ostaja - nihče še ni bil njegov povratnik.

ABI HAMILTON

Ja, poglej mene.

GENERAL ENGEL WALKER

Skratka, pilotka Sara, razumite, da možnosti niso najboljše.

VSI TRIJE se postavijo kot kipi, potem pa začnejo iznenada ... plesati?

SARA

Spet boste peli tisto o vrabčku ...

Ne, tokrat presenetljivo ne.

SARA

Kaj, tokrat presenetljivo ne?

SARA, prosim, stvari so resne, ker me ONI TRIJE strašijo s svojim plesom.

SARA

No, kam gre tole?

Hm, NJIHOVI OBRAZI se pričenjajo spreminjati?

SARA

Hm, v redu?

NJIHOVI OBRAZI dobivajo nam zelo znano ... podobo?

SARA

Čakaj malo ...

Em, obraz VSAKEGA OD NJIH se je spremenil v SARINEGA, če bi bil ta balon. Ja, kar srhljivo je vse skupaj.

SARA

KAKŠNA ČAROVNIJA JE TO?

*VSI PLEŠEJO NAPREJ, TODA TE POVSEM RAZUMEM GLEDE OPAZKE
O ČAROVNIJI.*

SARA

NEHAJTE!

NE BODO TE UBOGALI, KER DELAJO ISTO KOT PREJ.

SARA

Kdo ste vi?

To je na tem mestu presenetljivo dobro vprašanje.

SARA

Kaj hočete?

Korektno, bravo.

SARA

Ne, ne boste ...

Česa? Kdaj je treba biti manj kriptičen.

SARA

Ne, ne boste me, moja pravila veljajo sedaj.

Toplina

Določena stopnja, kjer se stvari spremenijo

...lave

SARA

Kaj boste storili?

Ha, vsak od njih je na svoji ploskvi, SARA prav tako.

SARA

Tole je kar težka zagonetka.

Zanalašč si rekla zagonetka?

SARA

Zagonetka, kje pobiram take?

Pilotiraš mehničnega kolosa, ki premaguje stvore, rabiš malo humorja, lahko se ti zmeša od vsega, čeprav glede na vse lahko rečemo, če se ti ni mogoče ...

SARA

No, kolegi, kaj boste storili?

SARE Z GIGANTSKIMI GLAVAMI se spogledajo med sabo, nakar s peto udarijo ob svoje ploskve. Ko to storijo tretjič, se ploskve ...

SARA

Kako?

... pripeljejo do njene ter spojijo skupaj? Vau.

SARA

Ah, seveda.

SARE Z GIGANTSKIMI GLAVAMI jo obkoljijo, a SARA si samo prikima. Tako se dela. Slednje je mišljeno iskreno, ne sarkastično, če ni jasno.

SARA

Prav, pa dajmo.

ENA OD SAR Z GIGANTSKO GLAVO jo prime od zadaj, medtem ko jo DRUGA in TRETJA SARA Z GIGANTSKO GLAVO klofutata. Ko prenehata, se SARA samo zasmeji. Gromko.

SARA

To je vse?

DRUGA in TRETJA SARA Z GIGANTSKO GLAVO jo skušata boksniti, toda SARA zaustavi oba udarca z roko z nogami, nakar stopi PRVI na noge, zaradi česar jo spusti. SARA jo nato brcne, nakar...

SARA

Peče, ne?

Ha ha ha, smešno, DRUGA in TRETJA Z GIGANTSKO GLAVO jo takoj za tem obkoljita.

SARA

Bi se ji pridružili?

DRUGA jo prime za vrat, a se SARA kmalu reši ter jo dvigne, čemur sledi ...

SARA

Topla kopel, dobra za pomiritev živcev.

Ha ha ha, zabavno, vendar ne pozabi, da je tu še TRETJA SARA Z GIGANTSKO GLAVO.

SARA

Samo še jaz in ti sva.

To je očitno, kar je jasno tudi TRETJI SARI Z GIGANTSKO GLAVO, zato skoči nanjo, SARA se ji umakne.

SARA

Kaj je, se me bojiš?

TRETJA SARA Z GIGANTSKO GLAVO jo skuša zadeti z brco, toda SARE ne doseže.

SARA

Daj, kaj še čakaš?

SARA in TRETJA SARA Z GIGANTSKO GLAVO se zaletita druga v drugo, držita se, nakar

TUU!

... kot v tisti zgodbi o dobroti in pohlepu.

SARA noče slišati tega.

KOLOS

Dobrota je zmagala, pohlep je pa izgubil ...

TUU!

KOLOS

... vrabček je dobil drug jezik.

SARA prime KOLOSA za vrat.

KOLOS

Včasih sem kakor vrabček, ki so mu odrezali jezik ...

TUU!

KOLOS

... kot v tisti zgodbi o dobroti in pohlepu.

SARA ga vse močnejše drži za vrat.

KOLOS

Dobrota je zmagala, pohlep je pa izgubil ...

TUU!

KOLOS

... vrabček je dobil drug jezik.

Glava KOLOSA je ločena od njegovega telesa.

DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DEŽ DE

Želje so eno

ABI HAMILTON

Ko se bo končala vojna, bom šel domov v svojo vas. Tam bom končno začel s svojim vrtom, to sem si že dolgo želel storiti. Na njem bom imel bele vrtnice in krizanteme istih barv. Seveda, našlo se bo tudi več vrst zelenjave, predvsem bodo tam paradižniki in bučke, slednje so super, ha ha ha, ne? Vsakič, ko bo pa pomlad, bom vse sosede, no, tiste ta žive, kolikor jih je še, povabil na piknik, kjer se bo pilo, jedlo in zabavalo. Mhm, šel bom domov v svojo vas, ko se bo končala vojna. Kako bo pa pri tebi?

SARA?

POLKOVNIK SYLVIAN BATT

Ko se bo končala vojna, bom srečal svoje kolege, s katerimi sem imel bend. Ne vem, koliko jih je še ostalo, upam, da jih je čim več. Šli bomo v garažo mojih domačih, kjer bomo vadili. To bomo morali početi, že dolgo nismo koncertirali. Na eni točki bomo znali dovolj in spet bo tako kot nekoč. Da, srečal bom svoje kolege, s katerimi sem imel bend, ko se bo končala vojna. Kako bo pa pri tebi?

SARA?

GENERAL ENGEL WALKER

Ko se bo končala vojna, ne vem, kaj bom počel. Mogoče bom obiskal svoje domače, če se me še spomnijo, nazadnje sem jih videl bolj na hitro. Mogoče bom ostal v vojski, pisal poročila ali pa poučeval kadete, imam dosti izkušenj za to. Mogoče bom pa v štabu, čakal na naslednjo vojno. Zmeraj je naslednja vojna. Res ne vem, kaj bom počel, ko se bo končala vojna. Kako bo pa pri tebi?

SARA?

Nekoč bo drugače*Žitno polje valovi. SARA?**Pih vetra.*

SARA?

*Sonce pripeka. SARA?**Ptice pojejo. SARA?**Nebo je jasno. SARA?*

SARA?

SARA?

Žitno polje še naprej valovi.

ZASTOR

Jaka Smerkolj Simoneti

Jaka Smerkolj Simoneti (1997) je diplomant dramaturgije in scenskih umetnosti. Študij nadaljuje na magistrski stopnji dramaturgije in vzporedno gledališke režije. Poleg praktične dramaturgije se ukvarja s pisanjem gledaliških kritik, urednikovanjem in pisanjem predvsem dramatike. Leta 2018 je pod mentorstvom Simone Semenič na delavnicah Vzkrik napisal besedilo *Stopnice*, ki je bilo takrat tudi bralno uprizorjeno.

Stopnice

Osebe:

STOPNICE	marmornate, imajo preprosto kovinsko ograjo, robovi so zlizani od mnogih korakov in v času dežja nevarno zdrsljivi
LEVI	živi v desnem stanovanju
GORAZD	njegov oče
MITJA	Levijev fant
DESNA	živi v levem stanovanju
TATJANA	njena mama
MATIJA	Desnin fant

Prostor:

Staromeščanska hiša s tremi nadstropji, skupaj šestimi stanovanji. Ena tistih lepo ohranjenih hiš, ki jih kakor majhne piščančke prenašajo iz roda v rod. Njena podoba v ulici niha med neopaznostjo, ki jo odlikuje z bršljanom prepredena siva fasada, in pompoznostjo, ki jo naznanja stolp z bakrenim zaključkom. V drugem nadstropju se na desno stran odpira eno in na levo drugo stanovanje.

Opomba:

Replike zapisane z *ležeče* oznanjajo časovni preskok v preteklost.

PRVI PRIZOR v desnem stanovanju**STOPNICE**

Razmetana postelja in med belo posteljnino se gneteta dve telesi, se gneteta, da bi nekaj zamesila, da bi zamesila nekaj, čemur bosta kasneje, potem ko bosta že zgubana in hripavih glasov, ko bosta že tako dementna, da se ne bosta več spomnila te postelje in te bele posteljnine, rekla ljubezen.

MITJA

Auč. Pizda.

LEVI

Kaj je?

MITJA

Pazi malo, še vedno me skeli.

LEVI

Še vedno?

MITJA

Kaj pa ti veš, mogoče je kaj počeno ali kaj podobnega.

LEVI

Ah, daj no.

MITJA

Sej si bil zraven, sej si videl, kako sem se razkantal po teh vaših štengah.

STOPNICE

Noč je že počasi ponikala v jutro, ko sta z zadnjimi močmi odpahnila vratno krilo. Odpahnil ga je Mitja in Levi je svoj vid izostril na njegovo nadlaket, ki je v tem dejanju izbočila mišico in preko nje razpotegnila izstopajočo žilo.

LEVI

Hot.

STOPNICE

je pomislil. Prvi korak je bil negotov, korak v temo, neprepričan o višini in globini potrebni za dvig na novo površino. Mudilo se mu je in želel si je čimprej prečkati razdaljo od poznanja

do bližine. Levi zaostane v koraku, ozre se v Mitjin mišičasti hrbet, zagriže v spodnjo ustnico in z vajenim gibom udari po steni. Še preden luč uspe razsvetliti prostor, jo prehiti drug korak in mišičast hrbet, izstopajoča mišica na nadlakti ter dva dni neobrit obraz, vsi se pre-pustijo mojemu nazobčenemu obličju.

MITJA

Auč.

LEVI

Pst, ššššš.

STOPNICE

Levi iztegne roko proti njemu, a namesto tega poboža moje hladno marmornato lice.

LEVI

Lep si, tako zelo si lep.

MITJA

Ma daj, nehaj.

LEVI

Res, ne vem, to se mi zdi, tako čudovito.

MITJA

Daj nehaj srat.

LEVI

Resno!

MITJA

Kaj pa je tu čudovitega?

LEVI

To, ti, midva.

MITJA

Ma daj, ne se mi zdaj pomehkužit.

LEVI

Samo malo romantike.

MITJA

Romantike, ja.

LEVI

Kaj boš rekel, da si že takoj vedel?

MITJA

Vedel kaj?

LEVI

Da bo to.

MITJA

Kaj?

LEVI

Saj veš, to.

MITJA

Levi, jaz ti ne morem nič obljubit.

LEVI

Ne, saj, saj, saj nič ne pravim.

MITJA

Mogoče ne takoj, ampak potem, ko sem se razsul na štengah. Potem pa ja.

STOPNICE

Temperatura med njima narašča, me pa še vedno tu, tako hladne, tako same. Vročica se večja in po mišičastem hrbtu se počasi razcvetijo prve kapljice znoja. Želi ga sleči, ampak njegove roke prehitevajo njegove misli. Začne spodaj pri zadrgi. Levi iztegne svojo dlan proti njegovi.

LEVI

Počasi.

MITJA

Ne ti men počasi, ne morem več počasi.

LEVI

Saj bo še čas, bo še čas za vse.

STOPNICE

Levi se dvigne in suvereno v enem koraku zaobjame tri ter ga prestopi. Mitja se ozre za njim ter se hitro povzpne na noge. Iz njegovega komolca name pade ena samcata rdeča kapljica. Levi vzame dva svoja koraka nazaj, njegov komolec dvigne k svojim ustnicam in ga pogoltne v poljubu.

LEVI

A ja, a kar tako.

MITJA

Daj no, kot da ti pa nisi hotel tega že od prve sekunde.

LEVI

Ne, saj verjetno sem.

MITJA

Seveda, kdo pa ne bi.

STOPNICE

Smeh zmoti nov korak, odločen prvi korak. Jutro je in sonce sije. Sonce jasno izriše vse oblike, vsak korak je že prej napovedan s senco. Senco, ki preko bližine zariše oddaljenost.

LEVI

Čakaj, a slišiš?

MITJA

Kaj spet?

LEVI

Daj, daj obleci se.

MITJA

Res, še vedno? A ti mene misliš do konca življenja skrivati.

LEVI

Nehaj no, saj veš kakšen, kako je.

MITJA

Koga boli zanj.

LEVI

Prosim, samo še malo časa rabim, res.

MITJA

Moje gate so pod tvojo nogo.

LEVI

Izvoli.

MITJA

Tenks.

STOPNICE

Koraki vedno odločnejši, kakor bi se trudili na marmornati površini pustiti sled, pa je ne morejo. Po končanem vzpenjanju se niti ne ozrejo čez ramo, da bi občudovali pot, ki so jo premostili. Koraki, ki so vedno daleč stran, naj bodo še tako blizu.

GORAZD

Doma sem.

LEVI

Zdravo

MITJA

Dober dan.

GORAZD

Kaj pa ti navsezgodaj tu?

LEVI

Igrice igrava.

MITJA

Malo lenariva.

GORAZD

Levi igrice boš s prijateljem igral, ko boš pospravil sobo.

LEVI

A moraš res zdaj s tem.

GORAZD

Da te ni sram, da imaš goste v taki zatohli luknji.

MITJA

Ne saj, gospod, mene res ne moti.

GORAZD

Oprosti, moral boš priti nazaj kasneje.

LEVI

Oči.

GORAZD

Kosilo bo ob pol enih, če imaš do takrat vse urejeno, lahko celo popoldne lenarita.

STOPNICE

Od poljuba komolca se zdi razdalja do postelje neznatna, primerljiva z razdaljo med dvema metuljevima kriloma. Temperatura narašča do točke nevzdržnosti. Ko zapustita moj hladen objem, njuni telesi trzata, sliniva se drug po drugem, po bližini drug drugega.

LEVI

Ostani še malo.

MITJA

Kaj zdaj?

LEVI

Daj samo še malo.

MITJA

Sej bo tvoj stari popizdil, ne moj.

LEVI

Samo še malo.

STOPNICE

Po dolgi poti hodijo koraki k ljubezni, h kakršnikoli ljubezni. A odločni koraki, slepi koraki, ki se nikoli ne obrnejo nazaj, da bi videli, kaj vse so že prehodili, so nagnjeni k neprestani utrujenosti, odsotnosti počitka in zato se raje spotikajo, raje padajo, a vseeno verjamejo, da bodo nekega dne vstali.

DRUGI PRIZOR na stopnicah**GORAZD**

V skrbem sem zanj, veš, včasih mi je tako težko.

TATJANA

V skrbem sem zanjo, veš, včasih mi je tako težko.

GORAZD

Težko je, ker se mi zdi, da se neprestano odmika, bolj ko hočem blizu, bolj daleč gre. Ne razumem, a ne razume, da mu želim le najboljše, da si ga želim le pravilno in dobro vzgojiti, da ne bom do konca življenja skrbel zanj. Pri njegovih letih sem že delal, skrbel sem še za mlajšo sestrnico, on pa bi samo lenaril po cele dneve. Pa ta fant, s katerim se družim.

TATJANA

Ta fant, s katerim se družim. Res si ne želim, da bi sprejela kakšno napačno odločitev. Ali bog ne daj, da bi jo prisilil v kaj. Zlato moje. Pa saj se je še včeraj igrala z barbikami, sedaj pa neprestano hiti iz stanovanja in, kadar je doma, vrata zatisne tako tesno, da me je strah, da bi ji zmanjkalo zraka za dihati.

GORAZD

V skrbem sem zanj, veš, včasih mi je tako težko.

TATJANA

V skrbem sem zanjo, veš, včasih mi je tako težko.

TRETJI PRIZOR v levem stanovanju**TATJANA**

Desna, je vse v redu?

DESNA

Ja, pa dej no fakof, kaj moriš.

TATJANA

Skrbi me, nekam dolgo si že v stranišču.

DESNA

Mama, a si ti resna, a lahko, prosim, odjebeš.

TATJANA

Saj ti nič nočem Desna, samo povej, kaj se dogaja.

DESNA

In potem se sprašuješ, zakaj nočem več živeti tu. Mislim kdo bi bil tako prfuknjen, da bi to diktaturo zamenjal za svoje stanovanje.

TATJANA

Desna! Takega jezika ne bom prenašala.

DESNA

A se ta pogovor res še nadaljuje!?

TATJANA

Nič žalega ti nočem, popolnoma normalno je, da mam skrbi za svojo hčer, pa naj se tvojim prijateljem zdi to še tako zelo nekul.

DESNA

Kaj dafak imajo moji frendi zdaj s tem!

TATJANA

Desna, dokler boš živela pod mojo streho, se ne boš tako zdirala name.

DESNA

A se resno ne morem niti v jebenem miru poscat!?

STOPNICE

Ko je toplotni odtis Levija in njegove novonašle ljubezni komajda zbledel, je pod roko Desno pripeljal v domače poslopje Matija. Njegovi koraki niso bili negotovi, bili so koraki z namero, jasno začrtanim ciljem razmetane posteljnine. Sprosto roko je nejevoljno drsel po steni iščoč stikalo. Ko je s prsti začutil izboklino v hladni steni je po njej močno udaril, da je zadnja stran njegove dlani kratko malo zacvetela v vejevju mrežastih žil.

DESNA

Hot.

STOPNICE

je pomislila.

DESNA

Sedaj pa res. Sedaj pa res moram.

STOPNICE

Svojo rit malce nerodno dvigne nad straniščno školjko in z roko med nogi nastavi belo palčko. Nekaj trenutkov čaka. Zatisne oči.

STOPNICE

Kot jih je zatisnila, ko je luč zaslepila njen teme vaje pogled. Ozrla se je vanj, v njegovi izre-zljaniličnici. Pomislila je

DESNA

Sedaj pa bo.

STOPNICE

Nato neha napenjati vek in pšššššssssss.

DESNA

Bogec. Bogec, vem da sem že marsikaj zajebala, ampak prosim ne mi naredit tega.

STOPNICE

Čas veliko daljši od tistega, v katerem štejemo korake.

DESNA

Sej vem, bogec, sej vem, da si me že neštetokrat rešil iz kake podobne pičkarije. Ampak bogec nič nisem mogla, nisem mogla, tokrat pa res ne. Saj veš, kako to je, kdo bo vedel, če ne ti Bogec, jebote.

STOPNICE

Tišina, veliko mučnejša od topota odhajajočih nog.

DESNA

Pička pofukana, tenks, res ful ti hvala, kakor da nisem že dovolj zafurala vsega skupaj, se nej zdaj še s tem ukvarjam, mislim, a si lahko še bolj egoistična svinja, ma koga boli kurac zate Bogec, če ti pa dol maha za nas tu spodaj.

STOPNICE

Njuni koraki so bili enakomerni. Z eno roko jo je držal okoli ramena, kakor bi želel del svoje teže, teže svojega sveta preložiti nanjo, z drugo je sedaj segel k ustom in se znebil svoje cigarete. V naslednjem koraku je ogorek pritisnil na tla z gumijastim podplatom tenisk. Pomembno je priti tja in vseeno je, kaj storiš po poti. Vzpenja se do vrha in začela je po žepih brskati za ključi. Molk med njima, kakor prezebljeni sklenjeni prsti, ki čakajo ogenj.

MATIJA

Si sama?

STOPNICE

Nemo je pokimala ter ga spustila v stanovanje, ko je on že izginil, je hitro naredila tri korake nazaj in s tal pobrala ogorek.

DESNA

Res, samo še to sem rabila. Pizda.

TATJANA

Desna, kaj se dogaja? Si v redu, kavo sem skuhala, shladila se bo.

DESNA

Minutko, a me lahko samo za eno minutko pustiš na miru.

TATJANA

Ne odrivaj me, saj veš, da ti hočem le dobro.

DESNA

Ja, to vsi pravijo.

TATJANA

Kaj praviš?

DESNA

Nič nič, mama, takoj bom.

STOPNICE

Približno pol ure kasneje so se vrata stanovanja zopet odprla. Izstopil je in si, še preden bi uspela za njim zaloputniti, prižgal novo cigareto. Njegovi koraki so bili lahkotni, trudil se je lebdeti. Hop hop hopsal je, preskakoval po dve naenkrat in se režal, od ušesa do ušesa se je režal. Ne vedoč kako zelo velik kos topline je vzel in kako malo je pustil njej.

ČETRTE PRIZOR na stopnicah

MATIJA (po telefonu)

Ne morem zdaj, te kasneje pokličem. Ja nima veze, če je nujno, pač ne morem. A se lahko nehaš pizdit. Kaj? A se zafrkavaš. Daj kar lepo se nehaš hecat iz mene. Glej, Desna, ne morem zdej tega. Pa daj umiri se, no. Itak pa to sploh ni moj problem. Kaj, kako to mislim. Ja, pač ni moj problem. Ja vem, da je moj, nehaš me podjebavat. Samo iskreno povedano ne štekam, zakaj bi se moral jaz s tem ukvarjat. Ne morem zdaj, ne tako, te kasneje pokličem.

MITJA

Pač ne morem. Ne vem, vse to skrivanje pa to. Ne moreva. Saj veš. Saj štekam, da tako je, samo pač mori mi. Kaj naj drugega rečem, če je pa res Levi. Jaz hočem bit s tabo in prej kot slej bo moral tut ta stari to izvedet. Ali kaj? Mislim koliko časa mi še misliš to počet, ker to tudi meni ni neki ful izi. Res mi ni fajn, da se moram tihotapit tukaj naokoli.

LEVI

Saj vem, daj, te pokličem. Lepo bodi. Čakaj, še enega. Lepo bodi.

DESNA

O, hej.

LEVI

Kaj pa ti?

DESNA

Nič, neki moram nest v smeti.

LEVI

A ti mama ne pusti več uporabljat smetnjakov doma?

DESNA

Ne, ne, sicer se ji je res malo odfukal, ampak ni v tem fora.

LEVI

Saj vem, sem se skušal malce pošalit.

DESNA

Aja. Kaj pa ti?

LEVI

Nič, samo enega kolega sem pospremil dol.

DESNA

Aja.

LEVI

Ja.

DESNA

Mhm.

STOPNICE

Negotovo se prestopata. Ne vesta zagotovo, kdo bi stopil višje in kdo nižje. Kako se srečati, če pa je eden vedno višje od drugega, torej je drugi vedno nižji od prvega. Nekaj neprijetnega je v tem, da se v srečanju gleda zviška. Nekaj skrajno neprijetnega je v tem, da greš lahko samo gor ali dol, umakniti pa se nikakor ne moreš.

DESNA

Jo, a si drugače že slišal za to dramo, ki so je imeli zadnjič?

LEVI

Ne, kaj?

DESNA

Fak, mati mi je razlagala. Nekaj se kurčita tisti dve babici iz tretjega, da si bosta kosti polomili na štengah.

LEVI

Ja, ja, moj prijatelj je tudi enkrat ponoči zdrsnil na njih.

DESNA

Ma ne vem pizda baje, da ful drsi. Ena je imela celo izpoved na tej skupnost stvari, kako ji je spodrsnilo in so se ji razsule vse vrečke pa še res brutalno plavko je dobila. Mislim, saj imajo res časa ko dreka, se s takimi pičkarijami ukvarjat.

LEVI

To imaš kar prav, kaj bodo pa naredili?

DESNA

Ja kao, da je mati videla pri eni frendici v bloku neke selotejpke, ki jih nafukaš po robu in pol ne drsi več.

LEVI

Ne vem, meni so se zdele naše stopnice vedno res super, tako za hodit po njih.

DESNA

Kaj naj rečem, ne vem, če sem kdaj zares razmišljala o tem.

LEVI

Tako, ne pregloboke, ne previsoke, ravno prav stopiš na njih.

DESNA

Mislim, najbrž res.

LEVI

Saj ne vem, mogoče sem pa enostavno tako navajen na njih.

DESNA

Po mojem bolj to, itak se že skoraj dvajset let prekladava po teh štengah.

LEVI

Ja, res. Samo včasih res opazim kje, da imajo grozno nepriljudne stopnice.

DESNA

Saj naše bodo zdej še bolj spimpane, bodo babice to porihtale, da si ne bo katera kakega kolka zjebala.

LEVI

Najbrž res.

DESNA

Grem še na en čik, greš zraven?

LEVI

Ne, moram na kosilo. Drugače bo spet kaos, saj me je kar malo sram, ker sem prepričan, da se čisto preveč sliši to k vam.

DESNA

Bolj poredko sicer.

LEVI

No, ja.

DESNA

No, nič.

LEVI

Ja, saj se še kaj srečava.

DESNA

Zihr, zihr.

LEVI

Zagotovo ja.

DESNA

Loh bi res kdaj kej spila al pa kej.

LEVI

Mhm.

DESNA

No, ja, ajde.

STOPNICE

Nekaj skrajno neprijetnega je v tem, da stojiš tako na sredini in bi si tako zelo želel dol, pa veš, še predobro veš, da ne smeš, da greš lahko samo gor po poti, ki jo že tako predobro poznaš.

PETI PRIZOR v levem stanovanju

DESNA

Jo! A je kdo doma?

STOPNICE

Mir, tišina. Okna so priprta in skozi njih pride lahena vetrič, ki preseže celoten prostor, da bi pregnal kakršnegakoli nepridipravega, ki bi želel prisluhniti besedam, ki niso namenjene njemu.

DESNA

Hvala kurcu.

STOPNICE

Desna in Matija rabita od vrat do postelje glede na razdaljo občutno dolgo časa. Desna hodi par korakov za njim in vztrajno popravlja vse, kar fant podira med svojim opitim zibanjem. Ko prižge luč v sobi.

MATIJA

Pusti, ne rabiva tega.

STOPNICE

Desna zavzdihne ob pogledu na svojo svežo postlano posteljo, na napeto belo rjuho, ki jo Matija razgali z enim udrihom roke in nanjo položi svoje preznojeno zakajeno telo.

STOPNICE

Desna si natoči kozarec viskija in se odpravi na balkon. Z balkona pozorno premeri oko-

lico, da ne bi bil v okolici kdo, ki ga ne bi želela videti oziroma ne bi želela, da jo vidi. Zado-
voljna s popoldanskim mirom si prižge cigareto.

DESNA

Kaj bova sedaj, a bogec? Pičku materino sva dobro to zakuhala. Ne vem, ... no. ja, vem.
Samo nič se ne delaj nedolžnega, ker to je ravno tako moja krivda kakor tvoja.

STOPNICE

*Zelo hitro se ob svežo belo posteljnino ne drgne več jeans, usnje in bombaž, ampak mlada
prožna koža. Njena je gladka, le na par predelih jo obrašča nežen puh. Njegova malenkost
bolj izsušena, hrapava, po dlaneh ima žulje in vse povprek ga preraščajo skodrane trde ko-
cine.*

DESNA

Jo, izi. Kaj pa ... sej veš?

MATIJA

Nič ne skrbí, samo zaupaj mi.

DESNA

Glupača, mislim kdo je še tak debil. Mislim kdo, jaz valda, kdo pa drug. Sam to si ti kriv,
veš, s svojimi idiotskimi pravili pa prepovedmi pa vsemi pičkarijami, ki se slišijo blazno
supe, dokler ne pridem v puberteto in ugotovim, da bi mi dejansko sedlo kdaj seksati brez
slabe vesti, da se bom zaradi tega cvrla pri tvojem bivšem besteku. Veš kaj bogec, ti sploh
ne veš, kako naporno je biti tukaj dol. No pa sej še boljše, kar gor ostani, tam je ziher kej
bolj fejst, če nič drugega ti najbrž ni treba sesati, kar zna bit čist carsko. Samo tako, bodiva
iskrena drug z drugim in si priznajva, da nama ni blo treba tega narest meni, a ne. Mislm
tega si pa res nisem prislužila.

MATIJA

Blizu sem.

DESNA

Model, da ne bi ...

STOPNICE

*Prepozno je, tako hitro je prepozno. Še trenutek nazaj se je večer komaj začel, sonce je to-
nilo za visokimi betonskimi bloki in vse se je zdelo tako zelo lahkotno.*

DESNA

Pizda ti materina. Mah, kurc te gleda, itak me daš vedno na ignor, ko se mi kej zafura.

ŠESTI PRIZOR v desnem stanovanju

STOPNICE

Na balkonu sedita Levi in Mitja. Levi z balkona pozorno premeri okolico, da ne bi bil v okolici kdo, ki ga ne bi želela videti oziroma ne bi želela, da ju vidi.

LEVI

Kaj si hotel?

MITJA

Saj veš, kaj.

LEVI

Kaj naj ti še povem?

MITJA

Razloži mi, prosim, da bom razumel. Ker res ne štekam.

LEVI

Kako ne štekaš? Sej ga poznaš.

MITJA

Ja, siten je in strog, sam saj so tudi moji, ampak ne moreš mi rečt, da ne vidiš, kako zelo ga skrbi zate in bi naredil vse v lajfu za to, da bi se bi dobr počutu.

STOPNICE

Temperatura med Levijem in Mitjo narašča do nevzdržnosti. Mitju ni nič drugega mar, opazuje ga s poželenjem, tako osredotočenim na svoj cilj, da nič drugega ne more preusmeriti njegove pozornosti. Levijev pogled je veliko ostrejši in zbezan, neprestano pogleduje proti vratom, oknu in napenja ušesa.

MITJA

Kaj je?

LEVI

Nič, nič, samo moj oče, ne vem, če je doma, če bo prišel.

MITJA

Eh, kaj te briga to zdaj, če pa bo, pa naj.

STOPNICE

Mitja z jezikom drsi po Levijevem vratu, navzgor čisto do ušesa in nato dol proti ključnici. Levi pa še kar naprej nervozno pogleduje proti vratom, skuša videti skozi njih, da bi videl kakšen premik, ki se zna zgoditi na hodniku ali še globlje na mojih hladnih marmornatih površinah.

MITJA

Vedno si tako živčen, kakor da te bo ubil, če izve za naju. Glej, jaz te ne mislim v nič silit, ampak ne štekam in res imam filing, da mi nekaj prikrivaš.

LEVI

Ne, ne, nič ni. Samo strah me je.

MITJA

Kaj boš cel čas živel v tem strahu.

LEVI

Ne razumeš ...

MITJA

Ne in ni mi jasno, zakaj mi nočeš razložiti.

STOPNICE

Levi molči. Nihče ju ne vidi, kako zelo sta lepa, kako zelo sta lepa v tem svojem svetu, v tej svoji tišini.

LEVI

Mitja, jaz te imam tako zelo rad. Samo to z očetom.

MITJA

Meni nič ne pomaga pa če mi to rečeš desetkrat na dan. Moja mama bi te rada spoznala.

LEVI

Ampak to ne pomeni.

MITJA

Nič ne izsiljujem, samo povem.

STOPNICE

Telesi sta sedaj spojeni in nemogoče je določiti, katera roka je čigava. Vsi dotiki se spreminijo v eno samo kožno odejo. Opojna, mehka odeja, ki se pogrne med fantoma in ju nepre-

stano vabi, da se zavijata globlje vanjo, ker si nikoli, zares nikoli ne bi mogla biti dovolj blizu. Pod to odejo Levi za nekaj časa pozabi na svoj strah.

LEVI

Saj zadnje čase je res kar dobre volje, mogoče pa bi.

MITJA

Meni bi veliko pomenilo.

LEVI

Mhm.

SEDMI PRIZOR na stopnicah

GORAZD

V skrbeh sem zanj, veš, včasih mi je tako težko.

TATJANA

V skrbeh sem zanjo, veš, včasih mi je tako težko.

GORAZD

Saj hočem biti potrpežljiv z njim, ampak ne vem, kako dolgo bom to še zmogel. Kar naprej me ne upošteva, edino, kar si želim je, da bi živela kolikor toliko spodobno. Dobro ve, da mi ni lahko, odkar naju je zapustila njegova mama. Ampak tako ne bo več šlo, če živiš skupaj, je to skupnost in vsak mora prispevati vanjo, drugače ne gre. Ne morem mu več s slinčkom brisati ritke.

TATJANA

Oh, kakšna sreča, da bi mene Desna spustila tako blizu, da bi mi vsaj enkrat dala občutek, da me potrebuje, da sem koristna v njenem življenju. Ne pa da me neprestano odriva. Saj ve, da mi ni lahko odkar naju je zapustil njen oče. Mogoče sem preveč vsiljiva, ne bi smela tako močno vrtat vanjo. Joj, saj sploh ne vem, kaj naj naredim. Vsakič ko poskusim naredit korak njej naproti, ona odšprinta v drugo smer. Pizda. Joj, se opravičujem.

GORAZD

Ne, ne grem se več tega. Nič opravičevanja. Konec koncev jaz plačujem stroške in kupujem hrano in kuham, vsak dan kosilo, kakor da bi mu bilo šest let, otročiček pa ne, sploh ne, niti približno. Da bi si gospodič blagovoljil priti domov ali vsaj sporočiti, da ga ne bo, ne, sploh ne, niti približno. S tistim svojim okol visi po mestu cele dneve in kadi in pije in bog ve, kaj še vse. Dovolj!

TATJANA

Tako grozno je to, ko skušajo naši ptički odletet iz gnezd, mi se pa kar ne moremo prisilit v to, da bi jih izpustili. Jaz si stalno govorim, bo že prišla nazaj, prej ko slej bo rabila toplo besedo in jaz bom tu, kaj pa naj drugega.

GORAZD

Ne, ne, dovolj ga imam. Nič več prijaznost in potrpežljivosti. Pamž razvajen. jezikav in len. Jaz se tega več ne grem. Pa čisto vedno, ne glede na to, kako obrneš, vedno najde nekaj, da zagriže v tvoje živce kot hijena v sveže truplo. Ne. Dovolj. Nisem ga tako vzgojil in čist vseeno mi je, od kje je to pobral, pod mojo streho se ne bo tako obnašal!

TATJANA

Jaz bom tu, kaj pa naj drugega, kot da sem s tem lepo sprijaznjena.

GORAZD

Ne! Dovolj.

OSMI PRIZOR na stopnicah**STOPNICE**

Desna sedi na okenski polici dober meter nad podestom, ki naznanja prehod iz prvega v drugo nadstropje. Z eno nogo kroži po vrtnem zraku, kakor bi hotela ustvariti vrtinec, ki bi vase dvignil vse listnate letalce, ki so jih odvrgli bližnji javori. Približa se ji Levi, čigar obraz deluje veliko bolj jesenski kot običajno. Pod levim očesom se mu pretakajo oranžni in rumeni odtenki, po robovih pa, kakor da bi mu zorele rdeče gozdne jagode in dve ali tri majhne temno vijolične slive.

DESNA

Jo.

LEVI

Hej.

DESNA

Kaj pa je s tabo?

LEVI

Kaj?

DESNA

A je že noč čarovnic ali?

LEVI

Ja, ja, probavam svoj kostum pretepenega pedra.

STOPNICE

Zvok, ki ga sedaj spusti Desna je nekaj, kar bi zagotovo opredelili kot smeh, a grozljivo spominja na krik.

DESNA

Dobra ja, ampak resno, kaj je fora?

LEVI

Veš tiste babice.

DESNA

Kaj, kere babice zdaj?

LEVI

Tisto, kar si zadnjič govorila, da ji je spodrsnilo na ...

DESNA

Aja, una bičača, ki se je sesula po štengah in zdej v bajti zagnala cel halo.

LEVI

Ja, ja, no ta.

DESNA

Ma, saj ne vem, kaj se zdej s tem dogaja. Samo se mi zdi, da hoče baka nekaj tožit ali nekaj takega.

LEVI

Resno?

DESNA

Pa gre se ta neka iniciative sranja, mati jo ima stalno na telefonu. Saj najbrž tvoj fotr tut.

LEVI

Ti pa ogromno kadiš zadnje čase.

STOPNICE

Res je. Tukaj na oknu, ki bdi nad stopnicami, je tako zelo lepo. Popoldansko sonce se razprši ob oknu in v drobnih zlatih zrnih popada na marmornata tla. Na stopnicah je prijet-

neje kaditi, hitreje se prezračijo kot Desnina soba in bolj so obsijane, kakor temna ulica, kamor se Desna ponavadi zateče, da skrivaj pokadi dim ali dva, kadar mama kar noče in noče zapustiti stanovanja.

DESNA

Mnja, depra stari.

LEVI

Zakaj si pa depresivna?

DESNA

Ne, ne, sej to se sam tako reče.

LEVI

Aja.

DESNA

Mhm.

LEVI

Strinjam se z babicami.

DESNA

Kaj?

LEVI

Sej veš, za tiste selotejpke. Res je grozno lahko pasti.

DESNA

A to, mja ... mora bit kar pizdarija, ne bi hotela bit na berglah samo zato, ker sem nažgana stopila na zlizane stopnice.

LEVI

Ja, res je. Je kar boleče, če ti spodrsne.

STOPNICE

Desna ga gleda, nemo zre v njegov obraz in medtem globoko vdihuje cigaretni dim. Saj ni zares mogoče, da bi njegov obraz ob stopnice udaril tako, da je pod njegovim levim očesom zadišalo po jeseni, ali pač?

DEVETI PRIZOR v desnem stanovanju

STOPNICE

Spomin veliko bolj kot slika vzbuja vonj. Vonj prepotenega telesa, ki še dolgo po njegovi odsotnosti ostaja med rjuhami postelje. Vonj cigaret in piva, ki se svaljka po ustih še dolgo po tem, ko jih že zapustijo tuji poljubi. Vonj veliko bolj vstopa v nas in nas napolni sam s seboj, vonju ne moremo pobegniti. Tako kot vonj kuhinje, ki naj bi bil enak vonju doma in enak vonju družine in enak vonju sreče. Hecno. Kdo si je to izmislil? En navaden bedak gotovo.

GORAZD

Še nekaj minut pa bo.

LEVI

Super.

GORAZD

Ves čas si na telefonu.

LEVI

Kaj pa naj počnem.

GORAZD

Ne vem, Levi, lahko bi mi malo povedal, kaj počenjaš v življenju.

LEVI

Sem mislil, da kuhaš kosilo, ne da si psihoterapevt.

GORAZD.

Nehaj. Tako malo časa preživiva skupaj, malo pa že lahko potrpiš.

LEVI

O, ne skrbi, saj trpim.

GORAZD

Dovolj!

LEVI

Kaj je, si ne želiš, da bi se iskreno pogovarjala.

GORAZD

Ja, si. No, povej mali, si že našel kako deklico?

STOPNICE

Levi in Mitja in njuno skupno telo, ki se še nekaj trenutkov po tem, ko se je prižgala luč v spalnici, ne zave, kaj točno se je zgodilo. Nato začne vse potekati v počasnem posnetku, vse je zamegljeno, od luči, od ljubezni, od sovraštva. Levi se ozre in tam pri vhodnih vratih stoji nekaj, kar še najbolj spominja na paradižnik, oblečen v bež pulover in temno zelene hlače. Počasi izstopajo žile na vratu in temenih. Paradižnik se bo vsak čas razpočil v krvavo mezgo. Prične kriliti z rokami in vreščati. Ker se vse dogaja v počasnem posnetku, deluje skorajda smešno, in Levi izkoristi to zadnjo priložnost, da se nasmehe. Nato. Puf. In izgubi telo, na katerega se je opiral. Mitja se zavihti iz postelje v kup oblačil in še preden se Levi uspe obrniti za njim, si je že nadel spodnjice, hlače, sram. Sedaj dvigne svoj trup in skuša z rokami prodreti v spodnjo majico.

GORAZD

Izgini!

STOPNICE

Mogoče je pomežiknil, lahko tudi, da je kihnil zaradi hladnega piša vetra, ki ga je v sobo s seboj pripeljal Levijev oče, a ko je Levi spet odprl oči, Mitje ni več videl, samo slišal je vrata, kako so zaloputnila.

GORAZD

Moj sin ne bo peder!

GORAZD

No, daj, odloži ta svoj telefon in se pogovarjaj z mano.

LEVI

Nimava se kaj pogovarjat.

GORAZD

Mi ne bi odgovoril na vprašanje.

LEVI

Saj se hecaš.

GORAZD

Kaj je?

LEVI

Daj, ne delaj se zabitega, kolikokrat naj ti še povem, da si nisem našel nobene deklice in si je tudi ne bom.

GORAZD

Zakaj si tak?

LEVI

Ker misliš, da sem bolan, da sem deformiran.

GORAZD

A je kaj narobe s tem, da si oče za svojega sina želi lepo in mirno življenje, da ga skrbi za njegovo zdravje, a? Samo skrbi me zate.

LEVI

Ne, ne, skrbi te zase. Da si ne bi nikoli več drznil reči, da te skrbi zame. Edina oseba, ki jo je kadarkoli skrbelo zame, je bila mama.

STOPNICE

Vrata zaloputnejo in prične glasno zvoniti. Tenak piskajoč zvok se odbija po Levijevi glavi in soba postane zrnasta, nato pa postopoma vedno temnejša, dokler ne postane čisto čisto trda tema, ampak saj ni nihče ugasnil luči. Tudi telo, ki je pred kratkim pobegnilo je sedaj pozabljeno, Levi se zgrudi v posteljo, kakor tam sploh nikoli ne bi bilo ničesar. Preden dokončno odplava, zasliši jok, ogaben jok, tisti jok odraslega moškega, ki se cmeri samo zato, ker ne ve, kaj drugega početi. Saj ni sam kriv, da se tako ogabno joka, nikoli se ni zares naučil jokati, kako bi sploh lahko kaj takega zvadil.

GORAZD

Moj sin, ne, moj sin.

STOPNICE

Spominjam se vonjav in ne da bi se za to zares odločila, pričnem te spomine okušati. Vstopijo vame in se mi zaredijo, kakor gliste mi polzijo skozi telo. Okušam vso to trpko preteklost, ki je nobena ustna vodica ne uspe izprati iz mojega ustja. Tako Levi sedaj okuša hladno kovino paradižnikove mezge, ki se mu je razlila po postelji.

GORAZD

Nehaj to govoriti, ne veš. kaj govoriš.

LEVI

Kaj je, kaj, me boš spet pretepel. Saj drugega tako ali tako ne znaš.

GORAZD

Levi, nehaj, dobro veš ... sam me siliš v to.

STOPNICE

Kaj pa to počnejo pri sosedih? Nič, nič. Najbrž samo zares na glas predstavljajo omare. Je slišati, kot da bi se nekdo jezil? Saj se, saj se. Se jezijo, ker so jim golobi posrali balkon in je sine pojedel zadnji piškot v škatli. Da bi morali poklicati policijo? Ne, ne, tega vsekakor ne bomo storili, naj to med seboj uredijo. Bo tako najbolje za nas in za vse ostale.

DESETI PRIZOR v levem stanovanju**TATJANA**

Desna, ljubica, si dobro? Desna, ljubica, je že čas za kosilo, veš. Ti pa kar še vedno v postelji. Mi lahko, prosim, odgovoriš? Ne bi želela vdreti v tvojo sobo, vem, da si me prosila, naj spoštujem tvojo zasebnost, ampak mene res samo skrbi. Samo daj mi en znak, da je vse v redu, pa obljubim, da te pustim pri miru, čeprav bi se mi zdelo res pošteno, da se malo premakneš iz sobe, kadar sem doma. Tako ali tako si čisto preveč sama in sploh ne vem, kaj se ti dogaja v življenju.

STOPNICE

Desna ostro nagne glavo in do konca izprazni steklenico viskija. V ozadju se igra glasna elektronska glasba. Z glavo malce poplesuje v njenem ritmu. Pijana je, pijana in ne čuti več ničesar. Nič več je ne skrbi to, da je zakadila celo stanovanje in da se mamina nočna izmena konča že čez pet ur. Kako bo počistila ves ta pepel, ki ga je nespametno otresla na preprogo? Se bo uspela skobacati do smetnjaka in reciklirati te prazne steklenice alkohola? Niti za trenutek ne pomisli, da se bo kar zdaj zdaj sesedla tu na parketu, na tleh in tako opita in zaka-jena pričakala svojo nesrečno mamo.

DEсна

Ne, ne, Bogec danes pa ne greva spat pička ti materina. Danes boš pa z mano plesal celo noč. Saj si pizda, sej to veš, sam kaj naj ti, če so pa tablete močnejše od tvojih čarovnij.

STOPNICE

Dobro, sesedla se morda res ne bo, a zagotovo ne bo več dolgo tako suvereno upravljala svojih nog. Zdaj se odpravi proti izhodu in stopi na vrh stopnišča. Prižge si cigareto, kakor si jo je prižgal Matija, ko sta prvič prišla v njeno sobo. Ob spominu nanj, na to, kako ji je rekel

MATIJA

Si sama doma?

STOPNICE

Si Desna ne more pomagati, da se ne bi smejala in ga spakovaje oponašala. Saj zdaj ga ni več tu.

DESNA

Nič, nič bogec, ničesar več, nič zaščite nič problemov.

STOPNICE

Stop. Sedaj se Desna zave svoje glasnosti in prične se pritajeno hihitati. Pogleda dol po stopnicah in se ji malo zvrtil. Desna pade po stopnicah. No, vidiš, ji ne bi bilo niti treba k zdravniku hodit. Kajne Bogec? Ti si vedno bil na njeni strani.

TATJANA

Ljubica, kar je preveč, je pa preveč, saj razumem tvojo zasebnost in vse, ampak enostavno ne gre tako, nekaj malega me pa moraš spustiti zraven.

STOPNICE

Tatjana vstopi v Desnino sobo. Sredi bele posteljnine se razrašča ogromen rdeč madež.

TATJANA

O moj bog. Desna, Desna.

STOPNICE

Si dobro Desna? Ni bila prehuda ta ljubezen, ki si jo imela, in ta ljubezen, ki si jo izgubila? Si dobro? Samo to še povej in bodi, prosim, iskrena, če bi šla nazaj, bi še enkrat postorila vse tako, kot je bilo, kajne? Seveda bi in s tem ne more bit čisto nič, čisto nič narobe. Tako to je in prav je, da si povemo po resnici. Če bi šli nazaj, se ne bi čisto nič spremenilo. Še vedno bi prišli sem. Točno sem, kjer smo sedaj.

ENAJSTI PRIZOR na stopnicah

STOPNICE

Na stopnicah se srečata dva letna časa. Jesen na Levijevem obrazu je zdaj že v zadnjih izdihljajih, pod njegovim očesom je le še nekaj trhljih vej in temno rjavih posušenih listov. Desna je bleda kakor krede osnovnošolskih učiteljic in na licih se ji svetita dve rdeči cvetlici pod snežno odejo, ki želita obljubljeni prihajajočo pomlad. Je še daleč ta pomlad, je še veliko ledu, ki bi ga morali stopiti.

DESNA

Jo.

LEVI

Hej.

DESNA

In kako kaj?

LEVI

Pa tako, saj veš.

DESNA

Splet nesrečnih dogodivščin.

LEVI

Kaj to?

DESNA

Tako, ta lajf.

LEVI

Aja.

DESNA

Meni se je pa zdelo, da je tale kar uspela.

LEVI

Ne, ne, saj je.

DESNA

Tenks.

LEVI

Si vredeu?

DESNA

Kako to misliš?

LEVI

Nič, zadnjič sem slišal.

DESNA

Ja, kaj?

LEVI

Nič, no, babici iz tretjega sta rekli, da si padla po stopnicah.

DESNA

Pička jim materina, te stare vešče res nimajo boljšega za počet, kakor da tračarijo.

LEVI

Ne, saj nisem nič mislil.

DESNA

Si ti kul?

LEVI

A?

DESNA

Kar brutalno je bilo to.

LEVI

Kaj?

DESNA

Se je slišalo, kot da bi krožnike metala po celem stanovanju.

LEVI

Saj veš, kako je to.

DESNA

Ja saj, saj starci, fukjeni v mozag vsi po spisku.

LEVI

Ja, najbrž res.

DESNA

Pa to je že skoz tako.

LEVI

Odkar je mama šla, ja.

DESNA

Ja, sej pri nas pa ista fora, odkar se je fotr z drugo skurbaril, se je mati kot ena pijavka pri-sesala name.

LEVI

Kaj češ.

DESNA

Ma nč pizda, kaj si nor. Saj pa ne žvimo mi naših življenj, da bomo njim ustrezal. Mrš, nisem jaz kriva, da je takega debila izbrala za moža, kaj naj jo zdaj ujčkam, če je zajebala. Če zavoziš, moraš pač spucat svoj drek.

LEVI

Tako ali drugače.

DESNA

Prav imata babici iz tretjega.

LEVI

Kaj?

DESNA

Res je svinjsko tole.

LEVI

Aja, ja.

DESNA

Jebiga. Pa selotejpkki, samo, saj bog ve, da bo trajal še sto let, preden bodo kej porihtali.

LEVI

Ve, pa nič ne reče.

DESNA

Kaj haha?

LEVI

Nič, nič, slaba šala.

DESNA

Ne, ne, ta ti je dejansko kar uspela.

LEVI

Hvala.

DESNA

Ve, pa nič ne reče, dobra. Ena pizda je ta bogec, ja.

DVANAJSTI PRIZOR v desnem stanovanju

LEVI

Je dobro?

MITJA

Odlično, kdo bi vedel, da si ti tak gurman.

LEVI

Daj, nehaj.

MITJA

Kaj? Mislm res, marsikaj bi si mislil, ampak tega pa res ne.

LEVI

A daj no, sej to ni nič takega.

MITJA

Ja, jaz bi tudi rad imel kak tak talent.

LEVI

No, saj meni se pa zdi, da si za marsikaj talentiran.

MITJA

Res?

LEVI

O ja, bi se lahko spomnil nekaj stvari.

MITJA

Bi se spomnil, a?

LEVI

Saj veš, teh stvari, ki jih nočeš pozabiti, pač ne pozabiš.

STOPNICE

Krožnik se razleti le nekaj milimetrov nad Levijevo glavo. Samo malo nižje in bi bila spet jesen. Iščem besedo, pa je ne najdem. Jeza. Bes. Gnev. Kako kratke besede za nekaj tako vseobsegajočega. Sovraštvo. Kako usodna beseda za nekaj tako brezbržnega.

MITJA

In kaj bi rekel? Kaj je to, kar je na meni tako talentirano.

LEVI

Tvoj jezik.

MITJA

A tako ali kaj, samo za fuk se ti gre.

STOPNICE

Kako se okusi ljubezen? Kako se okusi to spremembo, ko jedilna miza kar naenkrat postane postelja in ni nobena žimnica mehkejša od te polakirane lesene deske.

LEVI

Tvoje oči.

MITJA

Oči? Kaj to pomeni?

LEVI

Kar hočeš.

MITJA

Sem mislil, da mi boš ti povedal, za kaj sem talentiran.

LEVI

Tvoj pogled je talentiran.

MITJA

Za?

LEVI

Za ljubezen.

MITJA

Tako mi šopaš cukr v žile, da bom staknil sladkorno.

STOPNICE

Zdaj so vrata na stežaj odprta in Levi, medtem ko utruja svoje glasilke, razmišlja, kolikokrat je že tako zagrozil, da bo odšel. Razmišlja, kolikokrat je morala njegova mama tako zagroziti, kolikokrat je morala nato zapreti vrata, pomesti črepinje krožnika in z debelim nanosom pudra prekriti modrico. Preden je dokončno odšla. Oprosti ji to, da ga je pustila z njim, da se je rešila. Nikoli ji ni tega zameril, zakaj bi morala trpeti oba, če pa je ona lahko pobegnila. Včasih se sprašuje samo to, zakaj ga ni vzela s seboj, ampak se je bala. Bala se ga je. Levi bi zdaj lahko zajokal, če bi še naprej razmišljal o njej, a se mora umakniti stampedu nasilja, ki

se mu bliža. Gorazd ima roke stisnjene v pesti in trenutno je videti kakor svinja na kolinah, ki se je odločila, da danes pač ne bo ubita, ampak bo ubila vse, kar ji stoji na poti. Proti Leviju se zažene tako hitro, da ga kar odnese skozi vrata stanovanja.

MITJA

Čista patetika.

LEVI

Všeč ti je, kar priznaj.

MITJA

No, saj mogoče mi je res.

LEVI

Seveda ti je, zakaj ti pa ne bi bilo, če ti pa kuham in ti dajem komplimente.

MITJA

Pa še kej drugega znaš.

LEVI

Ogaben si.

MITJA

Všeč ti je, kar priznaj.

LEVI

Všeč si mi, priznam.

MITJA

Daj, tiho bodi.

STOPNICE

Poljubi so krivi, ti slinasti globoki poljubi, ki tako zelo izdajajo, da je Gorazdu očitno spodletelo kot očetu, da ne glede na vse, ni mogel iz svojega sina iztepti ljubezni. Sedaj na vrhu stopnic, ko se ozre nazaj v stanovanje, mu je žal, da je ta dom postal tako prazen, da ga je naradil tako praznega. Ampak se ne more več ustaviti. Njegov sinček je že zdavnaj izgubljen med kosmate mišičaste roke drugih in ne boji se več očeta niti njegovih groženj. Zdaj se Levi požene proti njemu in mu spodnese tla pod nogami. Gorazd pada, Gorazd se podrgne ob hladni marmor, Gorazd drsi po rebrastem marmorju. Levi pa. Iščem besede, pa jih ne najdem. Zmaga. Zadoščenje. Sreča. Tako lepe besede za tako grozno stvar. Tako lep občutek za tako grd razhod.

TRINAJSTI PRIZOR v levem stanovanju**TATJANA**

Si kaj videla časopis?

DESNA

Hh?

TATJANA

Prisegla bi, da sem ga pustila pri hladilniku, hudiča.

DESNA

No, no mati, pazite na svoj jezik. Bogec vse sliši.

TATJANA

Nehaj, Desna, nisi smešna.

STOPNICE

Desni zazvoni telefon, melodija ni taka za telefonsko zvonjenje, ampak klasična skladba, čez katero poje zbor. Prav hecno, kako zelo sveto deluje to njeno zvonjenje telefona. Desna pogleda na telefon. Poleg imena Matija so zvršeni še trije srčki.

DESNA

A me ti jebeš.

STOPNICE

Sedita na stopnicah, pred vhodom v Desnino stanovanje. Matija kadi in z vsakim izdihom proti stropu vedno bolj izziva hišni požarni alarm. Nič ne de, požarni alarm ne deluje že dobra tri leta in ni mu mar Matijevo kajenje, želi si le, da bi kdo opazil, da je nehal delovati.

MATIJA

Sori bejbi, samo jaz ne vidim, kako je to problem.

STOPNICE

Desna ne vidi, kako on ne vidi, kako to ni njegova težava. Želela bi nekaj reči, ampak ne ve, kaj. Nikoli ni mislila obdržati te pomote, ki je prikapljala v njeno telo. Želi si le, da bi ji Matija rekel.

DESNA

Lej, tudi ti si zajebal in saj ne pričakujem ničesar, ampak lahko nehaš bit tak kreten.

MATIJA

Kaj hočeš od mene, Desna?

DESNA

A se hecaš, pizda ti materina? Splav moram naredit zaradi tebe.

MATIJA

Jaz ti nikoli nisem nič obljubil.

DESNA

To je čisto res, nikoli nisi ničesar obljubil.

STOPNICE

Desna vstane in iz Matijevih rok izpuli cigareto ter jo ugasne ob podplat svojega čevlja.

DESNA

Spizdi.

MATIJA

Bejbi, kaj si zdaj nasikana?

STOPNICE

Rekla je da

DESNA

Spizdi!

STOPNICE

Matija vstane, še enkrat jo pogleda.

MATIJA

Baba zmešana.

STOPNICE

Matija odide, Desna odide v stanovanje. Na začetku je bila samo voda, nato malce sluzi. Zdaj podoba dobiva tudi zvočno podlago. Sprva hlipanje, nato preklinjanje in kričanje. Izkričati in izjokati ga hoče, ga mora, hudiča.

DESNA

Ne danes, hudič, ne nikoli več.

TATJANA

Si ga našla Desna?

DESNA

Kaj mama?

TATJANA

Časopis, ljubica, časopis iščem.

DESNA

Aja, ne.

STOPNICE

Desna odide do vhodnih vrat s piskajočim telefonom v rokah. Odpre jih, pogleda dol v telefon in s palcem leve roke še enkrat podrsa po srčkih ob Matijevem imenu. Srčkano, res. Nato telefon zaluča po stopnicah. Škoda, res.

DESNA

Mama?!

TATJANA

Povej ljubica?

DESNA

Boš kavo?

TATJANA

Kako prosim?

DESNA

Če boš kavo?

TATJANA

A mene sprašuješ?

DESNA

Ja, koga pa.

TATJANA

Ja, ljubica, z veseljem.

STOPNICE

Kava zavre in gospodični stopita na balkon vsaka s svojo skodelico. Dva ukrivljena nosova popršena s pegicami ožarja popoldansko sonce. Desna seže v žep jope in iz njega potegne cigarete. Žarkom sonca se pridružijo žarki žareče cigarete.

TATJANA

Saj ne kadiš preveč, kajne ljubica?

STOPNICE

se Tatjana ugrizne v jezik, da ne bi uničila tako lepega popoldneva. Zakaj le bi ga želela skvariti z nekaj praznimi materinskimi besedami.

DESNA

Ne, ne, pazim nase.

TATJANA

Lepo.

STOPNICE

In tako sedita in pijeta kavo.

TATJANA

Daš še meni enega? Tega nisem že od srednje šole.

STOPNICE

Pijeta kavo in kadita.

TATJANA

Le kam je res šel časopis.

DESNA

Preboli.

TATJANA

Ja, ja, sem že prebolela.

STOPNICE

Sedita in pijeta kavo, kadita in se smehljata.

ŠTIRINAJSTI PRIZOR na stopnicah

STOPNICE

Levi in Desna.

Na stopnicah.

Ona ravno odnaša smeti.

On pa, on pa je, če smo čisto iskreni, postopal po stopnišču samo tako, če bi jo slučajno srečal.

Pomlad je, na njunih obrazih je pomlad, tisti nežen pomladanski sij, ki ga človek uzre le, kadar se ustavi in pogleda v zrelo marelico, tik preden zagriže vanjo.

Stojita tako na hladnih marmornatih licih stopnic.

LEVI

Hej

STOPNICE

Reče on.

DESNA

Jo

STOPNICE

Reče ona.

V rokah imata oba kolutek selotejpa. Na eni strani lepljiv, na drugi pa hrapav trak. Proti drsenju.

Desna prva z desno roko odlepi konec in iztegne roko, da razgali dober meter traku. Z zobmi naredi v drugi konec majhno zarezico in del traku odtrže. Ko se ta loči od kolutka, se nakodra, kakor bi opisoval pot, ki jo preleti javorjevo letalce od najvišje veje čisto do tal. Lepa podoba. Lepa pot, četudi navzdol.

Levi stopi stopnico višje in jo posnema. Na enem koncu lepilni trak pritisne ob hladen marmor in ga nato pritrdi vzdolž stopnice. Tako. Zdaj ne bo več nobenih padcev. Zdaj lahko varno in gotovo stopata naprej. Višje vedno višje.

Tako.

Ustavita se šele na podestu. Pogled usmerita najprej gor proti vsem stopnicam, ki so še gole in nato spet dol proti vsem, ki jih že krasi hrapava temno siva črta.

Nikogar drugega ni. Nič drugega ni slišati. Marmornate stopnice ne škripajo, nemo bdijo tu pod njunimi nogami. Vsak dan in vsako noč. Za vsakogar.

Tako.

Levi in Desna in stopnice.

Sonce sije, kaj drugega bi bržkone težko zatrdili, pa saj niti ni potrebno.

Tibor Hrs Pandur

Tibor Hrs Pandur (1985, Maribor) je pesnik, prevajalec, dramatik in dramaturg. Leta 2011 je diplomiral iz primerjalne književnosti na Filozofski Fakulteti v Ljubljani z diplomsko nalogo o življenju in delih Ezre Pounda. Od 2009 do 2018 je bil glavni urednik in ustanovitelj revije IDIOT. Leta 2007 je deloval kot soavtor in prevajalec besedila *Don Juan. Kdo?* (Slovensko mladinsko gledališče in Athletes of the Heart; tekst predstave je izšel v antologiji *Theatre in Pieces* (Methuen Drama Series, 2014, ur. Anna Furse)). Istega leta je bil raziskovalec pri predstavi Matjaža Pograjca *Dance or Die* (Betontanc, produkcija: Bunker in SMG, 2007). Leta 2008 je v gledališču Glej uprizorjen njegov dramski prvenec *Sen 59* (sodeloval je tudi kot dramaturg in oblikoval sceno, režija Jana Peršuh, v glavnih vlogah Vito Weiss in Nina Ivanišin), za katerega leta 2013 prejme nagrado za mladega dramatika na 43. Tednu slovenske drame v Kranju. *Sen 59* je kot radijsko igro (v produkciji AGRFT in ARS) režiral Jan Krmelj leta 2018 (nastopajo Živa Selan, Mario Dragojević, Urša Kavčič in Urban Kuntarič). Leta 2009 je prav tako napisal besedilo za predstavo *Punčka in svet* po pravljici Kajetana Koviča *Pajacek in punčka* (režija Jana Peršuh, produkcija: Squat). Leta 2010 je izšel njegov pesniški prvenec *Enerđimašina* (Center za slovensko književnost, zbirka Aleph), leta 2011 njegov prevodni prvenec izbranih poezij Jima Morrisona: *Očividec* (Center za slovensko književnosti), leta 2017 pa druga zbirka pesmi in sanjskih tekstov *Notranje zadeve* (Litera). Leta 2016 je sodeloval pri pisanju teksta za predstavo *Utopia: Atheologija raja* (Mala Drama, režija Jan Krmelj) skupaj z Janom Krmeljem in Katjo Markić. 2017 je sodeloval kot dramaturg pri predelavi teksta in predstavi *Brezmadežna: Hommage a Tomaž Pandur* (SNG Maribor). Od leta 2018 sodeluje z mednarodno uveljavljeno koreografinjo in plesalko Malo Kline pri njenem razvijajočem se projektu *Songi*, kar zahteva pisanje in objavljanje tekstov v živo. 2019 je skupaj z Nino Rajić Kranjac napisal odrsko priredbo Zajčevih *Grmač* in deloval kot dramaturg pri istoimenski predstavi v režiji Nine Rajić Kranjac v SNG Drama Maribor, ter ob tem objavil obsežno študijo o Zajčevi dramatik in Kermaunerjevi interpretaciji le-te. 2019 je prav tako deloval kot prevajalec in dramaturg pri projektu *Ecos/Echoes* po tekstu Henryja Naylorja in v režiji Livije Pandur v madridskem gledališču Teatro Espanol v Španiji. Septembra 2020 je bila premierno uprizorjena predstava Nine Rajić Kranjac po tekstu Wajdija Mouawada *Požigi* (SNG Drama Ljubljana), kjer je sodeloval kot dramaturg, urednik gledališkega lista in pisec obsežne študije o Mouawadovi dramatik.

Sen 59

0. TELEFONI

Telefon zvoni.

ON

Telefon zvoni ... Telefon zvoni ... Telefon zvoni ...

ONA

Reci, da me ni.

ON

Kličem te, ker nisi odgovorila na moje pismo. Hočem se prepričat, da nisem kaj zajebal ...

ONA (*dvigne slušalko*)

Halo?

ON

Halo? Oj, saj te ne motim?

ONA

Ravno sem pomislila nate.

ON

Res? Kako pa je to, ko pomisliš name?

ONA

Mmm ... Sanjala sem, da sem bila ti.

ON

Kako pa je bilo?

ONA

Čudno – v sanjah nikoli ne veš, ali si gledano ali tisti, ki gleda.

ON

Misliš, da si to, kar gledaš in da gledaš hkrati?

ONA

Kaj pa delaš?

ON

Pišem te v dramo.

ONA

Brez mojega dovoljenja?

ON

Misliš, da ti kradem življenje?

ONA

Voajer si.

ON

Oprosti. Temu se reče svoboda pogleda. Vtisnila si se vame. V bistvu si sama kriva.

ONA

Nisem kriva. Ne moreš kar vzeti stvari iz mojega življenja in jih dati v dramo.

ON

Zakaj pa ne?

ONA

Spreminjaš me.

ON

Delam te svojo.

ONA

Svet ni tak, kot ti misliš, da je. Svet ni bel nepopisan list, lahko ga povohaš, lahko ga zmečkaš, lahko ga raztrgaš.

ON

Ja, lahko ga raztrgaš. *(Odloži slušalko.)*

ONA

Halo?

ON

Halo?

1. IZ BESED V SANJE

ONA

Meša se ti.

ON

Takoj ko se človek sleče popolnoma, ga prej ali slej razglasijo za norca ... Kaj si pa sanjala?

ONA

Ne vem točno, napisala sem si.

ON

Preberi.

ONA

Mm ... Čaki ... Tega sploh ne znam prebrat. Bila je revolucija na Kubi, vse je gorelo.

ON

Cuba Libre!

(...)

ONA

Ne ... Ti si bil diktator in jaz tvoja ljubica in ful sva se zaštekala, se stiskala za nekimi zidovi. Ljudje pa so stradali. Štirje tipi so nama sledili. Tebe uradno obesijo z vsem pompom, mene pa odvedejo. Zgrabijo me, me slačijo, sesajo prsi. Ne vem, če je kaj bolj strašnega. Kamera gre. Vsi praznujejo. To je bil prvi del.

ON

Jaz sem tud sanjal nekaj strašnega. Mogoče sva sanjala iste sanje. Jaz sem mel neko sceno, da se vozimo po čudnih ulicah in ko stojimo na rdeči, uleti rdeča baretka in počí nekoga v jugotu pred nami skoz šipo. Vem samo, da so teroristi za vse krivi. Kradli so otroke in iz njih delali svilo, kao. Potem dolga leta kasneje, ko me spustijo iz zapora sem na plaži in delam črte za vodo kot neke soline, vsak dan znova in znova, premikam kamenje in jih spet zagledam na obzorju, kako prihajajo v čolnih – vojaki rdeče zvezde. Vedno pridejo te rdeče baretki neizbežno kot zora ob zori. In rečem: jebemti, *here we go again*, ne.

ONA

Te sploh zanima drugi del mojih sanj?

ON

Ja, ja. Oprosti. Kaj je že blo?

ONA

Vsi praznujejo konec diktature in potem ko kamera gre, izginem. Razbita na cesti kričim, fotografiram v prazno. Pol vidim nekega tipa, kako lista moje fotke v bolnici. Spim z obvezano glavo, obliži etcetera. Kot da so me ugrabili in me imajo zaprto nekje.

Pol se zbudim in sem ti. Pribita na posteljo kričim *sestro*. Ne morem se premikat. Vse me boli. Vem da me operirajo. Natalie Portman se pojavi nad mano.

ON

Who the fuck are you?

ONA

In me fotka. In biiip ... biiip ... biiip ... In svetloba. Čutim fizično, kako me reže. Nekaj potisne vame. S kleščami zavije in mi vleče kožo skupaj, tkivo, meso, *da me zdrzne*. Bojim se premikat. Kot da bi čutila bolečino nekoga drugega in vedela, da je moja. Boli nemo, topo, kot da te boli nekje drugje zaradi anestetikov, ampak veš, da te režejo in šarijo po tebi.

ON

Ua! Jaz sem pa pol sanjal tud, da si ti izginila naenkrat, samo da na parkirišču in sem se plazu po tleh in te iskal. In nisem vedel, ali si mama ali ljubica ali sestra. Vedel sem samo, da te ni več. Da vse, kar sanjam, nekaj zgubim. Postanem duhovnik, govorim na pogrebu: »O, ko bi bilo možno podoživeti leto 59 popolnoma. Se srečati z vsemi, ki jim je ime Milena. Ampak težko je bit ves čas na odru. In Pariz je zame previsok. Fejded auej. Preveč stopničk. Bila je zadnja velika tajnica. Z eno besedo: sama.«

ONA

Sama.

2. NI TIŠINE – JA, PA JE

ON

Kje pa sem?

ONA

Zaspal si.

ON

Res? Ne spomnim se. Bilo je nekaj ... nekaj ful lepega.

ONA

Lepega kot kaj?

ON

Lepega kot ti.

ONA

Eh!

ON

Misliš, da nisi lepa?

ONA

Nisem to, kar ti vidiš, da sem.

ON

Kaj pa, če ti ne vidiš, kar si?

ONA

Potem sva pač oba slepa. (...) Kaj je?

ON

Nič.

ONA

Reci nekaj.

ON

Gledam te in si predstavljam, kako lepo bi te bilo čutit.

ONA

Saj me čutiš.

ON

Lahko bi te še bolj.

ONA

Moraš razumet, kje se moje telo začne in tvoje konča, ker potem ... *(On vzame njen palec in si ga da v usta.)*

ON

Kdo si zdaj?

ONA *zapre oči.*

ON

Kaj misliš?

ONA

Ne smeš vedno povedat vsega, kar misliš.

ON

Zakaj ne?

ONA

Bi se me rad dotikal?

ON

Ja.

ONA

Vidiš, ne deluje.

ON

Zakaj nič ne rečeš?

ONA

Ker nimam pojma o čem govoriš, ampak nekaj sodelujem.

ON

Govorim, ker hočem, da me misliš.

ONA

Nočem te mislit. Hočem ti dat nekaj.

ON

Saj mi daješ.

ONA

Šššš. (*Vzame njegov palec in si ga da v usta.*)

ON

Mogoče je tragedija, mislim, se dotikat in ne vedet točno, kaj povzročiš.

ONA

Nimaš rad tišine?

ON
Ni tišine.

ONA
Ja, pa je.

Tišina.

3. VSE TO JE SRANJE

ONA
Nočem se več igrat. Dovolj mam tega sranja. Govoriš nekaj, poveš pa nekaj čisto drugega. Poglej samo, kako je bedasto. Ti tam s svojim predpotopnim hrepenenjem drkaš ene in iste sanje in vsi gledajo bedasto, kako je bedasto ... čakajo na rdečo nit, gledajo me. Hočejo, da se slečem ... Hočejo, da jih šokiram? Naj se razrežem in to pol imenujemo performans? Glej jih, kako pričakujejo, naj se pretvarjam, da jih ne vidim - oni pa me gledajo in me vidijo na vse načine, na katere nisem. Vsi vejo, kako je, ko se predstava konča, ti si pa še vedno živ. In nič več nimaš za reč. Joj, kako mi greste na kurac! Kaj gle'aš? Pejte naprej, kot bi vidli mrtvega goloba na cesti!

(On se stegne, da bi jo pomiril, ona se odmakne.)

Pusti me! Nočem te v sebi. Ne zanimajo me čevlji. In restavracije. Pravzaprav sploh nikoli ne vstanem iz postelje. Na kavo z drugimi grem samo, da se vidim z drugih zornih kotov. Še jem samo iz vljudnosti do soljudi ...

ON
Mogoče pa je to samo cajtgajst?

ONA
Ubila bi se, pa nočem preveč pozornosti.

ON
Ne smeš se ubit.

ONA
Zakaj ne?

ON
Ker te ljubim!

ONA
Ah, daj no. Kako veš?

ON

Ker, ko mislim tebe, ljubim vse, kar je.

ONA

Saj veš, da ne bo nikoli nič fizičnega med nama.

ON

Nič fizičnega?

ONA

Ti ljubiš samo, kar čutiš. Kradeš spomine ljudem. Se hraniš z njihovo bolečino.

ON

Ni res.

ONA

Misliš, da te ne vidim? Vse, kar hočeš od mene, je samo način, kako končat svojo dramo.

ON

Ni res, rad bi spal s tabo, se pogovarjal, se dotikal s tabo, pisal po tvojem telesu, take stvari, kot jih človek pač dela.

ONA

Kaj sploh hočeš od mene?

ON

Rad bi bil ti.

ONA

Ne moreš.

ON

Lahk pa probam.

ONA

Lahk probaš, sam ne moreš. Hočeš, da se slečem? Na. Kaj pa zdaj? Ti nardim sendvič? Ti ga pofafam?

ON

(...)

ONA

Zate sem samo lepa predstava, ki bo minila in ki ti je pomagala prenest tvoje bedno življenje. Poštečaj že. Vse se dogaja samo v tvoji glavi. V bistvu te ravnokar operirajo. Jaz sem samo obrambni mehanizem, ki ga ustvarjajo tvoji možgani, da se ne bi zbudil ...

ON *gleda stran.*

ONA

Vidiš, sam si kriv, če me ne moreš imet, ti hočeš, da je tako, konec koncev ti sanjaš mene.

ON

Čakaj, potem sanjam tud sebe ... Faaak ... Kako pa veš, da jaz to sanjam?

ONA *skomigne.*

ON

Kaj pa, če sva pol oba samo misel nekoga?

ONA

Kaj lahko sploh rečeš nekomu, ki je že del tebe?

ON

Reci, da sem genij.

ONA

Genij si.

ON

Hvala.

ONA

Ljudi ne zanima, kar ti vidiš. Zanima jih samo, kar oni vidijo, čeprav vsi gledate isto stvar ... Čutiš to? ...

ON

Ja ... Nekdo nas je moral blagoslovit, da ne vidimo drug v drugega.

ONA

Dovolj mam tega. Jaz grem spat. (*vstane*) Dets d best. Svet gre v pizdo, ti pa mi trosiš diamante ... Mogoče pa bo globalno segrevanje končno stopilo led med nami ...

4. TELEFON II

Telefon zvoni.

ON

Telefon zvoni.

ONA

Kaj je spet?

ON

Rekla si, da prideš, pa nisi klicala, da si nebo.

ONA *dvigne slušalko*

Halo?

ON

Oj, sej te ne motim, ne?

ONA

Ne, ravno sem pomislila nate. Kaj pa je?

ON

Nič, em, rad bi samo govoril s tabo. Ker tud to je poljub, ne? Zakaj si pa mislila name?

ONA

Sanjala sem, da sem bila ti.

ON

Kako pa je blo?

ONA

Noro, mislim grozno. Šla sem. Mislim, ti si šel in odprl vrata neki ženski, v katero si bil noro zaljubljen. In si ji to tud povedal. Ampak ta ženska je bla taka: Črne kratke lase. Ful razmazana ... grozno je zgledala.

ON

Hmm. Čakaj malo ... Še enkrat mi povej.

ONA

Glej. Soba polna ljudi. Nekaj se dogaja. Nekdo pozvoni. Bela soba. Sem tik za tabo. Odpreš

vrata. Ta ženska tam stoji. Slabo zgleda. Se prelevim v tebe. Pa sem jaz, mislim ti, ampak nisem ti. Menjavam. Pol si ji ne-vem-kaj povedal. Ti si govoril, ampak sem jaz govorila. Tako kot ti. Zunaj sem te gledala hkrati. Ah.

(Zvok črt na papirju.)

ONA

Kaj pa delaš?

ON

Zapisujem si ... to je ful dober material.

ONA

Brez mojega dovoljenja?

ON

Kaj pa, če bi jaz zahteval avtorske pravice, ker si me sanjala?

ONA

Kako bi pa to? Pravno reševal? Na sodišču?

ON

On me je sanjal brez moje privolitve. Ja, posilu sn jo v snu, sam nisem mel druge izbire. Lejte, tak je blo, bil sn povsod, bil sn ona, ampak jaz hkrati, no, ne hkrati, izmenično. Slajdo sn vun pa not, ne ...

ONA

Parodiraš me.

ON

Delam te svojo.

ONA

Vem, kaj delaš. Nisem neumna. Ne morš kr prepisovat. To ni fer.

ON

It's beyond my control.

ONA

Vsaj to.

ON

V bistvu je preprosto ...

ONA (*se nasmehne*)

Mmm, ja Hočeš, da se posloviva?

ON

Ja ... mislim, če hočeš.

ONA

Okej. Pa pa.

ON

Lepo spi.

ONA

Ti tud. Tut ... tut ... tut ...

(Mu vrže slušalko v glavo.)

5. DRAMA V DRAMI

ON

Au. Nekaj me boli.

ONA

Kaj?

ON

Ne vem več.

ONA

Kaj je sploh to? Tukaj.

ON

Kje tukaj?

ONA

Tukaj. Ta kapa.

ON

S tem lahko potujeva v vesolje.

ONA

Res?

ON

Ja, kamorkoli hočeš. Greva na Tahiti?

(...) Misliš, da te ne vidim?

ONA

Ne vem, v bistvu. Kaj pa je to?

ON

To? To je ... Ma ta tekst, ki ga pišem za teater, na živce mi gre, ne znam ga sestavit. Najraje bi vse fuknu stran.

ONA

To je to al kaj? Prvi prizor. Prva scena:

On preobčutljiv. Ona lepa. Ful lepa. Drsanje na ledu. Po vaji se spusti v vodo. Ledeno vodo. Razbijal je kocke ledu. S pesmijo.

ON

In zdaj lebdi, da bi se obesil. Ona ga potegne ven.

Vedno sva lahko skupaj. Ona reče ...

ONA

Čakaj. Zvrki, fanfare iz mojih oči koljejo v ušesih backe.

ON

On užaljen gre. Vrže kapo. Njun spomin v reko.

ONA

Nič ne razumem.

ON

Ni ti treba razumet, to je bil *point*, samo čutit.

ONA

Aja ...

ON

Hotel sem ustvarit nov jezik, samo na podlagi sanj. Stanja, ko je jezik v najčistejši obliki, mislim najmanj cenzuriran. (*Malo zmešano, v zanosu kot Diego Rivera.*) *Do You Like It?*

ONA

Kakšna pa je zgodba?

ON

Nje se nihče ne more dotaknit.

ONA

In kaj se zgodi?

ON

Ja, nič. Nihče se je ne more dotaknit. Ampak pol en tip nardi kapo, tako mašino, s katero lahko čutiš drugega in mu bereš in snemaš sanje. Daš si jih gor, te kape mislim, in pol *veš drug drugega*. Samo pol se mu zmeša. Ker vidi vse na vse načine in vidi vse, kako ga vse vidi na vse načine, in skoraj zblazni in si hoče s kamnom glavo odpret.

ONA

Kako pa se konča?

ON

Sleče mu kožo in ga pozauga v računalnik, hotel je postat svet in vsi ljudje, ampak je postal ogromen ligenj, ki sreča nezemljane. In oni mu povejo, naj razfuka mašino, in razfuka mašino. Potem v parku spozna nekoga. Ne poljubi je, čeprav si jo želi. Pošlje ji pismo in to je vse.

6. VUKOJEBINA

ONA

V bistvu pa ... se sploh ni zgodilo tako. Najprej si prišel in me zagledal in mi citiral Rilkeja ... potem si me prosil, če bi se dobila, in da sploh ne vem, kaj bi naredila za slovensko literaturo, če bi se dobila s tabo.

ON

Res? To sem rekel?

ONA

Da je tvoja dolžnost, da si z mano, ker glej, kako lepe stvari pišem že samo, ko te gledam. Predstavljaš si, kakšne mojstrovine bi šele pisal, če bi spal s tabo.

ON skriva pogled – guba čelo – gleda stran.

ONA

To bi bil greh proti umetnosti, če ne bi dovolila, da sva skupaj? »Prosim, prosim, poljubi me in bova sprožila renesanso! Daj se dol z mano, pa ti napišem Raj na zemlji ...«

ON

Okej, okej ...

ONA

Potem ni bilo dve leti nič ... potem pa, ko sva se spet srečala, si me prosil, če mi lahko nekaj prebereš. In sem rekla okej.

ON

V parku.

7. V PARKU

ONA

Čutiš to napetost med nama?

ON

Rad te imam. To je vse.

ONA

Vidiš, mene pa to odbija.

ON

Ampak zakaj?

8. IT'S NOT YOU IT'S THE WORLD INSIDE YOU

ONA

Lep si, kot da je praznik.

ON

Ti tud.

ONA

Nekaj ti moram povedat.

ON

Kaj? Nekaj z mano?

ONA *odkima.*

ON

Nekaj z nama?

ONA

It's just killing me sometimes ...*(Se razjoče.)* I have so much pain inside me and I can't get it out.

ON *(jo objame)*

It's not you ... It's the world inside you ... Ne vem, če bo pomagalo, ampak ko sem bil Indiji in je bilo res hudo, hotel sem že nazaj in sva sedela z Videjem ob Narmadi, ogromni reki, in dušilo me je, me je vprašal: Kaj je, pogrešaš mamo? In sem prikimal in on je pokazal na reko in rekel: Ni to tvoja mama?

ONA

Pa je pomagalo?

ON *odkima.*

ON

Mi še vedno nočeš povedat?

ONA

Ne vem, če lahko. Morala bi stran. Ne mi zamerit.

Včasih, ko spiš, odpiram vrečko bombonov in si rečem: Odpiram svoje otroke. Čudno je. Mogoče sva si prepodobna. Vem, da me gledaš, ko spim, in masturbiraš na vse, česar nisi naredil. Ker masturbiraš lahko samo na take, nedosegljive stvari. Ne morš si predstavljat, kako boli, če te nekdo zahteva samo zase, samo za svoj užitek ...

9. CANTICUM CANTICORUM – PESEM PESMI

ON

Dobro. Bova pa zdaj naredila vse drugače. Nisva se še srečala. Sploh te še ne poznam. Pri-dem in rečem: »Narahlo odvadiš se zemlje, kot nežno te mati od prsi odstavi ...«

ONA

In jaz? Pogledam, se nasmehnem in to je vse za ta dan?

ON

Ne, ti postaneš nasmeh. Nasmeh postaneš in ves svet se izniči. Vleče naju skupaj. Prvič začutim tvoje lase in obliko tvoje lobanje, česar drugače ne čuti nihče. Moj prst ti zdrsne v usta. Zajameš mojo glavo in mi narahlo poljubiš lase kot pismo, ki je rešilo Dostojevskega pred smrtjo ... O tebi je sanjal Martin Luther King, ko je rekel: Aj hed a drim. Zate so se borili partizani, zaradi tebe je njihov boj imel smisel!

ONA

In nenadoma, ko govoriš nekaj banalnega kot ...

ON

... pol ti grobarji gledališča tam sedijo na svojih debelih ritih in štejejo dolarje za roletami ...

ONA

Te ustavim s poljubom in tako ostaneva.

ON

Z enim gibom jezika mi povzročiš poželenje. Tvoj jezik je moker in hrapav. Tvoje prsi so trde jagode, ki jih ne morem pojest. Tvoj vrat je eksplozija. Tvoja vulva je ozka in čvrsta in spolzka. Vmes zbiram verze. Mislim, da sem jih par pozabil. Premikava se sem in tja, malo omahujeva, zgubljava ravnotežje ... Vzameš mojo roko in si jo neseš, da stisne tvoje prsi, močno. Tvoja roka reče: vzemi me!

ONA

Aaa!

ON

Zastokaš. Kako lepo stokaš. Kako drhtiš. Kako si vsa svoje telo. Z roko greš čez moje ritnice in si me stisneš k sebi. In nenadoma mi greš v hlače. Končno me primeš, kot bi bilo od tega odvisno življenje!

(...)

ON

Joj, ljubim ta trenutek, ko vem, ko absolutno vem, da bom kmalu v tebi.

ONA *stoka.*

ON

Moji prsti dišijo po tebi ... kot po meni ... ko sem bil otrok. In pozabim ...

ONA

In pozabim: tekst, oder, iztočnico, logiko, teater. Vse, kar bi morala in bi sledilo. In pustim naj traja, tvoja slina se mi cedi v uho. Naj traja. Tudi če otroci v Afriki umirajo. Naj traja, naj traja ...

ON

Pride ti nenadoma, kot še nikoli. In premikam se ...

ONA

Ne premikaj se.

ON

In jočeš vmes in hočeš še.

ONA (*otroško*)

More! (...) Zakaj te vidim kot nekaj popolnega?

ON

Vprašaš in si poješ. Me božaš. In mrmraš ...

ONA

Oprosti, da sem te poljubila.

ON

Umaknem pogled. Samo odkimam. Mislim si pa ...

ONA

Oprosti, saj bom tiho.

ON

Mislila si, da ne smeš govorit, ker jaz nisem znal in imel sem misli, ki sem jih slišal, ampak ne izgovoril. Mislil sem, preveč sem mislil.

ONA

What you thinking?

ON

Nič. Razen, da naju vsi sosedje lahko vidijo.

ONA (*pogleda v publiko*)

Ne, pa naju ne.

ON

In tako lepa si. Tako lepo obljubljaš, ko se odločiš, da ljubiš. In sonce razlito na naju. In vzdiháš:

ONA

O bog!

ON

Ker je dotik edina rešitev ...

ONA

Aj dast uanted tu slip uith ju, is det urong?

ON (*otroško*)

Nou.

ONA

Nekaj ti moram povedat.

ON

Ful te mam rad.

ONA

Jaz tud tebe. Hvala ti za vse, za, česar ne veš, da si naredil.

ON

Vzameš mojo solzo in jo spiješ.

ONA

Mahava si. In izgineš.

ON

Ne. Ti izgineš.

10. ČLOVEK, KI JE POSTAL SVET

ON

Ja, to je blo! Šele zdaj sem se spomnu! Rekel je nekaj takega kot: Hočem postat bog! Vsega se hočem dotaknit! In potem, ko je pretrgal popkovino, je naredil luknjo, da je ogenj nastal

skozi usta človeka, kot je naredil luknje v vse stvari, da se lahko dihajo in skozi njih *gorijo možgane* ... Potem je naredil, da se zvezde uredijo po svoji podobi in perspektiva je bila prva katedrala in vse zvezde so sijale enako. Ampak ko jih je uredil po svoji podobi, so mu postale preveliko zrcalo in videl je sebe in skoraj zblaznel. In praznovanje, da ne posedujemo ničesar, je bilo tako neznansko, da bi si najraje s kamnom hotel glavo odpret, če ne bi videl, da se že s tem, ko se gleda: ustvarja. In njegova dejanja, možgani v njegovih rokah, način, kako je delal svoje roke dan za dnem. S svojimi rokami je ustvaril sebe, s svojimi usti je urekel svet, da je tak, kot misli, da je. S svojimi pogledi ga je delal, in ustvaril sebe v sedmih dneh. Ampak potem je pozabil, kako je zvezde uredil, in jih je pozabil v škatli vžigalic, kot bi pozabil ključ do melodije, ki bi te odprla v Raj. In je rekel: Zgradil bom manjše katedrale, obvladljive, ker videl je, da se zvezd ne da udomačiti tako kot besed, razen če postaneš zvezda - ampak potem ti ni treba več govorit. In ljudje so ga posnemali in vzdihali v praznino, užitek ali bolečino, in niso videli v sebi črke kot frekvence – Babilona, ki je v ruševinah. In kot reka, ki ga je prebila – ga je odnesla v sistem neznano kam, in ni bil več tam, kjer je, ampak nekje čisto in drugje.

11. BEKFLEŠ K DRAMI V DRAMI

ONA

Pol se ona zbudi. Ko on spi. In sta on in ona ista oseba. Ko ona spi. On sanja. Ko ona živi, on sanja. In včasih zaspita skupaj in pol se sanjata.

12. RIBA

ON

Jezus! Se je operacija že končala?

ONA

Ja. Lahko se zbudiš ...

ON

Kaj se dogaja?

ONA

Nekdo je spremenil svet v Raj in za en čudovit dan je bil mir ... ampak potem je spet šlo vse v kurac. Ampak ne skrbi. Je prišla riba stara prijateljica in naju odnesla daleč stran.

ON

Kje pa sva?

ONA

Zdaj sva v ribi, v njenem trebuhu, v najinem stanovanju, ki je znotraj ribe.

ON

Zakaj pa sva znotraj ribe?

ONA

Bila je puščava in prišel je človek in spremenil puščavo v Raj in bilo je tako lepo, da so se ljudje hoteli poljubljat skozi zrak in tulipani so zrasli iz noči in ptiči so prišli v jatah ... še nikoli nisem videla toliko ptičev na enem mestu ... in drevesa so zrasla in dajala sadje v vseh barvah in vse je cvetelo, ampak ker je prej bila puščava, ptice in rastline niso bile navajene na spremembe in sonce je bilo premočno in so začeli gnit in umirat in lakota je prišla in mrhovinarji – »velika je roka, ki drži v oblasti ljudi samo s čačko svojega imena«. In pol je bil čas, da greva in rešila naju je riba – stara prijateljica – prišla je iz vode in imela je ribjo glavo in človeško telo - ampak se je spremenila ob najinem kontaktu in postala ti, čeprav sem bila navajena, da jaz nosim stvari namesto nas - ampak najprej sva jo morala spomnit; da se naju spomni in se naju je in potem se je preobrazila in šla v morje in sva rekla: »odnesi naju daleč proč od tod« in sva šla v ribo in trebuh ribe, kjer je najino stanovanje in spomini ...

ON *pogleda gor, pismo visi s stropa.*

Kaj pa je to?

ONA

Pismo od tistega idiota, ki je hotel svet spremenit v Raj na zemlji.

ON *gleda gor, bere kot da bi tekst preletel.*

»Mon amour. Bla, bla, bla. Naj mi odpustijo ... Ne premikaj se. Naj veter govori. To je Raj.« - Žal mu je, vsaj nekaj. (*Bere naprej.*) Občutek imam, da je to pismo iz prihodnosti odgovor na ... Au! (*Nekaj mu pade v oko.*) Kaj je blo to?

ONA

Čakaj. Ne se premikat. To se je že zgodilo. Košček rezila ti je padel iz pisma v oko, ampak sem ti ga zbezala ven in te rešila, in zdaj sva tukaj. Hitro – nimava časa, riba pravi, da je treba zapret okna, da voda ne gre not.

ON

Ampak kam naju pelje?

ONA

Ne vem, ampak čutim, da najboljše šele prihaja, vem da najboljše šele pride ...

TEMA

Varja Hrvatin

Varja Hrvatin (1993) je dramaturginja, dramatičarka, scenaristka, od leta 2017 soorganizatorica Festivala dramske pisave *Vzkrik* ter od leta 2018 urednica oddaje Teritorij teatra na Radiu Študent. Diplomirala je iz dramaturgije in scen-skih umetnosti ter magistrirala iz filmskega in televizijskega ustvarjanja, smer scenaristika, na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Med študijem je svoje znanje izpopolnjevala na izmenjavi na DAMU in FAMU v Pragi.

Kot dramaturginja je sodelovala pri predstavah v režiji Nine Ramšak: *Plešasta pevka* (2015, Cankarjev dom), *Iskanje izgubljenega namena* (2015, SNG Drama Ljubljana) in *Hiša Bernarde Albe* (2016, Slovensko mladinsko gledališče). Kot dramaturginja in soavtorica besedila je sodelovala pri predstavah Jana Rozmana *memememe* (2019, Zavod Emanat) in Anje Novak *Moje telo, moja kletka* (2020, Via Negativa). Kot soavtorica in izvajalka je sodelovala pri produkciji *Iz te moke ne bo kruha* (2018, Via Negativa) ter *Ščegetavček* (2019, Divadlo Archa, Praga), ki je svojo premiero doživel na mednarodnem festivalu dokumentarnega gledališča Akcent v Pragi.

Njena dramska besedila so bila objavljena v publikacijah Adept, Literatura, Sodobnost, Maska in November, na spletni platformi Arslitera ter bralno uprizorjena v Skladovnici, Mini teatru, SNG Drama Ljubljana in Slovenskem mladinskem gledališču. Njeno dramsko besedilo *Vse se je začelo z golažem iz zajčkov* (2019) je bilo krstno uprizorjeno v režiji Eve Kokalj na Novi pošti, gostovalo na festivalu Ana Desetnica in festivalu Vizije ter bilo uvrščeno v spremljevalni program 54. Festivala Borštnikovo srečanje in 50. Tedna slovenske drame. Leta 2020 je na 50. Tednu slovenske drame prejela nagrado za najboljšo mlado dramatičarko ter s Prešernovim gledališčem Kranj sodelovala pri projektu *Monologi s kavča*, za katerega je napisala besedilo *Kako se že reče tej črtici, ki ti utripa v Wordu?*

Zlata ptička, črna vrana

Receptna sonata

Velika hiša, velik vrt, prostrana jasa, razraščen gozd.
V ozadju gore, kristalno izrisana gorovja.
Ostro prodoren zbadajoče hladen jesenski zrak.
In sonce in veter.
In suho listje.
In smeh.
In ogenj.
In tek.
In ljudje.
Moški, ženske, otroci.
In živali.
Psi, mačke, kokoši, purani in svinje.
Nobenih zajčkov.
Veliko svinj.
Tradicija, folklor, veseljačenje, smeh, ples, vzdušje napolnjene hiše prežete s slavljem.
Žganje teče po grlu in je toplo.
Dobro jutro žganje, z bogom pamet.
Otroci se igrajo.
Žonglirajo z žogicami črev zvitih v klopčiče.
In kri šprica.
Črne roke, bela pogača.
Šprica vsepovsod.
Iz vratov svinj.
Nebo je rdeče,
krvavi.
Svinje ne cvilijo več,
samo še špricajo.
Požrešnost je prava pot v razvrat.
In mi smo v polju razvrata.
Razrezanega preluknjanega vratu.
Vrat, ki šprica.
Vrat, ki je izgubil in pogubil dušo in zdaj služi le še meseni nasladi človeštva.
Razvrat.
Asketske navade so koristne za zdravje.

Kakšni užitki sledijo, jezik ve, vendar ne more izreči.

Samo okuša.

In meso, veliko mesa, in kri šprica in žganje teče po grlu in je toplo.

Koline.

Tradicionalne slovenske koline.

Kožo bomo prodali,

iz ščetin naredili krtače za britje,

iz sečnega mehurja tlačenko ali mošnjiček za tobak,

črevesje bomo očistili in uporabili za pripravo krvavic in klobas,

pljuča, glava ter kri prašiča pa se bodo znašla v krvavicah.

Izgubljena šega, izgubljena veda, izgubljena tradicija.

Povejte mi, kaj jeste, in povem vam, kdo ste!

Od mesa iz čebra,

pečene krvi s čebulo,

praženih jetrc,

bujte repe,

pečenke in krvavic

do ocvirkovih pogač in salovih pogačic.

Domače klobase, ajdove, prosene in krvave krvavice,

pečenice,

rečica (narezano in mleto meso v svinjski mrežici),

žolca, tlačenska, sušeno in prekajeno meso, mast, ocvirki, salo in zaseka.

Zagamani vegetarijanci in newagerji in veganstvo in presnojedstvo in organsko in biološko.

Kam je izginila tradicija?

Folklor?

Hojla hojla hojladri.

Kultura?

Kje je naša kultura?

Kaj je naša kultura?

Dežela, v kateri bi požrli ves svoj narod tudi brez soli.

Močnik je steber kranjske dežele.

Kulture več ni.

Lačni smo kulture.

Lačni.

Lačni smo ful drugačni.

Lačni smo!

Potrebujemo meso!

Ju ju juhuhu.

Dajte nam mesa!

Zakaj se ljudje lahko grizemo, jesti se pa ne smemo?
Lepo zorjen,
dobro posoljen,
hitro ohlajen,
z ljubeznijo vzgojen.
Koline, koline, koline!
Ija ija ooo.
Izrezati srce in drob,
truplo nadrgniti z grobo soljo,
posušiti na soncu,
zaviti v blago in lubje.
Lahko uporabite tudi jetrca in ostalo drobovino, jezik,
odstranite zobe, odrežite dlakave, poraščene dele in shranite parklje za žolco.
Kako pripravimo življenje?
Kuharski recept nima ne začetka ne konca.
Hrano spreminjamo v ljubezenski navdih.
Če recept nima duše, mora svojo dušo v recept vdahnuti kuhar.
Držite se navodil, postopka in količin.
Zavoljo krvoločnosti je sicer recept zaprt za javnost.
To je evolucijski zakvas!
Lakota je najboljša kuharica.
Lakota je najboljša začimba.
Seveda ne živimo, da bi jedli,
toda res ni res, če rečemo,
da jemo, da bi živeli,
jemo, ker smo lačni.
Ne morete dobro misliti, dobro ljubiti, dobro spati, če niste dobro jedli.

Jedel.bi

Okusno.je

Dobertek.com

300 g ajdove moke
kuhalnica
1 žlica svinjske masti
150g ocvirkov
jetrca
1 ščepec soli

4 krvavice
metlica
malo masti in olja
drobovina
5 kg zmlete svinjine (najprimernejša so pleča)
sesekljalnik
10 dag svinjskih črev
jezik
lopatica
1 glava drobno narezanega česna
lasje
1 skodela vina
zajemalka
1 skodela vode
zobje
obračalka
1 žlica zmletega črnega popra
goveja jušna kocka
kosti
1 svinjski želodec ali 25cm dolg kos debelega črevesa
voda po potrebi
prijemalka
40 dag polkuhane prosene kaše, ki ji dodaš nekaj žlic ajdove kaše
možgani
6 strokov česna
1 mala na drobno narezana čebula
lupilnik
50-60 dag kislega zelja
menstrualna kri
2 žlici paradižnikove mezge
rezalnik
1 žlica mlete paprike
pubertetne solze
rožmarin
kladivce za rahljanje mesa
deviška kri
lovor
močefit
strgalnik
timijan

1 dl domačega kisa

mleko

urin

stiskalnik

jajca

palični mešalnik

moka

voda

kvas

in sol

Misel vzhaja. In raste. In se veča. Dokler ni tako velika, da postane testo, ki ga je treba pregnesti, pomesiti, razvaljati, razpreti, raztegniti.

In napolniti.

Z nadevom.

olje

sesekljana čebula in česen

mleto meso

sesekljan peteršij

jajca

kisla smetana

vegeta

poper

cimet

Pomeni se mešajo.

Okusi se mešajo in barve se mešajo in vonjave se mešajo. Zmes se veže.

Prepražimo, stresamo, prelivamo, potresemo, dosolimo, zmešamo, zmiksamo in napolnimo meso.

zmleta svinjina, najprimernejša so pleča

svinjska čreva

drobno narezan česen

vino

črni poper

sol

voda

Emocije se nalagajo, namakajo v mlačni vodi kakšnih šest ur.

Meso vloženo v vodi skupaj s česnom naj se pusti in čaka.

Dobro zmešaj sestavine, misli, pomene, emocije, nadevaj črevo in lepo oblikuj klobase.

Lepo oblikuj svoje stališče.

Bolje je uporabiti poseben ročni ali električni polnilec.

Skuhaj klobase v vodi z žlico vina.

Nato opeci stališče na maslu po obeh straneh.
 Surov umetnik.
 Človek po človeško.
 Umetnik po umetniško.
 Kuhajmo goli.
 Ne moremo se upreti tistim, ki znajo kuhati.
 Obredno ljudožerstvo je globoko čaščenje pojedenega.
 Ker vaše telo je to, kar jeste, in vaš duh to, kar mislite.
 Ne jejte zato ničesar, kar je ubito z močnejšim ognjem od ognja življenja.
 In zato pripravljajte in jejte vse plodove dreves,
 vse rastline s polj in vso mleko živali, ki je dobro za jed.
 Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga.
 Ni je osnove brez kockice jušne osnove.
 Skrivnost vsake babičine kuhinje je maslo.
 Babica rabi dva pomagača, tako velika je njena pogača.
 Čebulo sesekljajte tem bolj na fino,
 da bodo fine tudi emocije in tem bolj slane tudi solzice.
 Mehko kuhan umetnik.
 Kuhanje, pečenje, cvrenje, dušenje, tenstanje.
 Ne pozabite;
 pri kosti je mesa zadosti!
 Trdo kuhan umetnik.
 Poljubno dolgo ga pustimo, da počiva v mirnem in nestresnem okolju.
 Še kako na mestu je bojazen, da hladilnik bo vsak čas prazen.
 Vzamemo umetnika, če gre za snobe, ga umijemo, da odstranimo blato.
 Umetnika sesekljamo in ga počasi dinstamo do izmučenosti.
 Improviziraj z občutkom.
 Tudi kosti naj bodo pečene.
 Zelje želodec samo nastelje.
 Ko umetnik lepo zardi, je pečen.
 S solato se ga drgne po erogenih conah.
 Preden umetnika razrežete, ga za nekaj časa postavite na hladno in mu dajte ime.
 Splošno znana je resnica, da se umetnik, ki ga hraniš predolgo, pokvari.
 Brez krompirja ni kosila.
 Kosilo, ki je preprečilo samomor.
 »Neverjetno okusno!« »Pridite na zajtrk!« »Še topla umetnost!«
 Z okrasjem končamo pripravo umetnika.
 Žganci bero mnoga masla.
 Ni bolj erotične vrline kot kuharsko znanje.
 Umetnik je kot sad, ki izhlapeva umetnost,

če ga drgneš z roko – vzemi na primer baziliko: če je ne ogreješ med prsti, ni vonja.
Kdor ne dela, naj ne je.
Umetnost ni delo.
Umetnost je kulinarika.
Dekorirana, lepo oblikovana, na velikem praznem belem krožniku.
Na krožniku – enostavno, sveže, družini prijazno, s kruhom pomazano.
Kot pljunek na krožniku.
Igraj se v postelji in igray se s hrano.
S trebuhom za kruhom, z glavo za umetnostjo.
Pokapamo z limono,
Pritrdimo z zobotrebeci.
Solata je lubrikant vsakega obroka.
First, we eat, then we do everything else.
Art must be natural.
Mixing unusual, exotic, and rare ingredients into art in order to achieve surprise effects.
Art must be beautiful.
We are what we eat.
Art must be fresh.
Art must be organic.
We shall overturn your buffet tables!
We shall pull down your ovens!
We shall throw your plague-ridden pastries and your pus-filled phials into the river!
Art must be healthy.
Art must be relatable.
Art must smell good.
We should liberate ourselves from pasta, which is also a form of slavery.
Art must have content.
Food for thought.
Art must have a form.
Art must be radical.
As cool as a cucumber.
Art must be political.
Art must be contextual.
Think Outside the Bun.
Art must be emotional.
Your heart feels little emotion when your stomach feels no food.
NO artificial preservatives, NO artificial flavours, NO artificial colours, NO artificial sweeteners, and NO animal by-products.
An artist must not be too raw.
An artist must not have hair.

An artist must not be too bloody.
 An artist must be done rare.
 Taste the difference.
 An artist must not be overcooked.
 An artist must not be burned.
 An artist must have taste.
 An artist must smell nice.
 So Close You Can Taste It. Just taste it. Taste the passion!
 Full On Taste! Food with taste for copy paste.
 An artist must be of an attractive colour.
 An artist must be full of energy.
 Hunger hurts. Please help us relieve the pain. Eat well feel well.
 An artist must give you appetite.
 An artist must be a fusion.
 An artist must be local.
 He who eats alone chokes alone.
 Art is an invitation to questioning: it is the social place of doubt,
 of wanting to understand and wanting to change reality.
 An artist must be global.
 Good food ends with good talk.
 An artist must be prepared with love.
 There is no sincerer love than the love of food.
*Complementing the sequence of dishes with an accompanying program of instrumental
 music, poetry recitations, song, dance.*
 Art is a basic human need.
 Art is a space of vulnerability,
 from which what is social is deconstructed to construct what is human.
 Art needs to scream and shout and starve and bleed and reject and rebel.
 Art is not only a statement of the present,
 it is also a call for a different future,
 a better one.
 How does a train eat? Chew, Chew.
 Grab a bucket of chicken, have a barrel of fun.
 Ste za kulinarična doživetja?
 Come hungry. Leave happy.
 Še zadnja večerja. Postrežena za vas.
 Deliciously Different.
Tvoje telo jemo in tvojo kri pijemo.
Vzemite in jejte od tega vsi. To je moje telo, ki se daje za vas.
 Naslada in užitek.

Do what tastes right.
Puhteči porcelanasti jušniki.
Servirano za vas,
samo za vas,
tole slastno truplo,
mrtva narava,
tihožitje umetnosti.
Eat like you mean it.
Kako se vam cedijo sline,
vi ste manjkajoča sestavina v mojem življenju,
kako daleč bo šel umetnik,
koliko se bo pretegnil za nas,
izčrpal za nas,
razgalil za nas,
zlorabil za nas,
odprl za nas,
posolil, popoprал,
pripravil za nas,
kaj še čakate,
pojejte,
naj vam tekne,
gre v tek,
dober tek,
jejte s tekom,
da vam le ne vzame teka,
tekne naj
in naj o okusih se ne razpravlja,
ker ima vsak svoj okus,
izvrsten prefinjen rafiniran okus
in ker se dobra jed sama ponuja.
Evo, tako.
I'm lovin' it.
Volk sit in koza cela.
Pa smo se do sitega nasmejali.
Publika sita in umetnik cel.
Mmmm, njami, še bi mami.
Dobro, a ne?
Okusi srečo.
Okusi svet.
Fast Food for Fast Times.

Vse je šlo za med.
Zlata ptička!
Goltanje,
hlastanje,
žvečenje,
kruljenje,
prežvekovanje,
oblizovanje,
basanje,
onegavljanje.
Now you're eating!
Črna vrana.
Sit lačnega ne razume.
Za rignit.
Gulp.
Glp.
Gp.
Hrst, hrst.
Am, ham, njam, mam.
Grrrp. Grrp.
Mljask mljask.
Flp. Slrp. Flp. Lrp.
Hama hama hama.
Aaaaaamnjamnjam.

<http://www.aristej.si/slo/dialogi/index.html>

<https://www.facebook.com/revijadialogi>

<https://www.eurozine.com/journals/dialogi/>

